

DE WIT ...Koredor...

107E JAARGANG — NO.: 119 ZATERDAG 26 MEI 1990

AMIGOE

Preke

Bemoediging:

Kore door!

RADIKALE LEIDER GEVAAR GEACHT VOOR GORBATSJOV

Tweede stemronde voor presidentschap Russische republiek

BORIS JELTSIN: meeste stemmen

MOSKOU - Boris Jeltsin heeft vrijdag de meeste stemmen behaald bij de presidentsverkiezing door het parlement van de republiek Rusland, maar bleef verwijderd van de absolute meerderheid. Dat is in de nacht van vrijdag op zaterdag door bronnen in het Russische parlement meegedeeld. Volgens de bronnen haalde Jeltsin, een tegenstander van Sovjetpresident Michail Gorbatsjov, 497 stemmen, terwijl de conservatieve kandidaat Ivan Polozkov de steun van 473 parlementariers kreeg. De derde kandidaat, Vladimir Morokin, kreeg slechts 32 stemmen. Enkele tientallen leden van het parlement van Rusland, de grootste en machtigste republiek binnen de Sovjetunie, onthielden zich van stemming.

Het parlement telt 1.068 zetels. Van dat aantal is minimaal de helft benodigd voor het presidentschap.

De leiders van de Communistische partij in de Sovjetunie zijn achter blijkbaar vastberaden om de radicale Jeltsin geen president van de republiek Rusland te laten worden. Daarom werd vrijdag Aleksandr Vlasov, de gematigde aanhanger van Gorbatsjov, gevraagd plaats te maken voor zijn conservatieve partijgenoot Polozkov. De rijen van de communisten zijn gesloten, zo concludeerden waarnemers in Moskou. Vlasov, die lange tijd als de grote favoriet gold voor de verkiezing tot president van de grootste Sovjet-republiek, verbaasde vrijdag vriend en vijand met zijn terugtreden. "Omstandigheden dwingen me te kiezen. Ik trek mijn kandidatuur in", aldus Vlasov. De aankondiging volgde op een nacht van urenlang overleg in de communistische gelederen.

Afgevaardigden verklaarden vrijdag dat de partijtop, teleurgesteld door Vlasovs moeizame presentatie van een rapport over de Russische economie, heeft geconcludeerd dat Vlasov niet tegen Jeltsin opgewassen zou zijn.

Vlasovs stap terug opende de weg geopend voor een stevig gevecht tussen Jeltsin, die een grotere zelfstandigheid van Rusland wenst, en de communistische havik Polozkov, de partijleider van de Zuidrussische stad Krasnodar. De derde kandidaat Vladimir Morokin was, zoals was voorspeld, kansloos.

De verkiezing was vrijdagavond. Aanhangers van Jeltsin verklaarden vrijdag dat hij verzekerd is van ongeveer vierhonderd stemmen. De stemming is geheim.

Oppositionele afgevaardigden zeiden dat het besluit van Vlasov welhaast zeker Gorbatsjovs goedkeuring draagt. "Jeltsin vormt een veel groter gevaar voor het Politburo en Gorbatsjov dan Polozkov. Het besluit van Vlasov heeft daarom de goedkeuring van Gorbatsjov", aldus Joeri Jeskov.

Jeltsin verklaarde deze week dat hem, mits gekozen, weliswaar een autonome koers van Rusland voor ogen staat, maar dat dit in goed overleg met president Gorbatsjov zal gebeuren. Gorbatsjov ontsloeg Jeltsin in 1988 uit het Politburo omdat de voormalige partijvoorzitter van Moskou kritiek had op het, in zijn ogen, te trage tempo van de hervormingen. "Ik ben voor een zakelijke verhouding met de president, mits die de autonomie van Rusland onverlet laat", zei Jeltsin tegen het Russische parlement. "Geen socialisme om het socialisme maar een bestuur dat gerespecteerd wordt en zijn volk respecteert", aldus Jeltsin.

JELTSIN

GORBATSJOV

Tweede ronde Jeltsin

MOSKOU - Boris Jeltsin heeft ook zaterdagmiddag bij de tweede stemronde van de presidentsverkiezing voor de deelrepubliek Rusland geen meerderheid van stemmen behaald. Dat hebben waarnemers gemeld.

Jeltsin haalde in de tweede ronde 503 stemmen. Zijn directe concurrent, de conservatieve politicus Vladimir Polozkov, haalde 458 stemmen. Hierdoor behaalde geen van beiden de benodigde meerderheid van 531 stemmen in het 1060 afgevaardigden tellende Russische parlement. Door de uitslag zijn nieuwe presidentsverkiezingen nodig waarbij de hele procedure van kandidaatstelling opnieuw gevolgd moet worden.

Tekort lager VS handelsbalans

WASHINGTON - Het tekort op de Amerikaanse handelsbalans is in het eerste kwartaal van dit jaar gedaald tot 26,3 miljard dollar en is daarmee het kleinste tekort sinds 1983 toen dat in het vierde kwartaal 21,7 miljard dollar bedroeg. Het Amerikaanse ministerie van Handel dat deze cijfers vrijdag bekendmaakte, heeft tevens het tekort van het laatste kwartaal van 1989 herzien van 28,8 miljard dollar tot 28,7 miljard dollar. Het tekort bereikte in het derde kwartaal van 1987 een record van 40,6 miljard dollar. Export en import bevonden zich in het eerste kwartaal op recordhoogten.

Vissers-Latijn

KRASNODAR - Twee vissers, Joeri Poljakov en Aleksandr Choersin, hebben in de rivier de Koeban, vlak bij de Zee van Azov in het zuiden van de Russische federatie, een type Meerval verschalkt met een lengte van 243 centimeter en een gewicht van 130 kilogram. De twee hebben drie uur lang gevochten om de vis boven water te halen. Zij hadden daar uiteindelijk wel een auto voor nodig.

Premier:Gorbatsjovs positie in gevaar

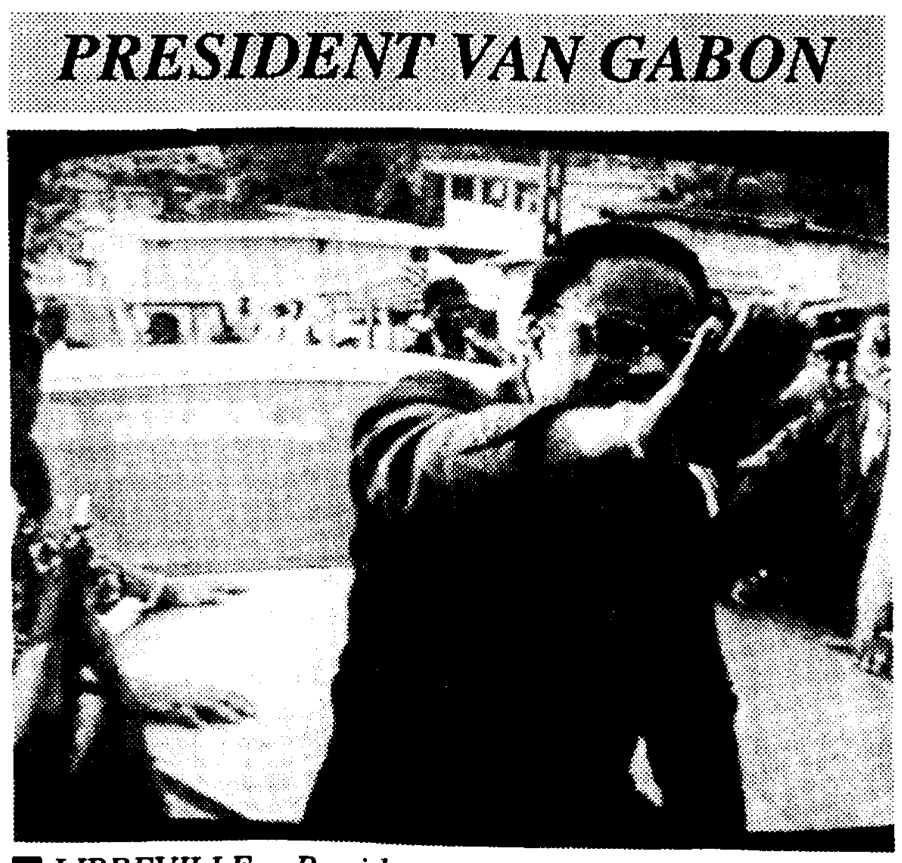
Litouwse kritiek op harde lijn Vilnius

MOSKOU - Egidius Bitsjauskas, de permanente vertegenwoordiger van Litouwen in Moskou, heeft kritiek op de harde lijn die het Litouwse parlement volgt ten opzichte van Moskou met betrekking tot de onafhankelijkheid. Dat heeft Bitskauskas zaterdag voor de Litouwse radio gezegd.

"De harde lijn is met betrekking tot de dialoog met Moskou niet erg behulpzaam. Een meer flexibele politiek is op dit moment wenselijk", zo zei Bitsjkauskas. De permanente vertegenwoordiger sprak donderdag met drie andere Litouwse afgevaardigden met Sovjetpresident Michail Gorbatsjov. Bitsjkauskas omschreef de Sovjetleider tijdens het radioprogramma als "een oprecht mens die zich verbonden voelt met de vrijheidswil van de Litouwers".

Gorbatsjov stelde donderdag de Litouwen binnen twee a drie jaar onafhankelijkheid in het vooruitzicht als het parlement in Vilnius bereid is de onafhankelijkheidsverklaring op te schorten. Het Litouwse parlement wees vrijdag het voorstel van Gorbatsjov als onvoldoende van de hand. De Litouwse premier Kazimiera Prunskiene liet zaterdag weten dat haar land binnen twee jaar volledig onafhankelijk kan zijn. Zij riep Gorbatsjov op verdere tegenwerking op te geven omdat anders zijn presidentschap gevaar ging lopen.

PRESIDENT VAN GABON

LIBREVILLE - President Omar Bongo van Gabon ging zich persoonlijk op de hoogte stellen van de schade welke de hoofdstad Libreville heeft opgelopen als gevolg van de ongeregeldheden na de mysterieuze dood van zijn belangrijkste politieke tegenstander. Bij deze inspectie had Bongo geen behoefte aan tv-opnamen zoals de foto aantoont. In verband met de onrust in Gabon heeft Frankrijk zijn troepenmacht versterkt in Gabon en zijn de buitenlanders geevacueerd waarbij de Franse troepen hun medewerking verleenden. Ook de Nederlandse ingezetenen zijn uit Gabon gerepatrieerd. (AFP-satellietfoto)

BIJ OAS NIETS BEKEND

President Nicaragua geeft opdracht:

Onderzoek naar doden contras door soldaten

MANAGUA - De president van Nicaragua, Violeta Chamorro, heeft kardinaal Miguel Obando y Bravo opgedragen om te onderzoeken of het leger werkelijk een aantal contra's en hun familieleden heeft vermoord. Dat hebben functionarissen vrijdag in Managua meegedeeld.

Volgens de contra's hebben eenheden van het leger, dat nog door de Sandinisten wordt gedomineerd, op 18 mei een vrachtwagen met contra-rebellen overvallen waarbij zeker negentien verzetsstrijders en hun familieleden zijn gedood. De contra's waren ongewapend omdat zij kort daarvoor hun wapentuig hadden overgedragen aan functionarissen van de Verenigde Naties.

De contra's zijn van mening dat het incident bewijst dat president Chamorro geen greep heeft op het leger. De contra's schortten vrijdag naar aanleiding van het incident verdere ontwapening van de eigen manschappen op.

Een woordvoerder van de Organisatie van Amerikaanse Staten (OAS) liet in een reactie weten niets over het incident te hebben vernomen. Het leger ontkent iedere vorm van betrokkenheid bij de moord op de contra-rebellen.

Stembus grote zege regeringsfront

Oppositie Roemenie aanvaardt nederlaag

BUKAREST - De Boerenpartij en de Liberale partij, de grote verliezers van de presidents- en parlementsverkiezingen in Roemenie, respecteren de uitspraak van de kiezers en nemen zitting in het eerste vrij gekozen parlement in Bukarest sinds 1946. Dit hebben de twee oppositiepartijen vrijdag laten weten.

Maar liefst 85,1 procent van de stemmen heeft Ion Iliescu, als kandidaat van het Front voor Nationale redding, behaald bij de verkiezingen voor het presidentschap. De uitslag van de verkiezingen van zondag is vrijdag bekendgemaakt. De opkomst was met 86,2 procent heel goed. Op grote afstand eindigde Radu Campeanu van de Liberalen met 10,6 procent van de stemmen als tweede. Derde werd Ion Ratiu van de Boerenpartij met iets meer dan vier procent.

De Roemenen kozen zondag ook de leden van de twee kamers van het nieuwe parlement. In senaat en kamer van afgevaardigden veroverde het Front voor Nationale redding de absolute meerderheid. Ook hier was sprake van een hoge opkomst: voor Senaat en Kamer van afgevaardigden beide 86,1 procent.

In de Senaat is de zetelverdeling al bekend. Ze krijgt 119 leden. Daarvan krijgt het Front 92 zetels met 67 procent der stemmen; de Hongaarse Democratische unie krijgt twaalf zetels 12 en behaalde 7,2 procent der stemmen, de Nationaal-Liberale partij krijgt negen zetels (7 procent); een zetel veroverden de Nationale boerenpartij (2,5 %), de Groenen (2,4 %), de Bond voor eenheid Roemenen (2'1 %), de Milieupartij (1,4), de Sociaal-democraten (1,1%) en de overige partijen kwamen ook uit op een zetel met ene stemmenpercentage van 4,2.

In de 387 leden tellende Kamer van afgevaardigden behaalde het Front voor Nationale redding 233 zetels met 66,3 procent der stemmen. De Hongaarse Democratische unie kreeg 29 zetels (7,2 %), de Nationaal-Liberale partij ook 29 zetels (6,3%), Groenen twaalf (2,6%), de Nationale Boerenpartij ook twaalf (2,5%), de Bond voor eenheid Roemenen tien zetels (2,1%), Democratische Boerenpartij acht zetels (1,8%), de Milieupartij ook acht (1,7%), de Sociaal-democraten vijf zetels (1,0%) en de overige partijen samen twee zetels met 8,4 procent van de stemmen.

SANTO DOMINGO -De conservatieve president Joaquin Balaguer (83 jaar) is tot winnaar uitgeroepen van de nek aan nek- race voor het presidentschap van de Dominicaanse Republiek. Hij hoeft dus voorlopig niet uit het presidentiele paleis te verhuizen. De bijna blinde man werd gefotografeerd bij het uitstappen uit zijn auto. Hij werd opgewacht door veel belangstellenden die hij op zijn karakterististieke wijze met een tikje aan zijn hoed groette. Zijn tegenspeler bij deze verkiezingen was oud-president Juan Bosch die amper twee jaar jonger is dan Balaguer. (AFP-satellietfoto)

Doden bij explosie in Tokyo

TOKYO - Zeker zes personen zijn vandaag (zaterdag) om het leven gekomen bij een explosie in een chemische fabriek in de Japanse hoofdstad Tokyo.

Dat heeft het Japanse persbureau KNS gemeld. Volgens KNS zijn er negentien personen gewond geraakt. De oorzaak van de explosie was zaterdagmorgen niet duidelijk. Op de Japanse televisie werden drie brandende fabrieksgebouwen getoond. Brandweerlieden toonden zich bevreesd voor nieuwe explosies. De afgelopen dagen zijn extra veiligheidsmaatregelen genomen in Tokyo in verband met dreigementen door radicale groeperingen, gericht tegen het bezoek van de Zuidkoreaanse president Roh Tae Woo aan Japan.

PRESIDENT BALAGUER

Spanje betrokken bij Iraqs superkanon

LONDEN - De Spaanse regering gaat onderzoeken of Spaanse bedrijven betrokken zijn bij de levering van onderdelen voor het superkanon dat Iraq volgens het Westen aan het bouwen is.

De regering kwam tot de beslissing nadat zij door de Britse ambassade in Madrid was geinformeerd over de betrokkenheid van zeker twee bedrijven bij de affaire. Dat heeft het Britse dagblad "The Financial Times" gemeld. Volgens het dagblad meent de Spaanse overheid dat zeker een bedrijf bij de levering van onderdelen voor het superkanon betrokken is. Het Spaanse dagblad "El Pais" schrijft dat het hierbij om het bedrijf Trebelan gaat dat onderdelen heeft vervaardigd die voor de loop van het kanon gebruikt kunnen worden. Trebelan ontkent iedere betrokkenheid bij de affaire.

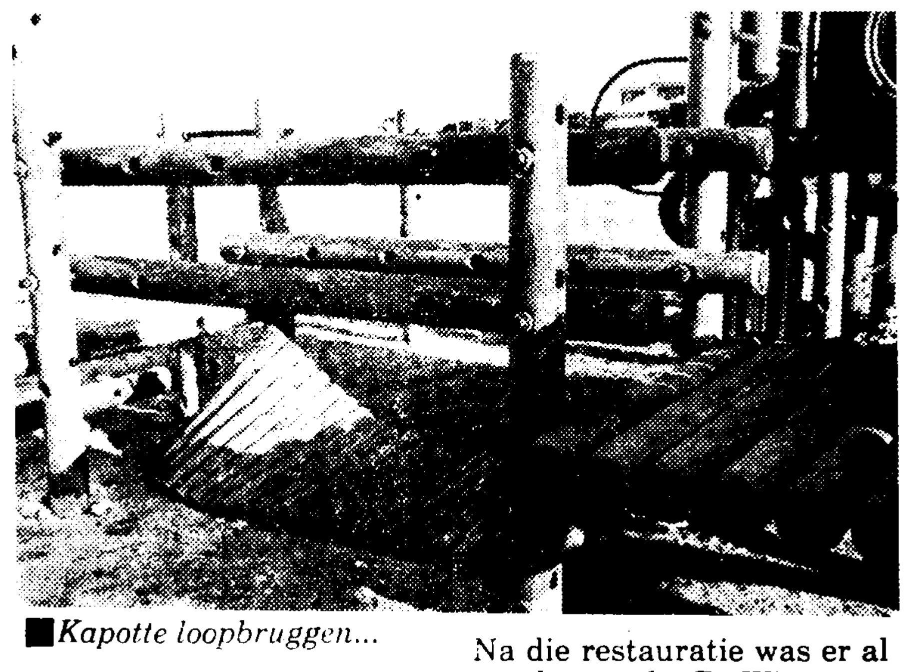
Volgens "The Financial Times" menen Westerse deskundigen dat Iraq bezig is met het vervaardigen van twee superkanonnen. Iraq laat de onderdelen in verschillende landen construeren om geen argwaan te wekken bij de Westerse landen.

Rudolf de Wit wordt met 'zijn' Koredor almaar tegengewerkt:

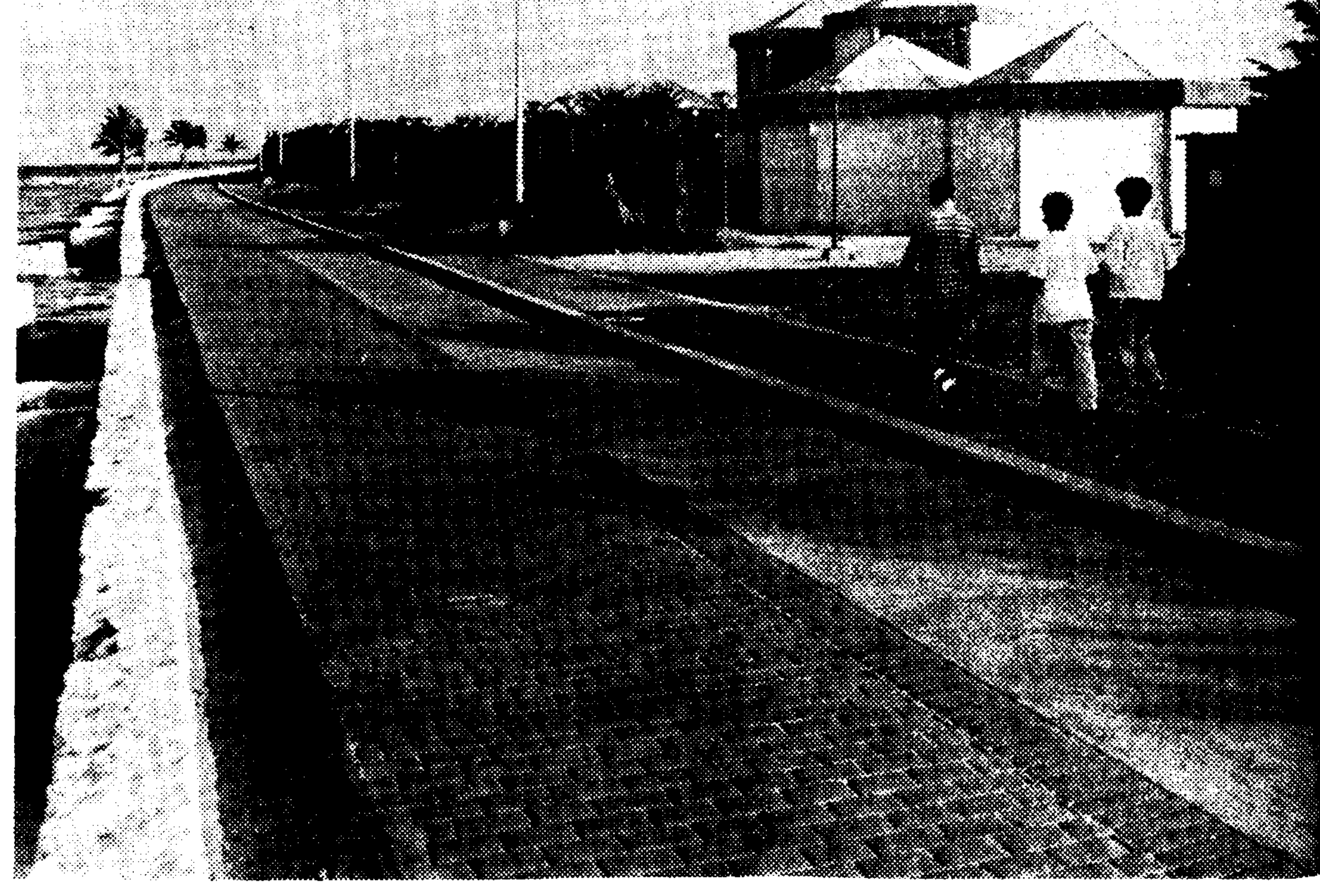
'IK WORD ER GEK VAN'

WILLEMSTAD — 'Bij elke instantie, waarmee je te maken krijgt, zit wel iemand die jou het leven zuur maakt wanneer je iets wil beginnen op Curaçao. We hebben hier niet zozeer te maken met 'Red Tape' (bureaucratie; red.) maar wel met bepaalde figuren die zich zo interessant vinden, dat zij er alles aan doen om je tegen te werken. Die lieden kunnen de zon niet zien schijnen in andermans ogen. Het is echt om gek van te worden'.

Aan het woord: Rudolf de Wit, fysiotherapeut en directeur van INOMA. Hij spreekt over zijn ervaringen met de Koredor: het eens zo schitterende wandel- en trimproject bij het Rif te Otrobanda. De Wit heeft alle plannen en spullen kant en klaar om er een van de mooiste gezondheids- en fitness-centra van het gehele Caribisch gebied te maken. Al maandenlang. Maar er gebeurt almaar niets.

Kapotte loopbruggen...

Slechts de wandelpaden verkeren in een redelijke staat...

Na restauratie van twee jaar geleden: weer verrotting...

De Wit stelt zeer nadrukkelijk: 'We hebben alle medewerking gekregen van het Bestuurscollege, van alle gedeputeerden. En in het bijzonder van gedeputeerde George Hueck. Maar zelfs Hueck en de overige gedeputeerden slagen er niet in om de barricades binnen andere instanties op te breken. Ook de City Inspector heeft alle hulp verleend. Maar die staat eveneens machteloos tegenover bepaalde figuren'.

ARCHITECT

De Wit noemt de instanties ('In deze volgorde'), waarop wordt gewacht: de Dienst Openbare Werken (DOW), de architect en de aannemer. Hij zegt: 'Het bureau Lobo en Rayman is aangewezen voor de architectuur. Maar daar wordt gezegd, dat zij niets kunnen doen, omdat de aannemer Bohama nog niet is gekomen met een offerte. Nu heb ik gehoord, dat dit in de eerste week van juni zal gebeuren'.

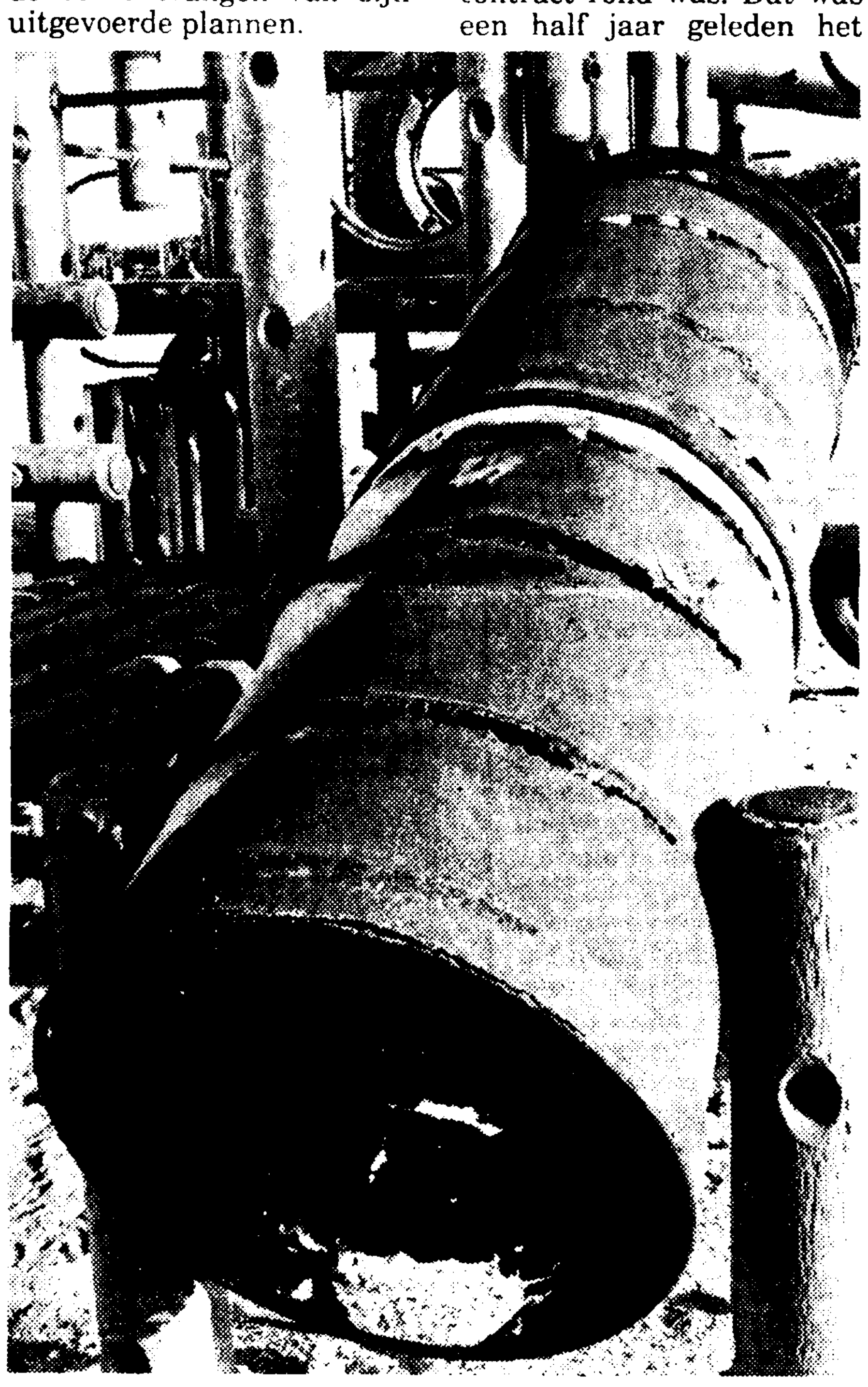
'Moet u nagaan: de planning is, dat ik er op 9 juli in zou kunnen. Maar het is er nog een gigantische puinhoop. Toch ga ik er in. Om enigszins van mijn frustratie af te komen, dat ik nu al maandenlang de banken afbetaal, terwijl er niets aan de Koredor wordt gedaan'.

Twee jaar geleden werd de Koredor, nadat het project sterk was verwaarloosd, geheel gerestaureerd. De verwaarlozing was, vermoedelijk, een gevolg van het feit, dat het toenmalige Bestuurscollege niets wilde doen met het project, dat een initiatief was van George Hueck (die vóór dat BC gedeputeerde was). Hueck mocht dus niet de eer ontvangen van zijn uitgevoerde plannen.

Na die restauratie was er al sprake van dat De Wit er een health- en fitness center van zou maken. 'Ik kon toen echter de sauna en whirlpools niet bestellen, omdat de banken geen leningen wilden vestrekken zolang de overheid niet garant stond. Toen dat was gebeurd, duurde het een eeuwigheid voordat het contract rond was. Dat was een half jaar geleden het geval', aldus De Wit.

Hij bestelde alle spullen: sauna, whirlpools en allerlei ander materieel. 'We zijn nu een half jaar verder en deze spullen staan nu weg te roesten in de Curaçaose haven en in de haven van Miami.

Per 1 juli heb ik vijftien mensen onder contract, maar er is nog niets klaar! Er komen vijftig mensen te werken, maar ik kan niet in de Koredor! Ik heb al zes maanden lang een secretaresse in dienst, speciaal voor het Koredor-gebeuren', zegt een bijna vertwijfelde De Wit.

De kruiptonnen: houdt uw kinderen hier weg! Volgens De Wit betekent een klimpartij wellicht amputatie van een ledemaat.

OP SCHEMA

'Onze organisatie is geheel op schema. We zijn er klaar voor. In het centrum willen we onder meer geheel gecomputeriseerde apparaten plaatsen, waarop je bijvoorbeeld kunt fietsen en dergelijke.

Het beste van het hele Caribisch gebied. We gaan ons onderscheiden van alle andere door de professionele begeleiding, die de klanten daar zullen krijgen. Iedereen krijgt een individuele begeleiding, een eigen programma. Daarbij willen we een bar en restaurant inrichten voor gezonde drank en gezond voedsel met weinig calorieën', zegt Rudolf de Wit.

Hij vertelt verder: 'De gehele Koredor valt onder ons. Dus wij gaan ook het wandelgebied en het strand onderhouden en de bomen en planten verzorgen'.

'Maar we kunnen nog steeds niets doen. Gevolg: alles rot weg. Kijk maar naar de speelapparaten voor de kinderen. De kruiptonnen, bijvoorbeeld, rotten weg. Als een kind daarin of daarop gaat spelen, betekent dat' amputatie. Zeer gevaarlijk. Wij willen die apparaten vervangen door spullen van kunststof. We hebben ze, maar we kunnen niets doen, omdat we constant door bepaalde figuren worden dwars gezeten. Dit duurt nou al twee jaar. Nogmaals: om gek van te worden!'.

Het gras groeit bijna naar binnen...

FRUSTRATIE

De Wit vertelt: 'De kozijnen, die waren vernieuwd, rotten weer weg. De nieuwe ruiten zijn weer ingegooid. Spiksplinternieuwe airconditioning-apparaten roesten weer weg, zijn stuk. Als het regent stroomt het water naar binnen met als gevolg dat de vloer weer beschadigd is geraakt. Het is één bonk frustratie!'.

Tot slot: 'Wie weet de oplossing. Hoe kunnen we dit gedrag doorbreken; dit gedrag waarmee particulier initiatief kapot wordt gemaakt? Ik heb nu in elk geval besloten om er per 1 juli in te gaan. Dan zien we wel verder, want, weet u: de banken hebben dat geduld niet...die moet je blijven afbetalen'.

PIKA

Zeventig decibellen

RECHTER De Jong heeft deze week vonnis gewezen in een zaak die tegen een al te luidruchtige evangelist was aangespannen wegens het veroorzaken van geluidsoverlast voor de omwonenden. Hij, de evangelist, mag slechts prediken op een niveau van 70 decibellen. Duizend guldens van de collectes moet de evangelist inleveren, zo sprak de rechter zich uit, indien hij die geluidsgrens overschrijdt.

Hopelijk geldt dat geluidsniveau ook voor die vermaledijde duivels die op motoren over Curaçao rond daveren. Die gekken doen dat het liefst 's nachts. Met knallende knalpotten, jankende banden, in dicht bewoonde gebieden. Vaak worden zij geëscorteerd door weg-bandieten in snelle auto's, waarvan de geluidsdempers ook verwijderd zijn.

Al eerder heeft deze krant op deze maniakken gewezen. Maar de politie, zo werd toen gesteld, kan er niets tegen ondernemen, want die beschikt niet over de geëigende apparatuur om de decibellen te meten. Kennelijk beschikt rechter De Jong wel over die apparatuur, anders had hij die uitspraak niet kunnen doen.

Niet dat wij ons met de rechtspraak willen bemoeien, maar toch willen wij de rechter deze tip niet onthouden: Indien zo'n motor-maniak voor de rechtbank staat, beschuldigd van geluidsoverlast en daarmee het op de stuipen jagen van medemensen, verklaar dan ook onmiddellijk die machine verbeurd. Met de bepaling dat dat kreng totaal vernietigd dient te worden.

Het gejuich, dat dan opklinkt, overschrijdt ongetwijfeld de norm van zeventig decibellen.

Yankees kledingzaak

HET WORDT onderwijl om te janken, wat die Yankee allemaal uithaalt in het Centro Pro Arte. Nu zijn er weer dames verwijderd uit het theater-paleis te Gaito, omdat zij gekleed waren in jeans, die de heer directeur niet bevielen. De vraag is nu: op welke kledingstukken let Yankee de volgende keer?

Een ding is duidelijk: Yankee hoort in een kledingzaak te staan en niet in een schouwburg.

Een fel protest

DE INSTALLATIE van een nieuw kabinet is toch niet niks, zou je zo denken. Die mannen en vrouw, die daarvan deel uitmaken, hadden ons (kiezers) toch nodig om op die goed beklede zetels te kunnen plaats nemen? Vóór de verkiezingen wisten die mannen en vrouw de pers maar al te goed te vinden, wanneer er weer een lint moest worden doorgeknipt, een steen moest worden gelegd, een biertje over spanten moest worden uitgestort?

Daarna, wanneer de stemmen zijn geteld, hebben die mannen en vrouw ons (wij allemaal) kennelijk niet meer nodig. Woensdagochtend informeerde een van de Amigoe-redacteuren wanneer het nieuwe kabinet zou worden geïnstalleerd. *'Over tien minuten'*, luidde het antwoord. Een fotograaf mocht er niet bij.

Toch een zaak voor *Prensa Uni*, lijkt ons. De *Amigoe* ondersteunt een eventueel fel protest.

DEZE IS voor Luki Butôt die nu weg is: *Over jouw vertrek zijn wij diep beDROVd.*

EN DEZE is voor...: *'You can FOL some of the people all of the time. You can FOL all of the people some of the time. But you cannot FOL all of the people all of the time'.*

AGENDA CURAÇAO

MEDISCHE DIENSTEN

ARTSEN

NACHTDIENST ARTSEN
Patiënten van de artsen van Bandabao (3e district) kunnen in spoedgevallen telefoon 641658 bellen en dan het antwoordapparaat afluisteren. De patiënten van de andere medische districten kunnen voor spoedgevallen de artsenpraktijk van hun eigen huisarts bellen; het antwoordapparaat zal dan mededelen wie de dienstdoende arts is.

****

VERENIGING VAN TANDARTSEN
voor de dienstdoende arts gedurende het weekeinde en op feestdagen gelieve tel.: 82222 op te bellen.

****

WIJKVERPLEGING

WIT GELE KRUIS
voor wijkverpleging 'Prinses Margriet': consultatiebureaus te Sta Maria: tel.: 82344, 82412 en 82947; Montagne Abao: tel.: 673711 en Kaya Fensu (Koraal Specht): tel.: 618577; hoofdkantoor te Sta Maria 17, kantooruren van 07.00-12.30/13.00-17.00 uur. Na 17.00 uur bereikbaar: zuster Chapman, tel.: 370029.

NEUTRALE WIJKVERPLEGING
kantoor Gosieweg 15, tel.: 44231/44232; geopend van 07.00-17.00 uur; de wacht heeft zuster Antonia, tel.: 671064, pageboy 027-053 b.g.g. 43838.
kantoor Bandabao, Groot Sta Martha 141, tel.: 642555; geopend van 14.00-17.00 uur; de wacht heeft zuster Antonia, tel.: 671064.

KRAAMKLINIEK RIO CANARIO
Schottegatweg Noord 43, tel.: 43838/44510; voor informatie over prenatale zorg en zorg gedurende en na de bevalling.
Consultatiebureau zuigelingen: iedere woensdagmiddag van 13.30-16.00 uur.
Consultatiebureau peuters: iedere dinsdagmiddag van 12.30-14.45 uur.

STICHTING WIJKVERPLEGING BANDABAO
(Fontein 35, tel.: 648077): open van maandag t/m vrijdag van 07.00-17.00 uur; na 17.00 uur bereikbaar: zuster Sebelon, tel.: 641013 b.g.g. tel.: 601760.

****

GENEESK. DIENST

STADS- EN 2DE DISTRICT OOST
26 mei 1990 vanaf 08.00 uur tot 28 mei 1990 om 07.00 uur.
Dokter Braam, Spreekkamer Marie Pompoen, tel.: 615265; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 78725 b.g.g. 89266/89337.
(dit geldt voor patiënten van de volgene artsen: Wilsoe, Da Costa Gomez, Nassy-Tseng, Nassy, Tseng, Winklaar, Braakman, Doran en Guerrero-Bakmeyer)

STADS- EN 2DE DISTRICT WEST
25 mei 1990 vanaf 17.00 uur tot 28 mei 1990 om 07.00 uur.
Dokter Heerenveen, Spreekkamer: Muizenberg, tel.: 44349; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; b.g.g. 89266/89337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Swart, Goilo-Henry, Roose, Braakman-Bonder, Gerstenbluth, Davelaar, Elhage, Pablo, Heerenveen, Nivillac en Rosales-Concession)

DERDE DISTRICT BANDABAO
25 mei 1990 vanaf 17.00 uur tot 28 mei 1990 om 07.00 uur.
Dokter Spong, Spreekkamer Tera Cora, tel.: 648700; spreekuren: 10.00-11.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 87004 b.g.g. 89266/89337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Schellens, Vŏnhogen, Lucasius, Spong en Tweed).

■ Patiënten van hier niet genoemde artsen wordt aangeraden in spoedgevallen de eigen arts te bellen en te informeren wie voor deze de dienst waarneemt. Het verdient te allen tijde aanbeveling een huisarts te kiezen die in avonden en weekeinden bereikbaarheid geregeld heeft. Vraag er naar bij uw eerstvolgend bezoek!

****

APOTHEKEN

WEEKEINDEDIENSTJ

zaterdag
Otrobanda
Union, Breedestraat 137, tel.: 623575
Punda
Sta. Rosa, Sta. Rosaweg 56, tel: 77679.

zondag
Otrobanda
Del Pueblo, Breedestraat 82, tel: 625333.
Punda
Brievengat, Corrieweg 32, tel.: 79098

****

DIVERSEN

VERLOF BEGRAFENIS

26 mei: E.F. Cannister, Schottegatweg Oost 25.
27 mei: R.J. Grüning, Patrijsweg 9.

****

HEEFT U hulp nodig bel SOS-lijn 127.

LUCHTPOSTSLUITING
(Postkantoor Groot Kwartier)
Nederland: voor gewone stukken: maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag om 11.30 uur; woensdag om 10.15 uur. Voor aangetekende stukken één uur van tevoren.
Suriname: voor gewone stukken: dinsdag en vrijdag om 17.30 uur en zaterdag om 10.45 en 17.00 uur.

THORAX CENTRUM
(Jan Noorduynweg naast UNA, tel.: 85544): openingstijden van maandag t/m vrijdag van 08.00-17.00 uur; op zon- en feestdagen alsmede op werkdagen na 17.00 uur voor spoedgevallen tel.: 85917.

****

MAANDAG
DIVERSEN
TOERISTENSCHIP
09.00-18.00 uur 'Carla Costa' SJU.

****

KERKDIENSTEN

KLOOSTER ALVERNA (Gouv. van Lamsbergeweg): zon.: 10.00 uur hoogmis (Ned) en 16.00 uur Papiamentu.
BARBER (H. Joseph): zat.: 19.00 uur; zond.: 06.00 en 09.00 uur.
BRIEVENGAT: zat.: 18.30 uur; zon.: 10.00 en 18.00 uur.
BUENA VISTA (Birgen Milagrosa): zat.: 18.30 uur; zon.: 09.00 en 11.30 uur.
CHARO (O.L. Vrouw van Coromoto): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.00, 11.00, 17.00 (Spaans) en 19.00 uur.
GROOT KWARTIER (O.L. Vrouw van Berg Carmel): zat.: 19.30 uur; zon.: 09.00 (Ned) en 18.00 uur.
JANDORET (O.L. Vrouw van Goede Raad): zon.: 10.00 en 19.00 uur.
HULPKERK BOCA SAMI: zat.: 18.00 uur; zon.: 08.00 uur.
HULPKERK LAGOEN (H. Johannes): zon.: 10.00 uur.
JANWE (H. Hart van Jesus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30, 12.00 en 19.00 uur (Ned).
KORAAL SPECHT (Goede Herder): zat.: 19.00 uur; zon.: 11.00 en 18.00 uur.
MONTAÑA (H. Dominicus): zon.: 05.15, 08.30 en 19.00 uur.
OTROBANDA:
Santa Ana: zon.: 08.00 en 19.00 uur.
Santa Famia: zon.: 06.00, 09.00, 11.00 (Engels) en 19.00 uur.
PIETERMAAI (kathedraal): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00, 09.00 en 19.00 uur.
SANTA MARIA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.00, 09.00 en 18.30 uur.
SANTA ROSA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.30, 09.00 en 18.30 uur.
SAN WILLIBRORDO: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 uur.
SERU GRANDI (Fuik): zon.: 17.00 uur.
SOTO: zat.: 19.00 uur; zon.: 09.00 uur.
STEENRIJK (O.L. Vrouw van Altagracia): zat.: 07.00 en 19.00 uur; zon.: 08.00, 10.00 (chrismatica) en 18.00 uur.
SUFFISANT (O.L. Vrouw van Fatima): zat.: 18.00 uur; zon.: 09.00 en 18.00 uur.
TERA CORA: ZON.: 18.00 UUR.
WESTPUNT (H. Petrus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30 uur.
WISHI (H. Teresita): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00 en 18.00 uur.
ZUID BONAM (H. Judas Thadeus): zat.: 18.30 uur; zon.: 08.30 en 17.30 uur.

****

EVANGELISCHE BROEDERGEMEENTE

MORAVIAN CHURCH
(Goeroeboeroeweg, Mundo Nobo)
zaterdagavond 19.00 uur zangdienst.
zondagmorgen 09.30 uur preekdienst.
(Emmy Berthold kleuterschool, Suffisant)
zondagavond 18.00 uur Papiamentse dienst.

J. Martis: Zonder gegevens geen inzicht

"Paps" Lio Capriles geeft cheque voor onderzoek naar vrouwenmishandeling

■ *WILLEMSTAD — Lio Capriles midden en Jacqueline Martis (rechts) over de noodzaak van een onderzoek naar misbruik en mishandeling van vrouwen.*

WILLEMSTAD — Een cheque van 14.468 gulden en negentien cent werd gistermiddag overhandigd aan Jacqueline Martis voor het data onderzoek dat ingesteld gaat worden naar vrouwenmishandeling op Curaçao. Zoals Lio 'Paps' Capriles, die het bedrag overhandigde, verduidelijkte: 'We hebben wel een dierenbescherming, maar geen organisatie die opkomt voor vrouwen. Dat kan toch niet?!' Maduro & Curiel's Bank heeft motieven te over om Fundashon Sentro di Dama te steunen met de studie naar misbruik en mishandeling van vrouwen. Allereerst alleen al omdat er totaal geen tastbare gegevens zijn over dit verschijnsel dat Curaçao toch niet vreemd is. Dat er noch bescherming noch opvang is voor deze vrouwen, wordt eveveens als ontoelaatbaar beschouwd.

Daarnaast wees de directeur van de bank op de neveneffecten van de mishandeling. 'Zowel het gouvernement als de privaatsector, maar òòk Maduro en Curiel's zelf, hebben te lijden van de gevolgen van vrouwenmishandeling. Om fysieke of psychische redenen worden vrouwen arbeidsongeschikt, dit brengt allemaal financiële consequenties met zich mee. Bovendien kampt de overheid met het zogenaamde verschijnsel jeugdcriminaliteit. Kinderen die opgroeien binnen een familie waar de man de vrouw slaat; wat voor een opvoeding krijgt zo'n kind; wat voor ideeën voor later?', stelde Lio Capriles retorisch.

GEGEVENS

De gedrevenheid waarmee Jacqueline Martis en Angelica Paris het onderzoek startten, heeft geresulteerd in een financiële bijdrage die hen goed van pas komt. Zowel Lio Caprilles als Sede Antias werden hartelijk bedankt voor hun medewerking.

Martis, die haar bachelor degree in psychologie heeft en maatschappelijk werkster en doktorandus in de sociologie is, komt door haar werk op de gezinsvoogdij-instelling veel met familie-problematiek in aanraking. Zij stelde gisteren tijdens de persconferentie dat het beschikken over 'gegevens' een allereerste vereiste is in de kwestie vrouwenmishandeling. 'Zonder informatie over de veelvuldigheid, sociale klasse, de mate en omstandigheden kan er geen preventie verleend worden. De nodige inzicht ontbreekt als gevolg van gebrek aan informatie', aldus Jacqueline.

'Het feit dat we op een eiland leven maakt de bescherming van vrouwen gecompliceerder dan bijvoorbeeld in een land als Nederland. Als je op Curaçao iets dergelijks als een 'Blijf van mijn lijf' huis (Nederlandse organisatie die opvang biedt aan mishandelde vrouwen die hun man ontvluchten) instelt, dan weet iedereen hen te vinden waardoor bescherming moeilijker gegarandeerd kan worden', verduidelijkt Martis de omstandigheden.

Een research team gaat gedurende zestien maanden in samenwerking met verscheidene maatschappelijke instellingen de gegevens in kaart proberen te brengen. De volgende stap zal zijn preventie en vervolgens opvang. Ook wordt gebruik gemaakt van de medewerking van vrouwen die in dergelijke omstandigheden verkeren. Hierbij is de anonimiteit gegarandeerd. Toch wist Jacqueline te vertellen dat de medewerking vanuit de hogere sociale klasse moeizamer verloopt dan die van de midden- en lagere sociale klasse. 'Het is algemeen bekend dat mishandeling ook in de hogere klassen veelvuldig voorkomt. Voor die vrouwen is het echter moeilijk naar buiten te treden omdat ze in zo'n beperkte kring leven', aldus de doktorandus.

SCHOT

De redenen voor vrouwenmishandeling en misbruik van vrouwen zoekt de sociologe in de internationale gegevens: machtsverschil en sociale omstandigheden. Hieraan wordt toegevoegd de (slechte) invloed van TV; bijvoorbeeld de novelas die steeds harder worden. 'Er zijn werkelijk vrouwen die geloven dat als hun man hen slaat, dat dit een uiting van liefde is.' Tevens werd tijdens de persconferentie gewezen op de invloed van het woordgebruik door de media. 'Soms krijg je de indruk dat als mishandeling een Dominicaanse betreft dit wèl getolereerd mag worden.'

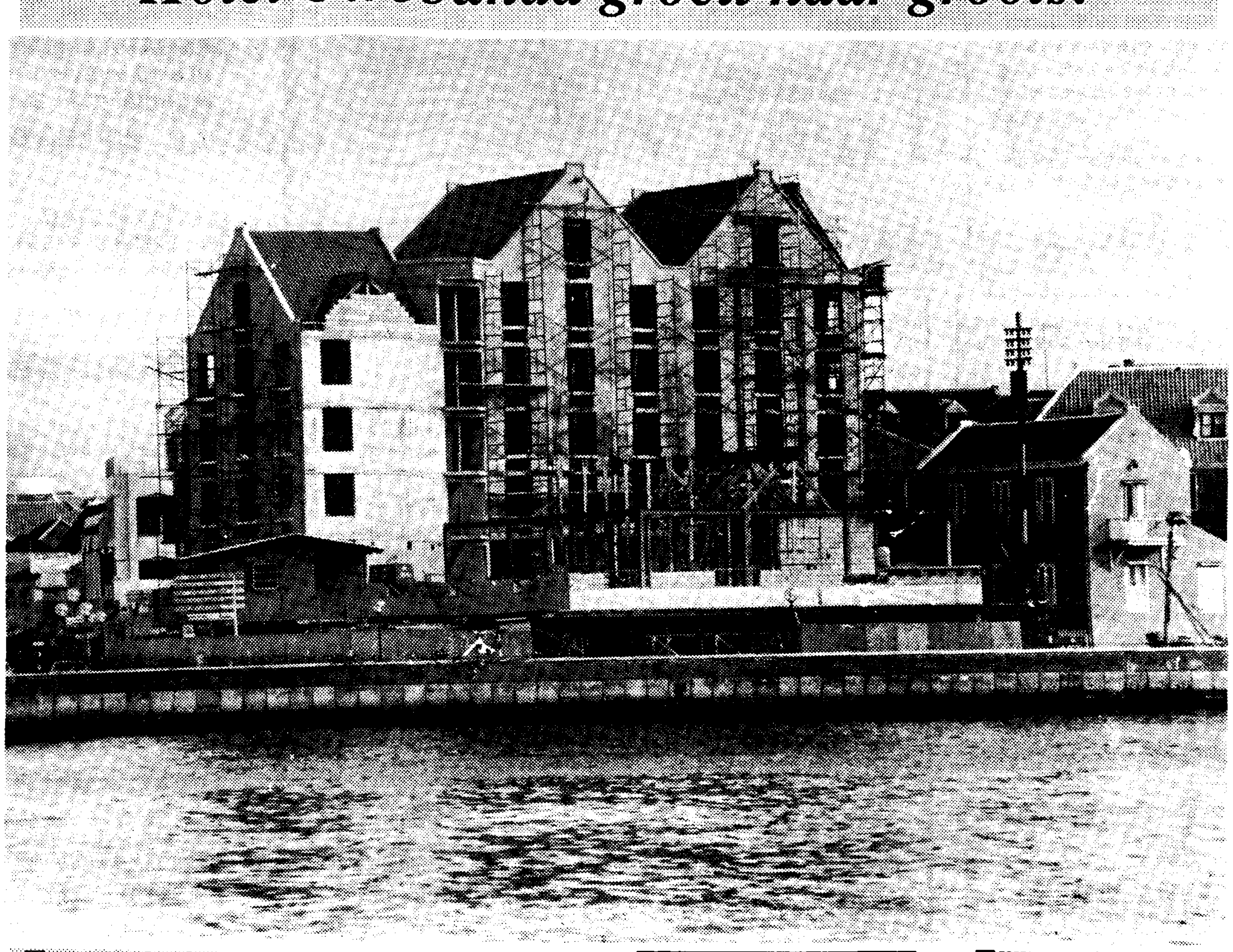
Lelia Peternella Pieters-Kwiers, huidig eilandsraadslid en met vijfentwintig jaar ervaring in het onderwijs, liet duidelijk haar tevredenheid over het onderzoek, blijken. 'Acht jaar geleden liepen wij een mars voor de omstandigheden van de vrouw, langzaamaan komt er schot in.'

Paspoort-halen wordt uitje voor hele gezin

WILLEMSTAD — Een drukte van jewelste bij het Bevolkingsbureau. Een race om het paspoort. Velen hebben de vakantie al geboekt en realiseren zich nu pas dat er een geldig reisdocument nodig is. Ook voor de kinderen. Hele gezinnen stonden dus ook gisteren lange tijd in de rij bij de Burgerlijke stand te Scharloo. Een familie-uitje tegen wil en dank. Zelfs met - sinds gisteren - een extra loket, zal het druk blijven, waarschuwt Angel Ramirez, maar met een bereidheid tot medewerking van beide zijden moet het lukken. Sinds gisteren krijgt elk van de twee paspoort-loketten zeventig mensen in de ochtend en dertig in de middag te helpen. Dat betekent dat er dagelijks zo'n tweehonderd mensen geholpen moeten worden. Vanaf januari begint de stroom paspoort-aanvragers al aan te dikken, maar in mei loopt het traditioneel storm. Vrijdag hadden de scholieren vrij. Ouders maakten van de gelegenheid gebruik hun kinderen mee te nemen voor het aanvragen van het nieuwe rode paspoort. Dit jaar hebben al ongeveer 2000 mensen het verouderde blauw-zwarte document ingewisseld.

Het personeel van het Bevolkingbureau kan de drukte nog niet helemaal aan. Werknemers van andere afdelingen moeten ingezet worden en men kampt met aanvragers wier adres niet geheel kloppen met de gegevens in de kaartenbak of niet eens geregistreerd staat. Dat kan betekenen dat er nog ... wachtenden voor u zijn. Geduld is in deze dagen een schone zaak.

Hotel Otrobanda groeit naar groots!

■ *WILLEMSTAD — Hotel Otrobanda van Frank Eustatia groeit gestaag tot een groots paleis aan de oever, naast Koral Agostini (o.a. Rum Runners en nachtclub Caribana). Nu reeds is te zien dat Eustatia's droom een verrijking betekent van de werkelijkheid in de binnenstad van Curaçao's hoofdstad.*

Kind in nood

WILLEMSTAD — 613148. Dat is het telefoonnummer van de Kinderbescherming in de Kaya Senior 6. Bellen en hulp vragen is geen schande maar noodzaak.

Dat meldt een folder van de stichting die hulp biedt aan kinderen van 0 tot 18 jaar en hun opvoeders. Kinderen opvoeden is een moeilijke en verantwoordelijke taak. Soms zijn ouders of opvoeders niet in staat de kinderen op de juiste manier op te voeden. Oorzaken hiervan kunnen bijvoorbeeld zijn: moeilijke leefomstandigheden; huwelijks- en/of relatieproblemen; de moeder staat er vaak alleen voor, alsmede onwetenheid over de opvoeding van kinderen.

Hierdoor kunnen allelei problemen rondom het kind ontstaan. Het is dan aan te raden hulp in te roepen.

Iedereen kan die hulp van de kinderbescherming inroepen. Het kind zelf, ouders/opvoeders maar ook familieleden buren en leerkrachten.

De hulp bestaat uit luisteren, soms uit vragen stellen en vaak door het geven van advies. Er is bemiddeling mogelijk, doorverwijzing en begeleiding. De stichting biedt geen materiële hulp in de zin van geld of goederen. De hulp is wel gratis. Het spreekuur is van maandag tot en met vrijdag van 8.30 tot 11.30 uur.

Over FKP en geloofsbrieven

EILANDSRAAD IN VERGADERING

WILLEMSTAD — De Eilandsraad vergadert maandagochtend om 09.00 uur in de Statenzaal. Er staan elf onderwerpen van verschillend gehalte op de agenda. Eilandsraadsvergaderingen zijn openbaar.

Na behandeling van de ingekomen stukken, worden de geloofsbrieven van (in ieder geval) Morris Isenia (de opvolger van Lucille Wout) gekeurd, respectievelijk goedgekeurd. Het kon vanochtend niet achterhaald worden of er een opvolger komt voor Papa Godett.

Als derde onderwerp staat genoteerd: 'De verantwoordelijkheid van het eilandgebied inzake de zorg voor een adequaat volkshuisvesting en inzake het optimaal functioneren van instanties die belast zijn met de uitvoering van deze taak van de overheid. " Hiermee wordt verwezen naar de FKP.

Verder worden de verslagen van de Centrale Commissie behandeld en buigt men zich over de uitvoering van de Monumentenlandsverordening.

De vertegenwoordigers van de Curaçaose bevolking bespreken ook voorstellen van de aankoop van grond in het kader van het Aktieplan binnenstad; voor een grondruil (S. Sprock), voor de uitgifte van erfpacht (aan vereniging De Vogelvriend), voor grondaankoop (van W. de Haseth) en de verkoop van een dienstwoning te Klein Kwartier.

Aldus een bericht van de secretaris van het eilandgebied.

Textiele Werkvormen

WILLEMSTAD — De leerlingen van de eilandelijk leergang Textiele Werkvormen L.O. organiseren een tentoonstelling van door hen vervaardigde werkstukken. Deze tentoonstelling wordt gehouden in het Cultureel Centrum aan de Koninginnelaan te Emmastad dat hiervoor het auditorium beschikbaar heeft gesteld.

De openingstijden zijn vanaf woensdag 30 mei tot en met vrijdag 1 juni 's morgens van negen tot twaalf en 's middags van twee tot zes uur.

Tweede druk voor Geniale Anarchie

WILLEMSTAD — Het nieuwste boek van de Antilliaanse schrijver Boeli van Leeuwen 'Geniale Anarchie' krijgt een tweede druk in Nederland. Hiertoe is zeven weken na de verkoopstart van de eerste editie besloten door de uitgever van de gunstig ontvangen bundeling verhalen. In de Nederlandse pers kreeg 'Geniale Anarachie' een positieve beoordeling. Het boek is door het landelijk ochtendblad De Volkskrant als lezersgeschenk gepresenteerd nadat er enige verhalen als voor-presentatie in de kolommen van die krant verschenen waren.

Boek over lichaam en geest voor Wilsoe

■ *WILLEMSTAD — In het kader van haar 15-jarig jubileum heeft Sokudi hypnotherapeut Adrian Voorhagen uit Nederland en Baba Kanhai, ayur-vedish specialist uit India, uitgenodigd om Curaçao te bezoeken. Doel van hun bezoek aan Curaçao is de bespreking van alternatieve diabetes zorg.*

Gedurende het bezoek aan gezaghebber drs Elmer Wilsoe overhandigde dr Eric Dankmeyer de gezagehebber het boek 'Integraal lichaam en geest in gezondheid en ziekte'. Dit gebeurde in aanwezigheid van van Petra Voorhagen, Adrian Voorhagen, Merlin Merite (directie-lide Sokudi), Eric Dankmeyer (internist) en Trudy Evertsen-Quast (voorziter Sokudi) en Baba Kanhai.

Ernstig gewonde vechtersbazen naar gevangenis

WILLEMSTAD — Twee van de drie zwaargewonde vechtersbazen die elkaar gisterochtend met messen te lijf gingen bij een woning te San Souci, zijn vanochtend van het Sint Elisabeth Hosiptaal overgebracht naar de ziekenboeg van het Huis van Bewaring te Koraal Specht. De derde man ligt nog steeds in de intensive care. De vrouw S.B. is inmiddels aangehouden voor verhoor.

De man E.J. en een van het tweetal B. zijn uit de intensive care gehaald. Zij verkeren niet in levensgevaar.

De toedracht rond het gewelddadig incident is nog niet geheel duidelijk. Vermoedelijk heeft de ruzie die aan het gevecht vooraf ging te maken met de overlast die E.J. zijn ex-concubine S.B. bezorgde. De man was voor de zoveelste keer naar het huis gegaan waar zijn vroegere vriendin woonde. De broer van de vrouw en een neef bemoeiden zich met de zaak. Over wat zich te San Souci afspeelde worden verhoren afgenomen van de vrouw. Volgens politiebronnen is er nog geen compleet verslag mogelijk omdat er tegenstrijdige verklaringen worden afgelegd door de vrouw.

Verhoor van de drie slachtoffers heeft nog niet plaatsgevonden.

De gealarmeerde politie trof bij het oude Rex Theater te Marchena E.J. aan. De man had steekwonden aan hals, rug, knie en een verwonding aan zijn hoofd.

De twee familiegenoten B. waren er ook slecht aan toe.

WILLEMSTAD — Agenten van Punda hebben vrijdagmiddag tijdens een inspectie te Kaminda Kustbatterij een scherpe pistoolpatroon in beslag genomen van een man die het kleinood als een hanger om een ketting aan zijn hals droeg. De politie maakte proces verbaal op.

CROWLEY FOODS, een dochteronderneming van de Amerikaanse tak van Koninklijke Wessanen, overlegt over de overneming van Penn Dairies, producent van diepvriesdesserts met 315 werknemers en een omzet van zeventig miljoen dollar. Als het tot overeenstemming komt wordt Penn onderdeel van de divisie consumptie-ijs van Crowley.

AGENDA ARUBA

KANTOORUREN AMIGOE: 08.00-12.00/ 14.00-17 30 uur; zaterdag gesloten.

TELEFOON: 24333. Voor spoedgevallen na kantoortijd: 21639, 22316 en 24508. Pageboy 127-743.

TELEFAX: 22368.

BANKREK. nr 10.815.445 Banco di Caribe

POLITIE 100

ALARMCENTRALE: 115.

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 08.00-12.00/14.00-17 00 uur worden opgegeven; behalve op zaterdag. Alleen zoekertjes, die op maandag en donderdag vóór 10.00 uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

BIOSCOPEN
PRINCIPAL: 20.30 'Born on the Fourth of July' (drama, 18 jr).
DRIVE-IN: 20.30 en 24.00 uur **Two Moon Junction** (love story/drama, 18 jr)
* * * * * *

BOTICA'S (nachtdienst)
Pabao brug: Eagle, tel.: 29011.
Pariba brug: San Nicolas, tel.: 45712.
* * * * * *

WACHTREGELING DOKTOREN
(van 18.00-07.00 uur):
Oranjestad, Madiki, Tanki Flip, Noord, Tanki Leendert, Paradera en Sta Cruz: dokter A. v.d. Linde, Beatrixstraat 31, tel.:28337.
Pos Chiquito, Savaneta en San Nicolas: dokter J. Tromp via Centro Medico San Nicolas, tel.: 48833
* * * * * *

CENTRO MEDICO CARABOBO (Engelandstraat 7, tel.: 21777): de wacht heeft dra L.G. Beke-Martínez, tel.: 24696.
* * * * * *

NARCOTICS ANONYMOUS HELPLINE: tel.: 38989 (24 uur per dag).
* * * * * *

VOOR BRANDGEVALLEN, ongelukken of een of ander ongeluk gelieve Alarmcentrale op te bellen, **tel.: 115)**
* * * * * *

FADA (Paardenbaaistraat 8, tel.: 32999): voor inlichtingen omtrent preventie alcohol/ drugsmisbruik.
* * * * * *

TELEARUBA
ZATERDAG: 18.00 Spirit of adventure: Voices in the wild; 18.50 Style with Elsa Klensch; 19.10 Big Story; 19.30 Crossfire; 20.00 Nos cu nos; 21.00 CNN Int'l News; 21.30 Redd Fox Show: Old Buddies; 22.00 Estreno: Last hour before morning; 23.30 Sports Tonight; 24.00 Sluiti[illegible]

ZONDAG: [illegible]0 Just for the record: 17.24 Mati[illegible] Alfred the great; 19.30 Show-time[illegible].30 Quo Vadis; 21.30 CNN Int'l [illegible]vs; 22.00 Ellis Island; 22.40 Wee[illegible] Review; 23.30 Sports Tonight; 24[illegible] Sluiting.
* * * * * *

PROTESTA[illegible]TSE GEMEENTE
(porch sale; 8.00 uur to[illegible]3.00 uur achterzaal van de kerk aan de [illegible]lipstraat. Opbrengst: nieuw project bejaardendorp.

ZONDAG
DIVERSEN
FILMLIGA ARUBA
20.30 uur Filmvoorstelling - Cas di Cultura. Film: Casablanca. Akteurs: Humphrey Bogard, Ingrid Bergman.

MAANDAG
DIVERSEN
BIJBELMUS[illegible]UM: geopend op elke werkdag van 10[illegible]-12.00 uur en zondag van 11.00-12.00 [illegible] in de protestantse kerk.

MUSEO HIS[illegible]RIKO ARUBANO: openingstijden maand[illegible] t/m vrijdag van 09.00-12.00/ 16.00-19.00 [illegible]r; zaterdag van 09.00-12.00 uur.

BUREAU LE[illegible]ENS-, GEZINS- EN HUWELIJKSMOEI[illegible]KHEDEN (Layex Building, Wilhelminas[illegible]aat 19): iedere werkdag van 07.30-12.00 [illegible]3.00-16.30 uur (ook mogelijk afspraak t[illegible] maken via tel.: 23145 Of 25111).

BEGELEI[illegible] CENTRUM GEESTELIJK GEHAND[illegible]EN 'MAN NA OBRA': elke maandag [illegible]nderdag van 09.00-12.30 uur geleg[illegible]m produkten te kopen in het oude [illegible] van Bibito Pin, t/o protestantse ke[illegible]a Plat.
* * * * * *

KERKDI[illegible]
BRAZIL: [illegible]00 en 19.00 uur.
DAKOTA [illegible]9.00 uur; zon.: 08.00 uur.
EMANUELKAPEL: zat.: 19.00 uur.
NOORD: zat.: 19.00 uur; zon.: 07.30 en 18.00 uur.
ORANJESTAD: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 10.00 en 19.00 uur.
PARADERA: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 en 17.30 uur.
POS CHIQUITO: zon.: 08.00 uur.
SAN NICOLAS: zon.: 08.30 en 18.30 uur.

SANTA CRUZ: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 09.00 en 18.30 uur.
SAVANETA: zat.: 19.00 uur; zon.: 17.30 uur.
TANKI LEENDERT: zon.: 09.00 uur.
* * * * * *

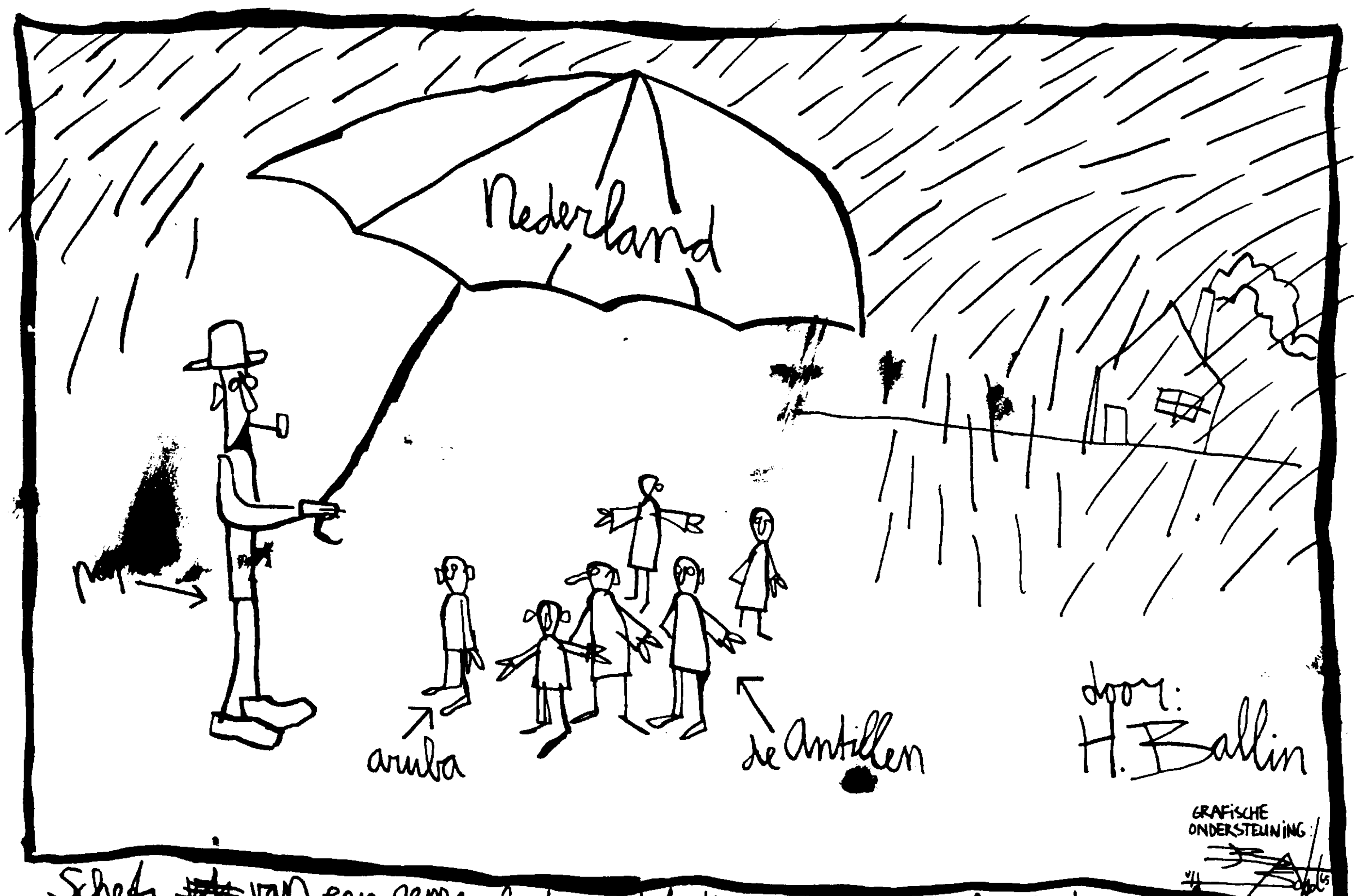
PROTESTANTSE KERKDIENSTEN
ORANJESTAD: 10.00 uur ds A. van den Doel (crèche en zondagsschool).
SEROE COLORADO: 08.30 uur ds A. van den Doel.
PIEDRA PLAT: 10.30 uur ds Hessen; zondagsschool in het Jeugdcentrum.
SAN NICOLAS: 09.00 uur ds Hessen.
* * * * * *

Nicolaas stelt nieuwe apparatuur in gebruik:

Arubaanse luchthaven loopt voorop in regio

AEROPUERTO REINA BEATRIX — Minister Nicolaas heeft vrijdag de moderne apparatuur van de Arubaanse luchthaven officieel in gebruik gesteld. Hij wees er bij die gelegenheid op dat Aruba op dit gebied nu voorop loopt in de regio. Met de boodschap 'This is Euladio Nicolaas, minister of Transport and Tele comunication, over. Air Aruba 758 be informed that this moment officially inaugurate the new aero- nautical equipment for the Queen Beatrix airport, over — have a nice flight —werd vrijdagmiddag het nieuwe luchtvaartequipment van de Arubaanse luchthaven in gebruik genomen.

Dit gebeurde in tegenwoordigheid van autoriteiten en vertegenwoordigers van Sofreavia - Coris met haar directie lid Claude Vincent. Ook aanwezig was de heer Ru Fijnje (Wimco) die als vertegenwoordiger van Sofreavia - Coris op Aruba optreedt. Tot slot werd een ontvangst gehouden in Bushiri Beach-hotel, waarbij minister Nicolaas met terechte trots opmerkte dat Aruba nu over het modernste equipment ten aanzien van verkeerstoren, meteorologische dienst en veel meer op de luchthaven beschikt.

Schets van een gemenebest-constitutie voor het koninkrijk der Nederlanden

Donatie voor bibliotheek

ORANJESTAD — De Quota club Aruba heeft een partij boekenleggers geschonken aan de Nationale Bibliotheek.

De Quotaclub zelf ontving de boekenleggers van 'Graficas Aruba' als bijdrage aan de door Quotaclub gehouden campagne om de bevolking meer bewust te maken van de problemen waarmee slechthorenden kampen. De bedoeling is, dat de boekleggers waarop tips zijn gedrukt hoe men met slechthorenden moet omgaan, onder de leden van de Nationale Bibliotheek verspreid zullen worden.

Test voor toelating tot CIOS

ORANJESTAD — Op dinsdag 29 mei wordt een test gehouden voor jongelui die voor sportleider aan het CIOS in Nederland willen gaan studeren.

De test zal onder toezicht staan van Herman Borghuis, van het CIOS te Heerenveen en bestaat uit zwemmen, atletiek en andere sporten. Idefre heeft een afspraak met CIOS, dat Arubaanse jongeren die de test met succes afleggen een plaats krijgen op een van de vijf CIOS-instituten in Nederland. Degenen die de test willen afleggen moeten aanstaande dinsdag om kwart voor negen bij het zwembad van het Concorde hotel aanwezig zijn.

VORMING ACTIEGROEP VERWACHT

Premier:in Washington gelanceerde idee gunstig ontvangen

Op conferentie witten drugsgeld twintig landen van partij

ORANJESTAD — Twintig landen zullen deelnemen aan de 'Aruba Drug Money laundering conference' welke van 8 tot 10 juni 1990 op Aruba wordt gehouden. Het houden van deze bijeenkomst was een voorstel van premier Nelson Oduber toen vorig jaar de bijeenkomst van Caribische landen in Miami werd gehouden. Zijn voorstel werd toen positief ontvangen en uit de belangstelling blijkt dat vele landen op Aruba aanwezig zullen zijn.

Verwacht wordt dat een 'taskforce' door de Latijns Amerikaanse en Caribische landen wordt gevormd, om in navolging van de industriëlanden — die kortgeleden aanbevelingen deden om witwassen van drugsgelden tegen te gaan — om ook met voorstellen te komen zal worden gevormd.

In de 'taskforce', die in 1989 in Parijs werd gevormd nemen vijftien landen deel, welke bekend werden onder 'G-7 Financial Action Task Force en money laundering'.

BASIS

De aanbevelingen van de G-7, aldus premier Nelson Oduber in een verklaring in verband met de komende conferentie op Aruba, vormen een basis voor de Latijnsamerikaanse en Caribische landen, die de technische ervaring en fondsen om dergelijke actie te beginnen nog niet hebben. Democratische landen worden aangevallen en het is tijd dat er oplossingen komen, aldus Oduber, die eraan toevoegde dat de Caribbean hiertoe motieven genoeg hebben omdat het tussen de drugshandelaren en consumenten is gelegen.

De Amerikaanse delegatie die onder leiding staat van John F. Robson, waarnemend hoofd van het Amerikaanse departement van Financien die ook de conferentie in Parijs bijwoonde, zal aan Aruba technische bijstand verlenen.

SAMENWERKING

Robson wordt vergezeld door vertegenwoordigers van de departementen van Buitenlandse Zaken, Justitie, politici en bankiers. Robson wijst erop dat de veertig aanbevelingen van de G-7 taskforce die in Parijs werd gevormd onder meer mogelijkheden voor samenwerking bieden bij internationale onderzoeken, veroordeling en confisceren van eigendommen.

Andere landen die uitgenodigd werden naar Aruba te komen zijn: Antigua, Bahamas, Bermuda, British Virgin Islands, Canada, Colombia, Costa Rica, Dominica, Guatemala, Grand Cayman Islands, Honduras, Jamaica, Mexico, Montserrat, St. Lucia, St. Vincent en Grenadines. Trinidad en Tobago, US Virgin Islands, Venezuela, Nederlandse Antillen en Nederland, Frankrijk en het Verenigd koninkrijk zullen eveneens met waarnemers aanwezig zijn. Het congres bestaat uit twee plenaire zittingen en twee vergaderingen van workshops.

Premier Oduber verwacht dat de landen vertegenwoordigers in zo hoog mogelijke rang zullen sturen — premiers, ministers of directeuren van departementen om zo sterk mogelijke banden te vormen in de strijd tegen witwassen van drugsgelden.

ORANJESTAD — Idefre organiseert in de week van 28 mei - 2 juni een aantal clinics voor lange afstandlopers. De trainingsbijeenkomsten zullen worden gegeven door Herman Borghuis, docent aan het CIOS-Heerenveen.

De eerste bijeenkomst is aanstaande maandagavond om zeven uur in de vergaderzaal van Bushiri-Beach hotel.

Bij profs 74 heren en 25 dames

Voor Hi Winds 1990 210 inschrijvingen

ORANJESTAD — De inschrijving van deelnemers voor de Aruba Hiwinds Pro Am '90 verloopt zeer goed en het totaal ligt al boven de 210 deelnemers.

In de professional-klasse hebben 74 heren en 24 dames ingeschreven. De amateurklasse telt al tachtig deelnemers tot 35 jaar en twintig deelnemers boven de 35 jaar. De deelnemers komen uit dertig landen. Verwacht wordt dat in de amateurklasse nog meer inschrijvingen zullen volgen voor de Hi-winds die van 1 tot 10 juni zal plaatsvinden en waarvan het centrum op de Eagle Beach zal zijn.

Onder de deelnemers uit het buitenland zijn de kampioenen van vorig jaar: Bjoern Dunkerbeck (Spanje) en Nathalie le Lievre (Frankrijk) en verder: Randy Ames, Patrick Bourgonje, Anders Bringdal, Natsuki Iijima. Thorkil Kristensen, Pasca Maka (wereldkampioen speed sailing), Phil McGain, Axel Ohm, Svein Rasmussen, Nevin Sayre, Robert Teriitehau, Stephen van den Berg, en de dames: Angela Cochran, Britt Dunkerbeck, Janet Lenaburg, Jutta Mueller, Natalie Siebel, Natalie Simon, Ronda Smith-Sanchez en Martine van Soolingen.

Ook het aantal deelnemers uit Aruba wordt met het jaar groter. Roger Jurriens zal in de professional-klasse uitkomen en onder de amateurs zullen de bekende veteranen Brian Harms, Morris Friedman, Ernand de l'Isle, Robert Roosen, Evert Bongers en Plons Richardson niet ontbreken. De 'Food and beverage' service tijdens de tien dagen van het toernooi is ditmaal in handen van Golden Tulip Aruba Caribbean hotel.

ONDERZOEK NAAR BELEID NODIG

Arubaanse bond van verplegenden:

Toestand in bejaardenhuizen van SABA slecht

ORANJESTAD — De besprekingen tussen de Arubaanse Bond van Verplegenden (ABV) en de stichting Bejaardenzorg Aruba (SABA) zijn vastgelopen. Hetgeen gistermiddag tijdens een persconferentie van de ABV bleek. Uit de verklaringen van het bestuur blijkt dat zonder uitstel familieleden van de bejaarden en de overheid een onderzoek moeten laten instellen naar het door SABA gevoerde beleid.

Onder de vele klachten die de ABV de pers liet horen bleek onder meer: dat de bejaarden 's ochtends een uur gebaad worden, de hygiënische situatie zou te wensen over laten, vele klachten zijn er over het eten, dat niet volgens de voorschriften is. Zo krijgt bv een diabetische bejaarde de ene dag wel het voorgeschreven eten, doch de volgende dag weer het gewone eten. Op klachten over deze gang van zaken krijgt men te horen dat er geen geld is om het gewenste eten te kopen.

Reeds een jaar tracht de ABV een cao met het bestuur van SABA te sluiten, doch de besprekingen hierover zijn nu definitief vastgelopen.

GEEN GELD

Als argument wordt door SABA aangevoerd, dat geen geld beschikbaar is. Doch geld is bij de ABV niet het belangrijkste. Het grote probleem is de organisatie en de wijze waarop de bejaarden behandeld worden. Alsmede de wijze waarop het personeel behandeld wordt. In deze moderne tijd, aldus vertelde het ABV bestuur aan de pers, worden kortlopende cao's afgesloten, hetgeen de werknemers onder druk zet. In dit verband wijst de ABV erop, dat het personeel geïntimideerd wordt en dat volgende week een rechtszaak dient tegen SABA, aangespannen door een werknemer.

De regering werd op de hoogte gesteld van de situatie en heeft een commissie van onderzoek ingesteld. Minister van Welzijnszaken Fredys Refunjol kon zijn oren niet geloven toen de ABV hem op de hoogte stelde van de gang van zaken, hetgeen ook een van de redenen is dat de regering het bedrag voor het dagverblijf niet wil verhogen totdat er een rapport is uitgebracht.

Van de zijde van SABA wordt alles gedaan om zijn werk in een goed daglicht te stellen, aldus de ABV. Inens wordt bijvoorbeeld personeel wegens diensttijd gehuldigd. De ABV dringt er bij zijn leden in de bejaardenzorg op aan de huidige toestanden in de bejaardenzorg niet meer te accepteren. Onze bejaarden hebben beter verdiend, aldus de vakbond.

Ontwerp Ziektekosten-verzekeromg bij parlement

ORANJESTAD — Minister van Volksgezondheid, Pedro Kelly, diende gisteren het wets-ontwerp over de Algemene ziektekosten-verzekering (AZV) in bij de Staten. Waarnemend Statenvoorzitter, drs Booshi Wever, die het wetsontwerp in ontvangst nam, gaf te kennen dat het parlement alles in het werk zal stellen om aan het verzoek van de minister tegemoet te komen het ontwerp te behandelen voordat het Staten-reces begint.

Jeugd-tennis

ORANJESTAD — In het 'Sunny Delight' jeugdtennistoernooi zijn in de categorie meisjes onder tien jaar de kampioen en subkampioen al bekend. De kampioen is Noreen Vingerhoedt die in de finale subkampioen Rachel Maduro met 6-2, 4-6 en 6-2 versloeg.

De finalisten in vier andere categorieën zijn eveneens bekend: bij de meisjes onder zestien jaar zijn dit Cindy Arends en Andra Tromp. Bij de meisjes onder de achttien jaar Dyane Escalona en Jo-Ann Every. Bij de jongens onder de zestien jaar Aaron Hose en Ompi van Romondt en jongens onder de acttien jaar Frans Ponson en Brian James.

Deelnemers Venezolaanse cursus

■ *ORANJESTAD — Gisteren kwam een einde aan de cursus 'Veiligheid in een strafinrichting, die gegeven werd door de algemeen commissaris, Pablo Simoza Oviedo, van de Venezolaanse Justitiële politie PTJ. De cursus werd bijgewoond door acht personeelsleden van het Huis van Bewaring, die (zie foto)*

BON BINI
* *
WELCOME

Estimadas Congresistas,
Les extendemos calurosos saludos a todas las colegas que se reunieron en Aruba para el XI Congreso Interamericano de Secretarias de la Federación Interamericana de Asociaciones de Secretarias - F.I.A.S. -.

Cada día se hace sentir mas la necesidad para una amistad y comprensión a nivel internacional y F.I.A.S. ayuda a estrechar estos lazos de amistad y comunicación entre las secretarias Latino Americanas y secretarias de todas partes del mundo.

Aruba siendo el país mas pequeño afiliado a F.I.A.S. aceptó el reto para organizar el XI CIS, el primero a realizarse fuera del Continente Americano. No ha sida una tarea fácil, pero una muy agradable y llena de experiencia. Nuestras miembras están dedicando todo su tiempo libre y esfuerzo para convertir su estadía en nuestra pequeña isla del Caribe una inolvidable.

Todas las miembras de A.S.A. se unen a nuestros mejores deseos para una agradable estadía y con su cooperación un Congreso muy productivo.

Carla Arends de Paris,
Presidenta Aruba Secretaries Asso.

Helen Ras Dirksz,
Coordinadora General XI CIS

We extend warm greetings to everyone gathered in Aruba for the XI Congreso Interamericano de Secretarias of the Federación Interamericana de Asociaciones de Secretarias (F.I.A.S.).

Through the miracles of modern transportation and communications the earth "grows smaller" every day. As the nations of the world become more independent, the need for international friendship and understanding grows even faster. F.I.A.S. helps to forge such ties of friendship and communications between the Latin American secretaries and secretaries everywhere in the world.

Aruba being the smallest affiliated country of F.I.A.S. two years ago has accepted the challenge to organize this Congress, the first one to take place outside the American Continent. This has not been an easy task, but an enjoyable one and full of experience. In the organization your comfort and welfare have been uppermost in mind. A host of dedicated members have and will give generously of their time, talents and efforts to make your stay on our happy island in the Caribbean a most memorable one.

We sincerely thank all for the support which charged us with an enormous satisfaction.

All the members of the Aruba Secretaries Association (A.S.A.) join us in sending you our best wishes for an enjoyable stay and with your cooperation a productive Congress.

Carla Arends de Paris
President Aruba Secretaries Association

Helen Ras Dirksz
General Coordinator XI C.I.S.

■ *ORANJESTAD — Het organiserend comite van de Aruba Secretaries Association (zie foto) dat als één team het elfde Inter Amerikaanse congres van de Federacion Interamericana de Asociaciones de Secretarias (FIAS) met veel enthousiasme georganiseerde.*

TEMA:
LA ECONOMIA Y TECNOLOGIA MUNDIAL Y SUS EFECTOS

PROGRAMMA VAN HET XI INTERAMERIKAANSE CONGRES van de FEDERACION INTERAMERICANA DE ASOCIACIONES DE SECRETARIAS (F I A S)
Aruba 25 mei tot en met 31 mei 1990

FRIDAY, MAY 25
09:00-18:00 Reception and Registration

SATURDAY, MAY 26
09:00-12:00 General Assembly
12:00-14:00 Lunch at leisure
14:00-18:00 General Assembly

SUNDAY, MAY 27
09:00-12:00 General Assembly
12:00-14:00 Lunch at leisure
20:00-22:00 Welcome Cocktail

MONDAY, MAY 28
09:00-10:00 OFFICIAL INAUGURATION OF XI ICS
10:00-11:30 Key note address
WORLD ECONOMY AND TECHNOLOGY AND ITS EFFECTS
11:30-12:30 Inauguration FIAS Bazar
12:30-14:00 Lunch at leisure
14:00-16:00 Meeting of incoming & outgoing Board of Directors with Presidents of Affiliates

TUESDAY, MAY 29
09:00-10:00 Panel/Forum on SUB THEME 1: Change & Technology
10:00-10:45 Group Discussion
10:45-11:00 Break
11:00-12:00 Panel/Forum on SUB THEME II: Inter-personal relations of future secretaries
12:00-12:45 Group Discussion
12:45-15:00 Lunch

WEDNESDAY, MAY 30
09:00-10:00 Panel/Forum on SUB THEME III: Important challenges for professional development
10:00-10:45 Group Discussion
10:45-11:00 Break
11:00-13:00 Lunch
13:00-14:30 Elaboration of Conclusions & Recommendations

THURSDAY, MAY 31
09:00-12:00 Plenary Session
Installation of Board of Directors 1990-1992
Acknowledgements
Closing
18:00-22:30 Cultural Performance, Typical Dinner and Folkloric Show.

ORANJESTAD — Aruba staat dit weekeinde in het teken van het elfde Inter Amerikaanse congres van de Associatie van secretaressen (FIAS), die twee jaar geleden bij het tiende congres in Ecuador besloten dit jaar op Aruba te vergaderen. Er werd toen wel eens het hoofd geschud, dat een klein land als Aruba een dergelijk congres niet zou kunnen organiseren. De deelneemsters zullen de komende dagen ervaren, dat de ASA wel degelijk in staat hiertoe is. ASA voorzitster Carla Paris-Arends benadrukt aan de vooravond van het congres in een gesprek met de Amigoe, dat dankzij het teamwork de ASA erin slaagde om een congres te organiseren dat zal 'klinken als een klok'.

Zij is dankbaar voor de medewerking, die allerwege op Aruba werd ondervonden, waaruit duidelijk blijkt dat de ASA in haar achttien jaren van bestaan een vaste en gewaardeerde plaats op Aruba heeft ingenomen.

Het was 18 jaar geleden, dat enige secretaressen op Aruba zich verenigden om gezamenlijk voor hun belangen op te kunnen komen. Dit initiatief groeide uit tot een kern van veertig leden, die ieder op hun manier hebben bijgedragen niet alleen dat de ASA bruist van leven, maar vooral ook dat er meer waardering kwam voor het werk van de secretaressen in de gemeenschap.

Ieder jaar wordt een baas en secretaresse van het jaar gekozen, doch daarnaast wordt ook alle aandacht aan de 'upgrading' van de kennis besteed. Vooraanstaande personen zijn steeds weer bereid hieraan medewerking te verlenen. Ook voor dit congres heeft de ASA de medewerking verkregen van deze personen voor het houden van de panels tijdens het congres. Hoogtepunt hiervan is de openingstoespraak — premier Nelson Oduber opent maandagmorgen het congres — van ex minister Don Mansur, die als onderwerp heeft gekozen 'World Economy and technology and its Effects'. Een onderwerp dat banken in Costa Rica en Guatemala deed verzoeken een waarnemer te kunnen zenden.

Ruim vijfhonderd gasten worden door de ASA verwacht, Carla Paris-Arends zou het niet verbazen als dit aantal nog groter wordt, want nu op het laatste ogenblik komen nog een groot aantal inschrijvingen binnen.

Het is de eerste keer dat de FIAS haar congres buiten het Amerikaanse continent houdt.

Bolivia dat destijds als tweede land werd aangewezen als Aruba in de organisatie niet zou slagen komt met een delegatie van ruim zeventig personen, Chili met 60, Peru met 30 en Panama met de grootste delegatie van 150 personen.

Ook Nederland is present. Inmiddels is de gehele redactie van het 'Secretaressen Magazine' — oplaag 13.000 — al op Aruba aangekomen, terwijl ook nog een delegatie van elf secretaressen komt. De grote Venezolaanse maatschappij Lagoven stuurt de executive secretaresse terwijl ook de secretaresse van de Chileense minister van Volksgezondheid present is.

'De belangstelling is enorm', aldus Carla Paris-Arends tegenover de Amigoe, 'daardoor neemt ons enthousiasme toe omdat wij dit soort projecten graag willen aanpakken omdat wij weten dat wij als team in deze veel kunnen doen'.

De Amigoe, die de afgelopen 18 jaar met belangstelling de ontwikkeling van de ASA heeft gevolgd, wenst de ASA bijzonder veel succes toe met dit Interamerikaanse congres, dat bij de ASA zeker in goede handen is.

JOVADESCH

Amnesty houdt schrijfavond

Leger Peru: moord

ORANJESTAD — Een onderwijzeres houdt in Peru zich al sinds september 1989verborgen uit vrees de tiende getuige te worden die wordt vermoord of gewoon verdwijnt. De negende was een 22-jarige verpleegster die van Cayara naar Ayacucho-stad was verhuisd uit vrees voor haar leven. Dat mocht niet baten; ze werd ontdekt en doodgeschoten.

Wat is er gebeurd? Op 13 mei 1988 overvallen leden van de Peruaanse guerrilla 'Lichtend Pad' vier soldaten en doden hen in de buurt van het dorpje Cayara. Op 14 mei arriveren gemaskerde troepen per helicopter, te paard en te voet. Zij martelen en doden 29 dorpsbewoners, onder wie het schoolhoofd en verscheidene schoolkinderen. Vijf mensen worden in de plaatselijke kerk afgeslacht met knuppels en machetes; anderen met cactussen geslagen en daarna gedood. Vele anderen op het dorpsplein bijeengebracht, geslagen en ondervraagd.

In de weken die volgen worden verscheidene getuigen, die hun verhaal vertellen aan een burger-onderzoeksteam, door het leger gearresteerd en verdwijnen vervolgens.

Om een lang verhaal kort te maken: De militairen bedreigen elke getuige die zijn mond open doet, met de dood; de voorzitter van de onderzoekscommissie van de regering verklaart dat hij niet om getuigen gaat bedelen, ze moeten zich maar melden; het leger verbergt alle bewijsmateriaal, zelfs de lijken.

In november verklaart de openbare aanklager dat het leger verantwoordelijk is, waarop hij door de Procureur-Generaal van zijn post wordt ontheven en de zaak gesloten; op 14 december worden nog eens drie getuigen bij een militaire wegversperring doodgeschoten en in mei 1989 wordt de zaak definitief door een militair tribunaal voor gesloten verklaard.

Op aandringen van de Verenigde Naties wordt het onderzoek in september heropend; in januari 1990 is er een geheime hoorzitting van het militaire hof zonder dat getuigen, familie of de pers daar iets van weten en kort daarop worden alle aanklachten ongegrond verklaard en de zaak voor de tweede keer definitief gesloten.

Aldus het hoofdartikel in de laatste Newsletter van A.I. In hetzelfde nummer staan de trieste verhalen van een gevangen evangelist, een fabrieks directeur en een advo-

Aldus het hoofdartikel in de laatste Newsletter van A.I. In hetzelfde nummer staan de trieste verhalen van een gevangen evangelist, een fabrieks directeur en een advokaat in resp. Rusland, Malawi en Rangoon, omdat ze hun geloof uitten, kritisch waren of de buitenlandse pers inlichtten.

Op dinsdag 29 mei worden brieven geschreven voor deze drie gewetensgevangenen in de bibliotheek om acht uur. Doet u ook mee?

Vakantie-activiteiten voor jeugd

ORANJESTAD — Zowel de YMCA als Mirto's Fantastic camp houden dit jaar weer hun bekende vakantie-programma's voor de jeugd. De YMCA activiteiten varieren van educatieve tours en sporten tot zang, spelletjes en avontuurtjes. De 'day camps' zijn op 16, 20, 23, 27, 30 juli en 3, 6 en 10 augustus. De 'outings' naar diverse plaatsen op het eiland zullen elke woensdag plaatsvinden op 18, 25 juli, 1 en 8 augustus.

De day camps zijn voor kinderen van vier tot veertien jaar en de outings voor kinderen van zeven tot veertien jaar. Nadere informatie over dit vakantie-programma is verkrijgbaar bij YMCA-San Nicolas (tel.:45393) en YMCA - Dakota (23072).

'Mirto's fantastic camp' is ditmaal van 14 tot 20 juli (eerste week) en 21 tot 27 juli (tweede week) voor de leeftijdscategorieën 4 - 6, 7 -9, 10 - 12 en 13 - 14 jaar. Op woensdag 30 mei, acht uur 's avonds, wordt een algemene informatie-avond in de Nationale bibliotheek gehouden. Men kan nummer 28998 bellen voor verdere gegevens over dit kamp.

Marlboro wint van AVC

ORANJESTAD — Tijdens de vrijdagavond in het Mansur Ballpark gespeelde AA-klasse baseballwedstrijd heeft kampioen Marlboro duidelijk laten zien dat zij niet bereid is haar plaats af te staan aan sub kampioen Aruba Video center (AVC).

Met 6-0 werd AVC naar huis gestuurd. Sterpitcher was Marlboros Milton Croes die in totaal twaalf ponches noteerde en slechts drie hits aan AVC toestond. Dankzij het optreden van Milton domineerde Marlboro het gehele spel.

De volgende wedstrijden van de AA-klasse baseballcompetitie zullen in het Lago Sportpark worden gespeeld, omdat het Mansur Ballpark in gereedheid moet worden gebracht voor het komende Jazz and Latin music festival.

PDA bijeen over vorming nationaal standpunt staatkundige toekomst

ORANJESTAD — De PDA, die geen vertegenwoordiging in de Staten heeft, houdt morgen een bijeenkomst waarvoor de fractieleiders van partijen, die wel vertegenwoordigers zijn in de Staten, werden uitgenodigd.

De PDA beschouwt de vergaderingen met koninkrijksminister, mr Ernst Hirsch Ballin, die momenteel op Aruba verblijft, van zeer groot belang in verband met de toekomstige staatkundige structuur en dat daarom getracht moet worden om morgen op de bijeenkomst tot een unaniem nationaal standpunt te komen.

De partijen werden verzocht een delegatie van drie man af te vaardigen naar de bijeenkomst die om tien uur in Golden Tulip hotel begint. De bijeenkomst, waarvoor de ADN, AVP, MEP, PPA en PDA zijn uitgenodigd, begint op dezelfde tijd dat de MEP morgen haar partij-congres in het Principal theater houdt.

Rapport over systeem horeca-vergunningen

ORANJESTAD — Mr John [illegible], voorzitter van de commissie die een studie heeft gemaakt voor een nieuwe procedure bij het toekennen van vergunningen voor restaurant, bar, hotel en casino, heeft een wetsontwerp hierover overhandigd aan minister Pedro Kelly. De minister sprak zijn waardering uit voor de snelle wijze waarop de commissie zijn werk deed en verzekerde dat een vaste procedure zal komen voor het toekennen van vergunningen.

MARJAYOUN - Vier guerrillastrijders in Libanon zijn in de nacht van vrijdag op zaterdag door leden van het Zuidlibanese leger (SLA) overvallen en gedood. Dat is zaterdag in bronnen in de Libanese plaats Marjayoun meegedeeld. Volgens de bronnen stuitte een patrouille van het door Israel gesteunde SLA op een aantal gewapende infiltranten in het dorpje Hwaya, twaalf kilometer ten noorden van de Israelische grens.

MADRID — Gheorghe Hagi is een klap miljonair. De Roemeense international tekende vrijdag een vierjarig contract bij Real Madrid. Hagi verdient jaarlijks ongeveer een miljoen gulden.

Sport Agenda

SENTRO DEPORTIVO KORSOU
(zwembad)
open van 09.00-12.00/14.00-17.00 uur; dinsdag- en donderdagmorgen gesloten.

PISINA BENNIE LEITO
(Rif)
geopend op woensdag van 14.00-16.45 uur; vrijdag van 20.00-22.00 uur; zaterdag van 13.00-17.00 uur en zondag van 09.30-12.30/14.00-17.00 uur

BOWLEN
(Damacor Bowling Club, Chuchubiweg)
openingstijden: maandag t/m donderdag van 17.00-02.00 uur; vrijdag en zaterdag van 16.00 uur tot na 02.00 uur; zondag vanaf 13.00 uur.

SCHAAKVERENIGING CURAÇAO
(Rust & Burgh)
iedere maandagavond om 20.00 uur gelegenheid tot schaken.

SCHAAKVERENIGING JANWE
(Sentro di Bario Janwé)
elke zaterdag van 09.00-13.00 uur schaakles en -training voor de jeugd vanaf 7 tot 23 jaar.

SCHAKEN
(Amstel toernooi)
Voortzetting competitie - Landhuis Habaai.
BASEBALL
17.00 uur Sorpresa vs Royal Scorpions; 20.30 uur Sta. Maria Pirates vs Wild Cats -SDK.

ZONDAG
SCHAKEN
(Amstel tornooi)
Finales; 15.00 uur prijsuitreiking - Landhuis Habaai.

ZWEMMEN
(SOV Asiento)
± 14.00 uur start 2½ kilometer zwemtocht op het Spaanse Water.

BASEBALL
14.30 uur Sta Rosa Indians vs Amstel - Tio Daou.

****

'Wat heb ik nu aan mijn broek hangen?'

■ *MARSEILLES — Marseilles Manuel Amaros (links) wil òf weten hoe lang de pijpen zijn van het sportbroekje van zijn tegenstander Stéphane Blondeau van Racing Paris 1 òf hij wil Blondeau in zijn blootje te kijk zetten op het sportveld òf Amoros heeft het knap moeilijk met het aftroggelen van de bal.*
De foto werd vrijdag geschoten tijdens de match tussen de twee Franse ploegen in de semi-finale voor de Franse beker. Racing Paris tikte drie ballen in het net en kreeg zelf twee goals tegen.

UEFA-bestuur fluit voorzitter terug

Geen gratie voor Ajax

WENEN — Ten koste van Ajax heeft Lennart Johansson zijn eerste nederlaag geleden als voorzitter van de UEFA. De Zweed, die onlangs Jacques Georges opvolgde, had de Amsterdamse club gratie willen verlenen voor het "staafincident" tegen Austria Wien en komend seizoen laten meedoen aan het Europese toernooi voor landskampioenen. Hij zei dat woensdag expliciet in Wenen. Zijn medebestuursleden tikten hem donderdag tijdens de vergadering van de Europese voetbalunie op de vingers. De plannen van Johansson zijn in strijd met het reglement.

Slechts de commissies die de straf over Ajax uitspraken, in eerste instantie de strafcommissie, later de commissie van beroep, zijn gemachtigd over het verzoek van Ajax te oordelen. Formeel, maar zonder enige druk, zal Johansson de verzoeken van Ajax, alsmede de eveneens geschorste clubs Hajduk Split en Aek Athene, doorsturen naar de betreffende instanties. De teams behoeven zich derhalve geen ilussies te maken.

Ook Liverpool, dat nog drie jaar moet 'zitten' indien de Engelse clubs terugkeren, krijgt vooralsnog geen gratie. De meervoudig winnaar van de Europese beker voor landskampioenen speelt volgend seizoen pertinent niet internationaal. Of Manchester United (EC II) en Aston Villa (EC III) dat wel mogen, hangt af van de Engelse regering.

THATCHER
Het college van Thatcher krijgt tot elf uur 's ochtends van de elfde juli, de dag waarop de loting wordt verricht, de kans de clubs toe te staan 'Europees' te spelen. Minister van Sportzaken Moynihan is vooralsnog zeer gereserveerd. Een definitief standpunt is pas te verwachten op het moment dat het Engelse nationale team het WK verlaat en de balans van het gedrag van de 'hooligans' kan worden opgemaakt. Haalt Engeland de finale, dan heeft de Engelse regering precies drie dagen om te beslissen.

Johansson wil aansturen op bepaalde wijzigingen in het reglement. Dat vergt tijd. Desondanks laat de Zweed zich niet afbrengen van zijn vrij revolutionaire opstelling in het doorgaans behoudende gezelschap van voetbalbestuurders.

NIET VAN DEZE TIJD
"Het schorsen van clubs", zei hij in Wenen, "vind ik niet meer van deze tijd. Ik weet dat iemand bij Ajax een staaf heeft gegooid naar de doelman van de tegenstander. Dat is een serieuze zaak. Maar is dit de verantwoordelijkheid van het voetbal? Ik denk het niet. Was die wedstrijd niet gespeeld, dan had die man waarschijnlijk ergens anders met die staaf gegooid. Het is een maatschappelijk probleem, dat niet wordt opgelost met het schorsen van clubs."

"Bovendien ligt de zaak van Ajax anders dan bij de Engelse clubs. De Amsterdamse club had terug kunnen keren, zonder dat de Britse ploegen daar conclusies uit hadden kunnen trekken. Van ons mogen Aston Villa en Manchester United wel spelen, maar de regering wil het vooralsnog niet. Ik vind niet dat wij, als bestuur van de UEFA, de verantwoordelijkheid kunnen nemen die de regering uit de weg gaat."

WILLEKEUR
Johansson wil bovendien duidelijker richtlijnen. "Clubs moeten weten waaraan ze toe zijn. Niet zijn overgeleverd aan willekeur. De Engelse clubs vragen zich al jaren af waarom ze gestraft zijn voor rellen die zich bij een wedstrijd van Liverpool afspeelden. Het is moeilijk daar een concreet antwoord op te geven. Als we Ajax hadden toegestaan terug te keren, hadden we dat moeten beargumenteren. Het was zeker niet mijn bedoeling een precedent te scheppen. Er moet echter wel meer duidelijkheid komen in dit soort zaken. De discussie hierover is wat mij betreft nog lang niet gesloten."

Lewis slaat wedstrijden over om autobiografie

RALEIGH — Carl Lewis laat de nationale atletiekkampioenschappen (van 12 tot 16 juni) van de Verenigde Staten schieten. De zesvoudig Olympisch kampioen liet via zijn manager Tom Tellez weten dat de titelstrijd niet in zijn concept past. Vorig jaar meldde Lewis zich ook al af. Toen omdat hij een conflict had met de TAC (The Athletics Congres).

De consequentie van zijn besluit is dat Lewis waarschijnlijk niet mag deelnemen aan de Goodwill Games (van 20 juli tot 5 augustus) in Seattle. Lewis zou zich zoals iedereen tijdens de nationale kampioenschappen moeten kwalificeren. Een woordvoerder van de TAC bevestigde dat, maar sloot niet uit dat voor Lewis een uitzondering wordt gemaakt.

Manager Tellez liet verder weten dat zijn pupil de afgelopen zes maanden nauwelijks heeft getraind omdat hij het te druk had met het schrijven van zijn autobiografie.

■ *VALENCIA — De Spaanse speler Giner (rechts) knokt met de Argentijnse Maradona tijdens een vriendschappelijke wedstrijd in Luis Casanova Stadium.*

Argentijns voetbal stelt teleur: 1-1

VALENCIA — Argentinië heeft in zijn laatste serieuze oefenwedstrijd zwaar teleurgesteld. De wereldkampioen kwam vrijdag in het 'Luis Casanova' stadion tegen Valencia niet verder dan een gelijkspel van 1-1.

Voor 20.000 toeschouwers maakte Cuchart in de 39ste minuut de openingstreffer voor de vice-kampioen van Spanje. Drie minuten na de hervatting maakte Dezotti, na voorbereidend werk van Maradona, met het hoofd de gelijkmaker.

Voor de pauze domineerde Valencia het duel. Het ene doelpunt was een zwakke weergave van het Spaanse overwicht, want voor de 1-0 hadden de Spanjaarden tot drie keer de mogelijkheid te scoren. Na een donderspeech van trainer Bilardo was de Zuidamerikaanse titelverdediger aanvallender ingesteld, indrukwekkend was het echter niet.

Gerth tegen Jacquottet in Iyo Pimentel-finale

WILLEMSTAD — Elmar Gerth en Bruno Jacquottet hebben zich geplaatst voor de finale van het vijfde Kopa Iyo Pimentel internationale tennis-tournament. Deze middag ontmoeten zij elkaar op de banen van Asiento te Rust en Burgh.

In de dubbelfinale strijden Carl Phelipa en Rob Ubink tegen Woody van Ommeren en Ruben Burke tegen elkaar. Toeschouwers aan de zijlijn voorspellen een felle confrontatie ter afsluiting van het geslaagde toernooi. Degenen die de heren in het zweet hunner aanschijn willen zien tennissen, die kome. Na de prijsuitreiking is er een barbeque- en dansfeest.

De uitslagen van gisteravond waren als volgt: dubbelwedstrijden: Phelipa/Ubink tegen Van Ommeren/Burke: 7-6,6-7 en 6-2.
Kenneth Lawson/Domingo Ramirez tegen Todd Wilson/William Mau-Asam: 6-3 en 6-3.
In de enkelwedstrijden: Genaro de Leon tegen Bruno Jacquottet: 6-7, 6-0 en 4-6.
Elmar Gerth tegen Kenneth Ponson: 6-2 en 7-6.

Ruzie over premies

Kans op mokkende Ieren op het WK

DUBLIN — De Ierse voetballers en hun bond liggen in de clinch over de hoogte van de premies. De spelers willen 3000 gulden per wedstrijd. Met terugwerkende kracht tot de eindronde van de Europese titelstrijd in 1988 in de bondsrepubliek. Voor de bond ligt het maximum op 1500 gulden.

Het overleg tussen de spelersraad (Stapleton, Houghton, Moran en adviseur Brady) en de bond werd voorlopig opgeschort. "Wij hebben geen woorden voor de houding van de bondsafvaardiging", aldus Stapleton. "Als zij hun benadering niet drastisch wijzigen, lopen er in Italië alleen mokkende Ierse spelers rond. Hun gedrag is abominabel en is desastreus voor de moraal van de spelers."

VISDAG
De Ierse bondscoach Charlton was niet bij de gespreksronde aanwezig. Hij weigerde zijn wekelijkse visdag ervoor te verzetten. Beide partijen zien in de coach de ideale bemiddelaar in het conflict. De spelers willen 3000 gulden per wedstrijd. Die eis staat voor de laatste veertien wedstrijden, vanaf de eindronde van de Europese titelstrijd in 1988.

"Wij vragen niet het onmogelijke", verklaart Stapleton. "Vijf jaar geleden was de bond bijna failliet. Door de goede prestaties van het Ierse elftal heeft de bond in twee jaar 7,5 miljoen gulden verdiend. Daarvan willen de spelers iets terugzien."

De bond wil de premies van de spelers voor de kwalificatiewedstrijden verdubbelen, tot 1500 gulden per speler per duel. Voor vriendschappelijke en oefenwedstrijden wil de bond 900 gulden per speler uitkeren. Het verschil tussen vraag en aanbod bedraagt totaal 400.000 gulden.

De Ierse spelersgroep, op 21 juni de tegenstander van Oranje in Palermo, reageerde in een officieel communique getergd op de stellingname van de bond.

EERSTE KEER
"Het is bijzonder teleurstellend dat de spelers die Ierland voor de eerste keer in de geschiedenis in de eindronde van de wereldtitelstrijd brachten, in de genante situatie zijn gebracht twee dagen voor hun vertrek naar Italië een officiële verklaring te moeten uitgeven over de hoogte van de premies. Degenen die in de mening verkeren dat wij inhalig zijn, vragen wij de hoogte van de bedragen in ogenschouw te nemen. Degenen die twijfelen aan onze inzet in Italie, behoeven niet ongerust te zijn."

Pijnlijke nederlaag

Boris Becker laat zich verrassen

DUSSELDORF — Boris Becker heeft vrijdag voor het oog van zijn verbijsterde landgenoten een pijnlijke nederlaag geleden. In Dusseldorf liet de nummer drie van de wereld zich verrassen door de Spaanse 'gravelbijter' Jorge Arrese. Deze liet geen spaan heel van de reputatie van Becker, die zijn voorbereiding op de open franse titelstrijd door de nederlaag van 2-6 1-6 in de war gebracht zag worden.

Daar ook Serge Bruguera (in drie sets) van Carl Uwe Steeb won ging de overwinning in de rode groep van het landentoernooi naar Spanje. Het werd 2-1 omdat het dubbel voor de Spanjaarden verloren ging. De Verenigde Staten bereikte de finale door een zege van 2-1 op de Sovjetunie. De tegenstander komt zaterdag uit de andere groep voort, met als gegadigden Joegoslavie, Argentinie en Zweden.

"Er zijn van die dagen waarop alles misloopt", zei Becker na zijn gevoelige verlies. "Ik wil deze wedstrijd zo snel mogelijk vergeten zodat ik er in Parijs niet meer aan kan worden herinnerd. Ik heb wel eens eerder op zo'n manier verloren en ik kan voorspellen dat het heus nog wel een keertje zal gebeuren."

Virus houdt huis in Giro d'Italia

VALLOMBROSA — Cees Priem heeft in de Giro nog maar zes van de negen gestarte renners over. Een onbekend virus was de oorzaak van de opgave van de Nederlander Jaques Hanegraaf en de Deen Jesper Skibby tijdens de zesde etappe. De Noor Dag Erik Pedersen was om de zelfde reden al eerder naar huis vertrokken. Ook darmproblemen slaan toe.

Priem vermoedt, dat Pedersen tijdens het verblijf in Bari het virus heeft opgelopen en het daarna aan zijn ploeggenoten heeft overgedragen. Hanegraaf sliep aanvankelijk bij Pedersen op de kamer. Toen die vertrok verhuisde de wegkapitein naar de kamer van Skibby. Het duo had woensdag nauwelijks nog kracht over. Hanegraaf hield het na enkele kilometers voor gezien, Skibby reed tot de eerste verzorging.

LAST
"De hele ploeg heeft er last van. Ook de sponsors die de eerste dagen in Italië aanwezig waren zijn erdoor geveld. Ik ben een belangrijk deel van mijn formatie verloren. Skibby reed in de Giro goed. Een flinke tegenslag in ons streven een tour-plaats af te dwingen".

DARMPROBLEMEN
Ook problemen in het spijsverteringskanaal gooiden roet in het wieler-eten.

Voor de sprintsuccessen is de ploeg van Peter Post in de Giro nog afhankelijk van de benen van Jean-Paul van Poppel. De Bilthovenaar vormde aanvankelijk met Urs Freuler het duo voor de eventuele sprints, maar de 32-jarige Zwitser verliet donderdag in de zevende etappe de ronde. Freuler stapte vijftig kilometer voor het einde af met darmproblemen. Freuler won vorig jaar evenals Van Poppel twee ritten in de Italiaanse ronde.

Priem zag woensdagmiddag in Fabriano een tweede dagsucces aan zijn neus voorbij gaan. Phil Anderson zette met zes collega's na 41 kilometer een aanval in. De kopgroep bleef tot de laatste beklimming voor Fabriano weg. Anderson plaatste een demarrage en kreeg de Italianen Ghirotto en Gelfi mee. Het Zuideuropese duo nam de Australier, die maandag al een rit won, in de tang tijdens de sprint. Anderson werd derde, de etappezege ging naar Gelfi.

Tweede Giro-zege voor Allochio

■ *Stefano Allochhio en het Italiaanse 'joepie-gevoel'. De Zuid-Europeër hief gisteren de armen op om de zege van de achtste rit in de Giro d'Italia over zich heen te laten vallen. Zijn achtervolgers - met direct achter hem tweede man Cipollini Mario -zwoegen nog in de laatste seconde van hun race. De etappe voerde van Reggello naar Marina di Peterasanta.*

MARINA DI PIETRASANTA — Stefano Allochio heeft vrijdag zijn tweede etappezege in de Giro d'Italia behaald. De Italiaan, die maandag het korte ritje van 31 kilometer op zijn naam bracht, was in de sprint van de achtste etappe na 188 kilometer sneller dan zijn landgenoten Cipollini en Guido Bontempi. Bugno behield de leiderstrui.

WE KICK TO KILL

Deskundigen over de voetbal-terrorist: Doorsnee-hooligan is kansarme jongere

LONDEN — Het toernooi om het wereldkampioenschap staat voor de deur en de Engelse voetbalterrorist is er klaar voor. Het motto op de t-shirts belooft weinig goeds: 'We came, we saw, we kicked ass': we kwamen, zagen en gaven een schop onder de ....

De FIU (Football Intelligence Unit), de speciale eenheid van de politie, voorspelt dat de hooligans hun woorden in daden zullen omzetten op Sardinië, waar het Engelse elftal zijn wedstrijden in de voorronde tegen Ierland, Nederland en Egypte speelt.

Na jaren van studie, en infiltratie in bendes met namen als 'Headhunters' (koppensnellers) en 'Gooners' (domkoppen), zijn Engelse experts zover dat zij durven te beweren te weten wat de drijfveren van de hooligans zijn. "Een vechtpartij tijdens een voetbalwedstrijd schenkt de gemiddelde hooligan meer bevrediging dan sex", zegt Eric Dunning, onder-directeur van het Sir Norman Chester Centre voor voetbal-onderzoek aan de universiteit van Leicester. "Het is een kwestie van puur machismo".

Dunning, hoogleraar in de sociologie, heeft zijn onderzoek bijna afgerond. De doorsnee voetbalterrorist is afkomstig uit een kansarm milieu en heeft een baan als ongeschoold of semi-geschoolde handarbeider. In het standenbewuste Engeland staat hij onderaan de ladder ondanks zijn opzichtige kleding van een dure ontwerper bij een voetbalwedstrijd. "Mensen houden zich voor de gek als zij denken dat afkomst, rang en stand geen rol meer spelen in Engeland".

De huidige voetbalterreur is volgens Dunning veel beter georganiseerd dan in de jaren zestig, alhoewel sommige bendes, in Engeland 'firms' genoemd, hechter zijn dan andere. West Hams 'intercity firm' in Londen bijvoorbeeld werd gevormd door supporters die naar uitwedstrijden reisden met de intercity. De groep bestaat uit mensen die elkaar kennen van school of buren zijn in East End.

DE FIRMA

"De intercity firm", aldus Dunning, "maakt gebruik van jongeren die nog niet mogen deelnemen aan acties. Zij noemden die 'under-fives', hoewel die 16 of 17 zijn. Hun voornaamste taak is het opsporen van de observatie-posten van de politie. Soms delen ze blaadjes uit met ontmoetingspunten en tijdstippen. In die en die pub, zo en zo laat".

De vrees voor ongeregeldheden op Sardinië nam toe na de botsing in Bournemouth tussen supporters van de locale club en Leeds United. "Het is als een drug. Je wilt steeds meer", zei een veroordeelde hooligan voor de rechtbank in Noord-Engeland, waar 34 hooligans van derde divisieclub Bolton Wanderers terecht stonden wegens het georganiseerd terroriseren van een rivaliserende supportersclub.

De rechtbank nam talloze wapens in beslag, waaronder messen, boksbeugels en 'finger-knives', scheermesjes vastgemaakt aan ringen. Een 19-jarig lid van de Boltonbende hield een dagboek bij van zijn daden onder de naam '1988-89 Tour of Destruction', ronde van vernietiging. Het dagboek had als motto: 'Bolton Wanderers Football Club -- we never run, we kick to kill', wij lopen nooit weg, we schoppen om te doden.

Dunning zegt dat Engelse hooligans zich als de leiders in de Europese voetbalterreur beschouwen, omdat zij het geweld exporteerden naar het vasteland. "Zij hebben vele zware misdaden op hun naam. Maar van evenzovele worden zij beschuldigd waaraan ze part noch deel hadden. Er zijn talloze gevallen bekend, waarin ze bespuugd werden, uitgejoeld, aangevallen, terwijl ze niet de agressors waren".

Het dieptepunt in het Engelse voetbalgeweld werd bereikt in mei 1985. In het Heizel-stadion vonden 39 mensen de dood voor de Europese bekerfinale tussen Juventus en Liverpool. "De tragedie in het Heizel-stadion gaf de Engelse supporters de reputatie van moordzuchtig", aldus Dunning. "Natuurlijk zijn ze dat voor het overgrote deel niet".

Het gedrag van de Engelse supporters tijdens de wereldtitelstrijd in Italië zal bepalend zijn voor de terugkeer van de Engelse club in de Europese bekertoernooien. De Engelse politie heeft de namen van een kleine honderd veroordeelde hooligans doorgegeven aan de Italiaanse collega's. Met het advies ze te weren van de stadions.

BLOEDNEUZEN

Dunning durft geen prognose te geven over het gedrag van de Engelse supporters in Italië. "Er zal bloed vloeien". Daarvan is hij overtuigd. "maar vooral door bloedneuzen".

Voorstel uit Eilandsraad

Legitimatieplicht tegen fraude bij verkiezingen

WILLEMSTAD — Er zou voorgoed een einde moeten komen aan het veronderstelde 'gesjoemel' met stemkaarten: de legitimatieplicht bij het stemmen zou ingevoerd moeten worden. Dat vindt de MAN. De eilandsraadsfractie van deze partij heeft bij het bestuurscollege een voorstel ingediend om het veelvuldig gehekelde Kiesreglement voor de Staten en Eilandsraden te wijzigen. Hiermee moet in de toekomst voorkomen worden dat er fraude wordt gepleegd met dubbele of verkeerd geadresseerde stemkaarten.

Het voorstel draait om het opnemen van de eis tot legitimatie in artikel 76. Dat deel van het kiesreglement zou moeten worden vervangen door het volgende:

"Tot stemming wordt slechts toegelaten hij die bevoegd is hieraan deel te nemen voorzover hij in het bezit is van een voorgeschreven oproepingskaart en zich kan legitimeren door middel van een officieel erkend identiteitsbewijs."

Verandering van het daarop volgende artikel (77) moet ervoor zorgen dat de voorzitter niet alleen de naam aan de hand van de oproepingskaart controleert maar dat hij zich ook vergewist van de identiteit van de kiezer.

TE KOOP

De MAN wijst er in een toelichting op dat bij elke verkiezing er mensen zijn die hun oproepingskaart aan anderen te koop aanbieden. Niet uitgesloten moet worden dat hier en daar misbruik van de gelegenheid is gemaakt zonder dat de leden van het stembureau dat merkten. Want in tegenstelling tot zoals het in het verleden was, kennen de leden van het stembureau nu immers lang niet meer alle inwoners van hun kiesdistrict.

Van der Ree verlaat padvinderij

■WILLEMSTAD — *De heer D. v.d. Ree legt op dinsdag 22 mei in het kader van zijn afscheid als Hoofdcommissaris van de Antilliaanse padvinders een bezoek af aan de Gouverneur van de Nederlandse Antillen.*

De installatie van de nieuwe Hoofdcommissaris, D.S. Corsen, zal op vrijdag 1 juni plaats vinden.

■ *WILLEMSTAD — Nic Möller (zanger), geboren in Thisted te Denemarken en sinds 1960 wonende op Curaçao, met Wim Statius Muller (piano), ingezetene van Curaçao, brengen hun muzikale samenwerking ten gehore die nu op een nieuwe CD verkrijgbaar is. Op deze CD valt de wereldberoemde klassieke muziek van Franz Schubert 'Winterreise' te beluisteren, een muziekwerk dat Nic Möller reeds van jongs af aan betoverde.*

Hoewel S.E.L. Maduro Muziekstichting zich tot nog toe op Antilliaanse muziek en muzikanten richtte, vonden ze de dertig jaar die Nic op het eiland woont voldoende inheems. Met andere woorden buitenlandse klassieken door Antilliaanse musici werd gisteren op de platenmarkt gelanceerd en is vanaf vandaag in de boekhandel of CD-shops te krijgen.

■*WILLEMSTAD — Na lange tijd presenteert Sabana zondag weer een combinatie van sport en muziek. Op het sportterrein wordt de vierde Softball-'aflevering' gespeeld vanaf 10.00 uur. In de middag, van 16.00 tot 19.00 uur presenteert 'Chati' de bezoekers en de sporters muziek aan van -naar zijn zeggen - 'de kampioenen van het ogenblik'.*

Nederlandstalig kindertoneel

WILLEMSTAD — Op het gebied van Nederlandstalig toneel voor kinderen wordt er op Curaçao weinig gedaan. Zo heeft onlangs een pas opgerichte toneelgroep het initiatief genomen om meer toneel voor jong en oud te willen presenteren.

Toneelgroep Theatrum is nu volop bezig met hun eerste musical 'Raadsels rond het ruime sop'. De groep bestaat uit volwassenen en kinderen. Heel wat bekende personen uit onze samenleving doen er aan mee en/of hebben een belangrijk aandeel in deze musical waarvan de regie in handen is van Etta Pijl.

Het toneelstuk bevat heel wat verrassende elementen, naar ieders smaak en wens. De groep hoopt dan ook om in de toekomst meer Nederlandstalig kindertoneel te kunnen brengen.

De uitvoeringen zullen plaatsvinden in Centro Pro arte op de data 2 (20.30), 3 (14.30), 9 (19.30) en 10 juni(14.30). De entreeprijs bedraagt tien gulden en zijn verkrijgbaar bij Mensing's Caminada, Surprise en aan de kassa van Centro Pro Arte.

WILLEMSTAD — Omstreeks 05.00 uur zaterdagochtend stelde de politie een onderzoek in naar een poging tot inbraak te Kanga. De bewoonster van de door een indringer uitgekozen woning had de zaak echter zelf al opgelost.

Ingezonden

Een schaar

VAAK als ik probeer iets te doen of iets te schrijven, mijn gedachten op papier te zetten, beginnen deze laatste een wild-dans en vliegen van het ene naar het ander.

Het begon allemaal met een heel eenvoudig onderwerp; mijn baard is te lang en ik moet die knippen. Knippen, dus schaar, en mijn gedachten vliegen terug.

Het is 1943. Midden oorlog. Verduistering. Geen lichtstraaltje dat naar buiten mag schijnen. Zwart geverfde koplampen van de auto's, met slechts een schreef van 1 x 3 cm, 2 cm onder het middelpunt, om licht door te laten. Wij kruipen over de weg maar blijven niet thuis zitten. Sluizen, mat zwart geverfd, om bij elke club binnen te komen.

Onze 'ondergrondse' vergadert bijna wekelijks. Clubhuis Kwiek te Gasparito. Links van de ingang, alles dof grijs en zwart en oerheet. Daar wordt over politiek gesproken. Zelfbeschikkingsrecht voor na de oorlog en dat het eens uit moest zijn met het heersende macambadriemanschap van Gouverneur, Bisschop en Directeur Shell. Die hebben alles te zeggen en wij niets.

Elke vijf man heeft een leider aan wie je gehoorzaamheid hebt beloofd. Onze latere politieke sprekers worden opgeleid. Heel cru. De leider noemt de naam van één van zijn jongens en die krijgt dan een zelfstandignaamwoord in zijn maag gesplitst waarover hij drie minuten mag en moet praten.

Latere politieke leiders staan soms na 30 seconde met open mond en glazen ogen in de verte te staren. Twintig jaar later praten enkelen, soms nog even onsamenhangend, twee uur lang in de Statenzaal.

Je opinie uiten of een discussie uitlokken is gemakkelijker dan drie minuten praten zonder in de ruimte te kletsen.

Op een avond krijgt iemand het woord *schaar*. Er komt geen klap van terecht. Niet eens de scharensliep wordt erbij gehaald. Hopeloos. Het volgende onderwerp is *licht*. Een latere medicus en een latere jurist, vliegen elkaar bijna in de haren bij een discussie hierover.

Schaar, en ik denk aan die avond.

Schaar, en ik denk aan Fidel Castro wiens strijd tegen General Batista ook ik bewonderde; hoewel ik deze Fidel nu toch verfoei. Maar mijn baard stamt uit die tijd.

Schaar, en ik denk aan Shell van de late vijftiger jaren. Veel tankers gaan onder een andere vlag varen en mijn mensen moeten de scheepsmedicijnkasten leeg halen en het bepaalde, onder wetten van de nieuwe vlag, inleveren. Hels werk. Narcotica weghalen en leveren, formulieren invullen, oude spullen verbranden, controleren en keuren van medisch instrumentarium, en noem maar op.

Bij één van deze gevallen, kom ik een operatie-schaar tegen, een kanjer. Vlijmscherp en wel 25 centimeter lang. Slechts door een medicus met joekels van handen, zoals mijn broer, te gebruiken. Ik neem dat ding mee naar huis. Het werkt prachtig. Mijn pootjes staan niet in de weg. De spiegel geeft werkelijk aan wat ik doe.

Twee decennia knip ik mijn baard hiermee, tot mijn zoon, in een weerbarstige bui als student, ook 'zijn' baard laat staan. Hij komt met vakantie terug op het eiland, vertrekt en neemt 'mijn' schaar mee.

Hij heeft beide nog, baard en schaar.

Ik wilde mijn baard gaan knippen en au lieu, schrijf ik dit gebrabbel.

BENCHI LEON
Curaçao

Expositie bekroonde boeken

KRALENDIJK — Vanaf 29 mei zal er in de Openbare Bibliotheek van Bonaire en de bibliotheek van de Scholengemeenschap Bonaire (SGB) een tentoonstelling zijn van alle bekroonde jeugdboeken over het jaar 1989. Gedurende drie weken heeft iedereen de kans om deze boeken te bekijken. Na de tentoonstelling zullen zij worden opgenomen in de beide bibliotheken en in de uitlening worden geplaatst. De bekroonde jeugdboeken zijn de boeken die in Nederland als de beste boeken uit de bus zijn gekomen na een jurybeoordeling.

Ieder jaar worden tijdens de opening van de kinderboekenweek Goeden Griffels (als prijs) en ook nog enkele tientallen Zilveren griffels uitgereikt aan de schrijver van de best gejureerde kinderboeken verdeeld over de verschillende leeftijdsgroepen. Naast de genoemde griffels worden ook de Gouden penseel en twee Zilveren penselen uitgereikt aan de illustratoren die de beste tekeningen in de kinder- en jeugdboeken hebben gemaakt.

De 'vlag- en wimpel' prijzen zijn de boeken die bij de overweging van de jury voor het vaststellen van de Gouden en Zilveren Griffels een belangrijke rol hebben gespeeld. Tot de laatste ronde maakten zij ook kans op een griffel, maar werden tenslotte op de valreep uitgeselekteerd.

De Gouden Griffel over 1989 ging naar het boek 'Het Vlot' van Wim Hofman, terwijl het Gouden penseel en de Zilveren Griffel naar 'Dat rijmt' gingen van J. de Wijs.

Ingezonden

Open brief aan de Stuurgroep van het bisdom Willemstad

RUIM een week na het bezoek van de paus heeft de bevolking nog geen kennis kunnen nemen van de boodschap, de letterlijke woorden waarvoor de paus gekomen is. Vóór 13 mei werden we overspoeld door een vloedgolf van informatie, waar niemand omheen kon: zelfs de blinden konden het horen en de doven konden het zien. Pauskranten, enthousiast gepresenteerd doch later door politikiteiten halverwege gesmoord beloofden niet alleen een aanzet-tot, maar ook een voortzetting-van ná het bezoek. Want de belofte is wel gedaan en de paus heeft het begrepen. Het was immers het cadeau van het volk! Op Curaçao gaat men werken aan een betere wereld morgen, dus voor een betere toekomst.

Wij willen graag van de Stuurgroep de letterlijke boodschap van de paus horen, met daarnaast de vertaling in het Papiamentu en Nederlands en Spaans. Wij willen nu graag weten wat de paus te zeggen had tegen de overheid, de gezinnen, de jeugd, de priesters en religieuzen: tegen Curaçao. Als het kan graag met praktische tips, die uitvoerbaar zijn voor de goedwillende ouders die willen wéten op welke wijze ze hun gezin meer christelijk kunnen maken in deze moeilijke tijden.

Financieel gediscrimineerde leerkrachten en ambtenaren willen best een positieve bijdrage leveren, maar ze wachten op 'the tools to do the job'. De werkloze onderstandtrekkers, de ongeneeslijk zieken, de bejaarden, die o zo graag de paus voor vijf minuten maar in hun midden hadden willen hebben: WIJ WACHTEN OP DE BOODSCHAP!

De bevolking hoeft niet de dupe te worden van de clash tussen pers en overheid. Het kan onmogelijk de bedoeling van het bezoek geweest zijn dat er slechts een soort geestelijke kater vanwege het gekibbel en gebekvecht overblijft.

De bereidheid tot het horen van de boodschap en tot inspelen daarop is nog aanwezig, doch voor hoe lang? Mensen vergeten ontzettend vlug en uitsluitend van emotionele momenten moeten we het niet hebben. De Stuurgroep zal er iets op moeten vinden. Het zou nog niet kunnen die laatste pauskrant voor de jeugd. En verder huis aan huis verspreiding van de boodschap voordat het vonkje helemaal gedoofd is.

En wat gaat er dan verder gebeuren?

Mogen we vernemen hoe het staat met onze kerk van Gods volk onderweg? Zijn er nieuwe perspectieven voor de leken in het kerkelijk en liturgisch gebeuren? Krijgen we nu vanuit de bisschoppenconferenties informatie over de wereldkerk? Want zoiets belangrijks als het Conciliair proces is grotendeels aan ons voorbij gegaan omdat we er niet over ingelicht werden.

Hoe gaat de Nieuwe Evangelisatie in ons bisdom gestalte krijgen? Is het niet de taak van de kerk gezien de besluiten van Medellin en Puebla om de mensen in onze gemeenschap kritisch en uitdagend gade te slaan en navraag te doen naar hun concrete intenties, mits er inderdaad gestreefd gaat worden naar een betere en rechtvaardiger wereld? De 'kerk' bestaat in feite niet, maar ontstaat telkens opnieuw daar waar mensen het geloof, de hoop en de liefde beleven, waar de oorspronkelijke bevrijdingskracht van het evangelie gerealiseerd wordt.

Dit impliceert een wezenlijke sociale bewogenheid die leidt tot solidariteit met de slachtoffers van een onrechtvaardig systeem dat de rijken steeds rijker maakt en de armen steeds armer.

Geachte Stuurgroep, er is ontzaglijk veel te doen. En met alle respect voor het reeds gedane: *WIJ WACHTEN OP DE BOODSCHAP VAN DE PAUS.*

Hoogachtend,

C.L. Jansen-van Heeswijk
Curaçao

Franse sponsor:tegenwerking VS

Democratie-godin sterft vroege dood

TAIPEI - Het plan om vanuit de internationale wateren voor de kust van China radioprogramma's te verzorgen is een vroegtijdige dood gestorven. Het radioschip "Godin van de Democratie" is in bureaucratische netten verstrikt geraakt en zal in Taiwan geveild worden. Dit heeft de verantwoordelijke organisatie donderdag meegedeeld.

De "Godin van de Democratie", genoemd naar het standbeeld dat demonstranten vorig jaar juni opgericht hadden op het Plein van de Hemelse vrede in Peking, is met Frans geld gefinancierd en had prodemocratische uitzendingen op China willen richten. China had al met geweld gedreigd als dit voornemen uitgevoerd zou worden.

De financiers, Franse uitgeverijen en een groep Chinese dissidenten die naar Parijs zijn uitgeweken, hadden vorige week al een schuld van een half miljoen dollar opgelopen. In Taiwan meerde het schip tevergeefs aan om brandstof en apparatuur te laden. Toen Japan, waar de 'godin' uitzendapparatuur had willen ophalen, woensdag weigerde de piratenzender toe te laten, werd het project afgeblazen.

"Wat we hier uit kunnen opmaken", aldus Fabrice Rebois, een van de Franse sponsors van de piraat, "is dat China, Japan, Taiwan en de Verenigde Staten samenspannen".

VERGEEFSE MOEITE

■ DAYTON - *Howard Pipkins had de bui zien aankomen. In zijn geval was er sprake van meer dan een bui. Daarom wierp hij met behulp van een bulldozer een wal om zijn geisoleerd staande woning in het Texaanse Dayton op. De vele regen echter deed de Trinity River zo zwellen dat deze extra bescherming machteloos was tegen de watermassa. Pipkins had dit al eens eerder meegemaakt en had om die reden zijn maatregelen genomen. Tevergeefs zoals achteraf bleek. (AFP-satellietfoto)*

VS: China meest begunstigde land

In congres verzet tegen besluit Bush

WASHINGTON - In het Amerikaanse congres hebben zowel Democraten als Republikeinen dreigende woorden geuit tegen het besluit van president Bush om de status van meest begunstigde handelspartner voor China met een jaar te verlengen. Bush maakte dat besluit, waardoor de Chinese export naar de VS niet met invoerrechten worden belast, donderdag bekend.

In zowel het huis van afgevaardigden als de senaat hebben vertegenwoordigers van beide partijen laten weten alles in het werk te stellen om het besluit van Bush ongedaan te maken. Dat kan overigens alleen als in beide huizen een tweederde meerderheid zich uitspreekt tegen het verlenen van de speciale status voor China.

Tegenstanders van het besluit van Bush vinden dat China de status onthouden moet worden wegens het met bruut militair geweld neerslaan van de studentenbetoging van juni vorig jaar op het Plein voor de Hemelse vrede. Daarbij zouden honderden en mogelijk duizenden doden zijn gevallen.

De president zelf beargumenteerde zijn besluit met de stelling dat het niet toekennen slechts is voor het Amerikaanse bedrijfsleven en voor het Chinese volk. De Chinezen zouden volgens Bush bij het onthouden van de status tegenmaatregelen nemen en de Amerikaanse import belemmeren. Buitenlandse exporteurs zouden daarop de plaats van de Amerikanen innemen, vooral wat betreft de levering van graan en vliegtuigen. De Amerikaans-Chinese handel bedroeg in 1989 achttien miljard dollar, waarbij China voor twaalf miljard dollar exporteerde naar de VS en dit land voor 5,8 miljard dollar exporteerde naar China.

Vice-president Litouwen:afgewezen

Gorbatsjov:binnen paar jaar onafhankelijkheid

MOSKOU - De vicepresident van het parlement van Litouwen, Kazimieras Motiekas, heeft vrijdag het aanbod van Sovjetleider Michail Gorbasjov voor een eventuele onafhankelijkheid van de Baltische republiek afgewezen.

Gorbatsjov zei donderdag dat Litouwen binnen twee à drie jaar onafhankelijk zou kunnen zijn, indien de republiek haar onafhankelijksverklaring opschort. In een interview met de Litouwse televisie wees Motiekas vrijdagmorgen opnieuw de eis van Moskou af om de 11 maart aangenomen onafhankelijkheidsverklaring in te trekken of op te schorten. "Er kan zelfs geen sprake zijn van een tijdelijke opschorting van de verklaring", aldus de Motiekas.

"Gorbatsjov heeft gezegd dat hij twee à drie jaar nodig heeft. Om alle knopen los te maken, onder andere de economische banden", zo werd verklaard. De Litouwse afgevaardigde Nikolaj Medvedev noemde Gorbatsjovs jongste uitspraak "iets nieuws". "Ik zie een langzame, zeer voorzichtige toenadering in ons meningsverschil", aldus Medvedev.

De afgelopen nacht reden opnieuw tanks en pantserwagens door het centrum van de Litouwse hoofdstad Vilnius. De tanks waren met rode vlaggen getooid.

De Internationale Federatie van krantenuitgevers (FIEJ) heeft de SU opgeroepen de stroom van nieuwsberichten uit het naar onafhankelijkheid strevende Litouwen niet te onderbreken of daarin in te grijpen. De FIEJ uitte zijn bezorgheid over de economische sancties van Moskou tegen Litouwen, die ook de bevoorrading in papier, inkt en brandstof die nodig zijn voor het drukken van kranten, hebben getroffen.

JERUZALEM - Israel verwerpt een mogelijk voorstel om waarnemers van de Verenigde Naties toe te laten op de westelijke Jordaanoever en in de Gaza-strook. Dat heeft Avi Pazner, een naaste adviseur van premier Yitzhak Shamir, meegedeeld. "Wij zijn altijd tegen een dergelijk voorstel geweest omdat het de soevereiniteit van Israel aantast", aldus Pazner.

Panamezen eisen van VS schadevergoeding

■ PANAMASTAD - *Bij de Amerikaanse ambassade in Panamastad werd een betoging gehouden waarbij honderden Panamezen shadevergoeding eisen voor duizenden landgenoten die tijdens de Amerikaanse actie in december have en goed verloren hebben. De vrouw die op de foto is afgebeeld maakte van haar hart geen moordkuil toen zij voorbij de ambassade liep. (AFP-satellietfoto)*

Buitenlanders door Fransen geevacueerd

Rust terug in Gabon

LIBREVILLE - In de Westafrikaanse staat Gabon was vrijdagochtend de rust teruggekeerd na twee dagen van demonstraties, plunderingen en gijzelingen. In de hoofdstad Libreville gingen de mensen weer naar het werk en liet de politie zich niet meer op straat zien. In Port Gentil, waar donderdag tijdelijk tien werknemers van buitenlandse oliemaatschappijen gegijzeld werden, was het alleen in de buurt van het Shell-kantoor nog onrustig.

De sociale onrust laaide op toen woensdagochtend in een hotelkamer oppositieleider Joseph Rendjambe dood werd aangetroffen. De oppositie beschuldigde president Omar Bongo ervan opdracht tot de moord te hebben gegeven. Twee dagen lang vonden er plunderingen plaats, waarbij behalve winkels en kantoren ook villa's van Fransen en andere Europeanen het moesten ontgelden. Frankrijk stuurde donderdag extra troepen naar Gabon om de ongeveer twintigduizend Fransen in het land te beschermen. In Port Gentil patrouilleerden Franse militairen vrijdag door de straten.

Franse militairen zijn vrijdag begonnen buitenlanders te evacueren uit Port Gentil. De Franse ambassade in Gabon benadrukt dat het uitsluitend gaat om een vrijwillig vertrek van de buitenlanders. Volgens de Franse televisie zijn vrijdag al enkele honderden vrouwen en kinderen met militaire vliegtuigen overgebracht naar de hoofdstad Libreville. In Port Gentil bevinden zich ongeveer 2.500 Fransen. In Libreville wonen vijftien Nederlanders, in Port Gentil ongeveer dertig en in Gambia 170.

Onder de vrijdag geevacueerden bevonden zich ook Amerikaanse, Britse en Nederlandse vrouwen en kinderen. Zij verlieten met twee Franse vliegtuigen Gabon. De Boeing 747 en een militaire DC-8 kwamen in de afgelopen nacht in Parijs aan. De Gabonese autoriteiten hebben donderdagavond drie Franse tv-ploegen en een Franse radiojournalist het land uitgezet.

MEER PARTIJEN

Volgens de Gabonese regeringskrant "L'Union" zijn bij de onlusten twee doden gevallen en zouden er zeventien mensen zware verwondingen hebben opgelopen. Een van de doden was een politieman in Libreville. De andere dode viel in Gamba, een kustplaats ongeveer 480 kilometer ten zuiden van de hoofdstad, waar plunderaars in gevecht waren met voornamelijk Libanese winkeliers.

President Bongo schrijft het geweld in zijn land toe aan de invoering van het meerpartijenstelsel eerder deze maand. Voordien had hij met stevige hand geregeerd waarbij er slechts een partij was toegestaan. Onder druk van de sedert begint dit jaar begonnen onrust had hij toegestaan dat er meer partijen werden toegelaten.

President Noordkorea

■ PYONGYANG - *'De grote kameraad Kim Il Sung' is herkozen als president van Noord-Korea. In wat verder genoemd werd door het Noord-Koreaanse persbureau KCNA een 'historische politieke toespraak' deed de herkozen president een beroep om de voordelen van het socialisme nog duidelijker in Noord-Korea tot uitdrukking te brengen. (AFP-satellietfoto)*

Liberia: havenstad heroverd

MONROVIA - Liberiaanse troepen hebben donderdag de haven van Buchanan, ten zuidoosten van Monrovia, heroverd op de rebellen.

Dit heeft de Liberiaanse staatsradio gemeld. In het midden van het land, bij de stad Gbarnga, zijn volgens de radio bij gevechten meer dan 350 opstandelingen gedood. De haven van Buchanan was afgelopen zaterdag in handen gevallen van het Nationale Patriotische front van Liberia, de guerrillabeweging die onder leiding staat van Charles Taylor.

Ontmanteling verzet stagneert

Nicaragua:geen eigen terrein voor contras

MANAGUA - De Nicaraguaanse regering heeft het verzoek van de contra's om een autonoom gebied binnen Nicaragua te krijgen afgewezen. Een delegatie van contra-leiders sprak donderdag met enkele regeringsleden over de obstakels bij de ontwapening van de guerrillabeweging die tien jaar lang met Amerikaanse steun de inmiddels afgetreden Sandinistische regering heeft bestreden.

Volgens een overeenkomst zouden de contra's voor 10 juni ontwapend zijn. Die ontwapening stagneert onder meer doordat de contra's eisen dat het Nicaraguaanse leger eerst gezuiverd moet zijn van Sandinisten. De Nicaraguaanse minister van Agrarische hervormingen, Gustavo Tablada, zei donderdag dat de contra's mogelijk in het zuiden van het land een gebied toegewezen krijgen, maar dat dit gebied aan hetzelfde bestuur onderworpen zal zijn als de rest van het land.

Bij de besprekingen tussen contra-leiders en de regering zijn ook vertegenwoordigers van de Verenigde Naties en de Organisatie van Amerikaanse Staten aanwezig. Deze organisaties houden toezicht op de ontmanteling van de contra's. Gesproken wordt onder meer over de manier waarop de contra's weer opgenomen zullen worden in de burgersamenleving.

Volgens de VN zijn er inmiddels vijftienduizend contra's naar Nicaragua teruggekeerd. Zij hebben echter lang niet allemaal de wapens ingeleverd.

Drugsvangst in Belgie

BRUSSEL - In het Belgische Beringen is bij een huiszoeking donderdag 35 kilo zuivere heroine ontdekt. De partij, die was verpakt in plastic zakjes van een pond, heeft een geschatte straatwaarde van zo'n elf miljoen gulden. Twee mannen zijn aangehouden.

STARTSCHOT INSPRAAK DIENSTHOOFDEN GEGEVEN

In Bedrijfsmatige Overheid Nota II:

Hoofdstructuur nieuwe organisatie eilandsoverheid op papier rond

WILLEMSTAD — De gedeputeerde van personeelszaken Ricardo Isebia heeft gisteren de Bedrijfsmatige Overheid Nota twee (BON II) overhandigd aan de secretaris van het Eilandgebied, mr Dito E.A. Vlieg, in diens hoedanigheid van vertegenwoordiger van de diensthoofden.

De BON II is een stap in een reorganisatieproces bij de eilandelijke overheid dat van start is gegaan in 1986. In dit jaar werd de overheid geconfronteerd met een sterke terugval in de inkomsten, als gevolg van de teruglopende economie. Deze situatie maakte de reorganisatie onvermijdelijk, zo blijkt uit een persbericht van de eilandelijke overheid.

In december 1989 is het Alternatief-plan met succes afgerond. Vele overheidsdienaren hebben, gebruikmakend van de diverse regelingen, vrijwillig de overheid verlaten. De uitdaging was om met het overgebleven personeel een beter dienstniveau te bereiken. Met dit doel werd het BON-project, in maart 1989, gestart.

In oktober van datzelfde jaar werd het eerste gedeelte van het project afgerond (BON I; kadernota nieuwe organisatie-opzet Eilandgebied Curaçao). In dit eerste deel wordt in grote lijnen aangegeven hoe de organisatie van het Eilandelijk apparaat er in de toekomst uit zal zien en hoe deze zal functioneren. Aan de orde komen o.a.: de toekomstige rol van de eilandsoverheid; de noodzakelijke veranderingen in de organisatiecultuur; het ontwikkelen van een instrumentarium om planmatig te kunnen werken; de toekomstige rol van het management; de verhouding tussen politiek bestuur en het ambtelijk apparaat; het sociaal statuut bij reorganisatie.

In feite is deel II van de BON-nota een stap in het reorganisatieproces. In het algemeen kan gesteld worden dat in de nota twee zaken worden geconcretiseerd: de indeling van de toekomstige organisatie en de wijze waarop de toekomstige situatie bereikt zal worden.

Het reorganisatieproces is een proces dat is samengesteld uit vijf parallelle processen: het creëeren van sectoren; verzelfstandigingsoperaties; het introduceren van een nieuwe werkwijze; het informatiseringstraject; en operationeel houden van de diensten tijdens de reorganisatie.

BON II behandelt drie van deze processen en de daarbij te volgen procedures. Ieder traject bestaat uit een opeenvolging van stappen. Bijvoorbeeld: het aantrekken van de sector-directeuren; het vaststellen van missie en doelstellingen van de sectoren; het opstellen van planningen; het in de detail uitwerken van de structuren; het opstellen van formatieplannen & functieprofielen; selectie en plaatsing van medewerkers; het opstellen en uitvoeren van opleidingsplannen. De stappen zullen volgens vooraf vastgestelde procedures moeten worden genomen, om op deze wijze alle betrokkenen duidelijkheid te verschaffen en om een uniforme wijze van aanpak door de hele organisatie te garanderen.

In het tweede gedeelte wordt de hoofdstructuur van de nieuwe organisatie beschreven. Deze zal in een latere fase (na het aantrekken van de directeuren) nog verder worden uitgewerkt.

De nota is vervaardigd onder auspiciën van de Commissie Reorganisatie & Efficientiebevordering, door de werkgroepen 'Hoofdstructuur' en 'Reorganisatieproces'. Zij werden ondersteund door de sectie Organisatie & Informatievoorziening. Het verslag van de werkgroep Hoofdstructuur werd met alle diensthoofden besproken en aangepast. De verslagen van de werkgroepen zijn geïntegreerd tot BON II.

Met de overhandiging geeft het Bestuurscollege het startschot aan een inspraakronde voor de diensthoofden. Zij hebben de gelegenheid schriftelijk te reageren op de concept-nota. Ook de klankbordgroep, die is samengesteld uit vertegenwoordigers van de vakbonden ABVO, BTG & SITEK, gepensioneerde ambtenaren en medewerkers van de Afdeling Personeelszaken, is benaderd om de nota van commentaar te voorzien. De nota zal na deze ronde worden aangepast. Hierbij zullen de opmerkingen zoveel als mogelijk geïntegreerd worden.

De eindversie van de BON II zal door de commissie R & E aan het College worden aangeboden als ambtelijk advies. Het College spreekt zijn oordeel uit en legt de nota voor aan de Eilandsraad voor besluitvorming. Eén en ander wordt gepland om vóór eind juni a.s. zijn beslag te nemen. Hierna kan de eerste stap in het implementatietraject worden gezet.

Op de foto het moment waarop Ricardo Isebia (links) het rapport overhandigt aan secretaris Dito Vlieg.

HET WEER

WEERSVERWACHTING geldig tot morgenmiddag 12:00 uur:

Vanmiddag en vanavond licht tot half bewolkt en droog. In de nacht en ochtend mogelijk tijdelijk zwaar bewolkt met kans op een plaatselijke bui. Matige tot vrij krachtige, vooral op Aruba vandaag nog af en toe krachtige tot harde oostelijke wind (tussen 10 en 34 knopen).

WEEROVERZICHT:

De luchtdrukverschillen boven de Benedenwindse eilanden zullen in de komende 24 uur naar verwachting geleidelijk aan minder worden. Als gevolg hiervan zal de krachtige wind dan ook afnemen. Een zwakke 'tropical wave' die zich hedenochtend boven het uiterste oosten van het Caribisch gebied bevond trekt langzaam in westelijke richting en zal onze eilanden niet voor morgenmiddag bereiken. De vochtigheid en onstabiliteit zullen echter wel enigszins toenemen waardoor de ontwikkeling van een plaatselijke bui mogelijk is.
De eerste tropische depressie van dit seizoen is in de loop van vanochtend boven het zeegebied tussen Cuba en Florida opgelost.

OVERZICHT WEERSGESTELDHEID

Vanmorgen 08.00 L.T.		Afgelopen 24 uur		
Station	Het weer	Max	Min	Neerslag mm
Aruba	half bewolkt	31	26	0.0
Bonaire	licht bewolkt	-.-	-.-	0.0
Curaçao	neersl op afst.	32	26	0.0
St Eustatius	licht bewolkt	30	27	0.0
St Maarten	licht bewolkt	32	26	sporen
Amsterdam	zwaar bewolkt	15	2	0.0
Baranquilla	half bewolkt	37	26	-.-
Bogota	motregen	18	11	-.-
Boston	zwaar bewolkt	18	10	0.0
Caracas	zwaar bewolkt	30	21	0.0
Chicago	nevel	16	12	21.1
Detroit	nevel	21	13	5.1
Miami	geheel bewolkt	27	23	25.1
New York	geheel bewolkt	26	17	0.0
Paramaribo	zwaar bewolkt	34	23	1.0
Philadelphia	regen	24	15	5.6
Port of Spain	zwaar bewolkt	31	23	3.9
San Juan	licht bewolkt	33	24	0.0
Sto. Domingo	zwaar bewolkt	32	24	0.0

Verkeerspark 25 jaar

WILLEMSTAD — Maandag 28 mei viert het Jeugdverkeerspark Broeder Piet Smetsers zijn vijfde lustrum. Het park was een schenking van Shell aan de bevolking ter gelegenheid van haar gouden jubileum. Sinds 25 jaar wordt in dit oefenpark kinderen bijgebracht hoe zij zich behoren te gedragen in het verkeer. Als alles volgens plan verloopt, zal de Vereniging Veilig Verkeer (VVV) van Curaçao op korte termijn een peuterverkeerspark openen en n oktober een mediatheek voor het publiek.

Bij lustra hoort de welhaast verplichte duik in de geschiedenis. In 1965 werd het plan gelanceerd voor een verkeerspark. De uitrusting en aanleg was voor rekening van de Shell, het eilandgebied stelde een stuk terrein ter beschikking, DOW zorgde voor het vervoer van de schoolkinderen en het Korps Politie zorgde voor de nodige mankracht. Shell stelde tevens 7000 leerboeken en 100 handleidingen ter beschikking van de vierde en vijfde klassen van het basisonderwijs. G. Benshop was de eerste instructeur. Op 28 mei van dat jaar opende de dochter van de toenmalige gezghebber M. Gorsira officieel het park.

Tot en met 1983 werden er alleen praktijk-verkeerslessen gegeven door verkeersagenten. Een jaar later kwam er een leslokaal bij. Hierdoor konden de leerlingen ook theoretische verkeerslessen krijgen, verzorgd door leerkrachten.

Tegenwoordig zijn alleen de leerkrachten overgebleven, die ter beschikking staan van de VVV en zowel de praktische als de theoretische lessen geven. Aan het hoofd staat R.F. Cristina.

Vanaf 1988 is het verkeersprogramma ook aangepast. Gelet op het aantal aanrijdingen, overtredingen en het toenemend aantal auto's en verkeersdoden, wordt in de lessen voornamelijk het accent gelegd op de positieve beïnvloeding van het verkeersgedrag. De nadruk ligt dus op het eigen gedrag en het rekening houden met anderen.

Lio Capriles op Nederlandse TV:

Mentaliteit Curaçao is sterk verbeterd

HILVERSUM — 'De mentaliteit op Curaçao is duidelijk veranderd. We dachten dat we een soort godjes op aarde waren en dat we het allemaal alleen konden doen. Maar we hebben ingezien dat we het samen moeten doen. Vroeger werkten we hier voor meer inkomsten, maar na de malaise voor de opbouw van Curaçao.'

Dat zei bankdirecteur Lionel Capriles gisteravond in het televiesieprogramma 'De ver van mijn bed-show' van de Katholieke Radio-omroep KRO. Het programma van Han van der Meer was dit maal helemaal aan Curaçao gewijd. Capriles constateerde een economische opleving op zijn eiland. Hij wees er op dat de hele verbeterde wereldeconomie daarbij een belangrijke rol heeft gespeeld. Als belangrijke bijdragen aan de economische opleving noemde hij de hulp van ex-minister Jan de Koning van koningkrijkszaken en de binnenlandse inbreng: de verbeterde instelling van de Curaçaoenaar.

VROUW

Sonia Garmers vertelde in het programma over haar radioprogramma's en de positie van de vrouw op Curaçao. 'Ik vind het leuk dat een vrouw nu premier van de Antillen is. Als vrouwen belangrijke functies kunnen uitoefenen, dan moeten ze het doen. De tijd is voorbij dat ze alleen maar in de keuken stonden.' Sonia Garmers constateerde een terugloop van het 'machismo'. 'Caribische vrouwen hebben het moeilijker dan hun Europese collega's, maar ze brengen het er goed af. Ze hebben de broek aan, maar ze pronken er niet zo mee.'

Hamilton Richardson, jarenlang en van Nederland's beste baseballers, sprak met Han van der Meer over zijn sportloopbaan en over het honkbal in de Antillen. Hij presenteerde zich ook als groot voetballiefhebber. Als erelid van Sparta Rotterdam, gaat hem het Nederlandse voetbal erg ter harte. Richardson is optimistisch over de mogelijkheden van het Nederlands elftal in Italië. 'Nederland komt een heel end bij het WK'.

CARIBBEAN

Frank Martinus Arion ('Ik ben een rasechte Antilliaan, geen Curaçaoënaar en daarnaast Caribbeaan') toonde weinig begrip voor de tendens de Antillen uit elkaar te drijven. 'Die tendens is zeer met de geest van deze tijd in strijd ' merkte hij op. Hij blijft de kampioen van het Papiamentu, maar beschouwt Nederlands als een voor de Antillen economisch belangrijke taal. Over de Antillianen (en ook Surinamers): 'Zitten ze in Nederland, dan is hun ziel hier en omgekeerd'.

In het programma toonde Han van der Meer mooie en interessante plekjes op Curaçao en een folkloristische dans en liet hij Ced Ride het Curaçaose volkslied zingen. Een leuk stukje propaganda voor Curaçao op de late vrijdagavond

Inbraakpoging Caprileskliniek

WILLEMSTAD — De 32-jarige O.W. heeft een poging gedaan apparatuur te stelen uit de Caprileskliniek. Hij kroop door een airco-gat naar binnen en wilde zich met een kruiwagen met daarin twee geluidsboxen, een videorecorder en een platenspeler/cassettedeck uit de voeten maken. Hij werd betrapt.

Beëdiging Statenleden

WILLEMSTAD— Woensdag vond de beëdiging plaats van de nieuwe Statenleden: Y. Evers-Melfor en H.M. Thomas. V. Job, W. Lodowika en J. Martina. De plechtigheid vond plaats in het paleis van de gouverneur ten overstaan van gouverneur Jaime Saleh.
Foto: het moment van beëdiging van het Statenlid Y. Evers-Melfor.

Offshore-bankiers bij Saleh

WILLEMSTAD — Het bestuur van de Association of Offshore Bankers (OBNA) heeft ter nadere kennismaking een bezoek gebracht aan de Gouverneur van de Nederlandse Antillen mr J.M. Saleh.

Op de foto staat Saleh geflankeerd door mevrouw dr J. Hagen en B.W. Blijdenstein, voorzitter van de OBNA.

Ingezonden

Yankee Fashion

VRIJDAGAVOND 25 mei werden bij de voorstelling in het CPA enkele dames niet toegelaten omdat 'jeans' niet netjes genoeg waren, of die nu twintig of tweehonderd gulden hebben gekost. Dit nieuwe voorschrift zal wel weer op de kaartjes van de volgende week staan. Straks wordt ook nog de kleur of het soort stof voorgeschreven.

Ik stel voor dat er voor kleding een keurmerk komt, zoiets als *'Yankee fashion'*. Om dan voortaan elke discussie bij de ingang te voorkomen zou het erg handig zijn als dit dan op het voorpand geborduurd zou worden. Wie liet ook weer sterren op de kleding dragen? Hij heeft de geschiedenisboekjes gehaald maar wordt daarin nog steeds een dictator genoemd. Als het eerstgenoemde het streven van de directeur van het CPA is, laten we dan het plein naar hem noemen, Plasa Yankee, of nog beter Plasa R. Yankee.

Overigens verbazingwekkend dat zoveel mensen het gewoon accepteren. Yankee wordt zelfs niet door het bestuur van het CPA op de vingers getikt. Ik krijg het idee dat het advies dat een huidig belangrijk politicus voor de verkiezingen kreeg toch geen grapje was: 'Als u de verkiezingen wilt winnen moet u in het programma opnemen dat u niets wilt veranderen en alles bij het oude zult laten.' Curaçao vooruitstrevend? met Yankee op modegebied?

FRANS VERSTEEG
Curaçao

P.S. Misschien heeft meneer Yankee een geheime agenda en net subsidie aangevraagd voor het opzetten van een verhuurbedrijf voor 'uitgaanskleding'.

MENSEN

Regels voor obductie

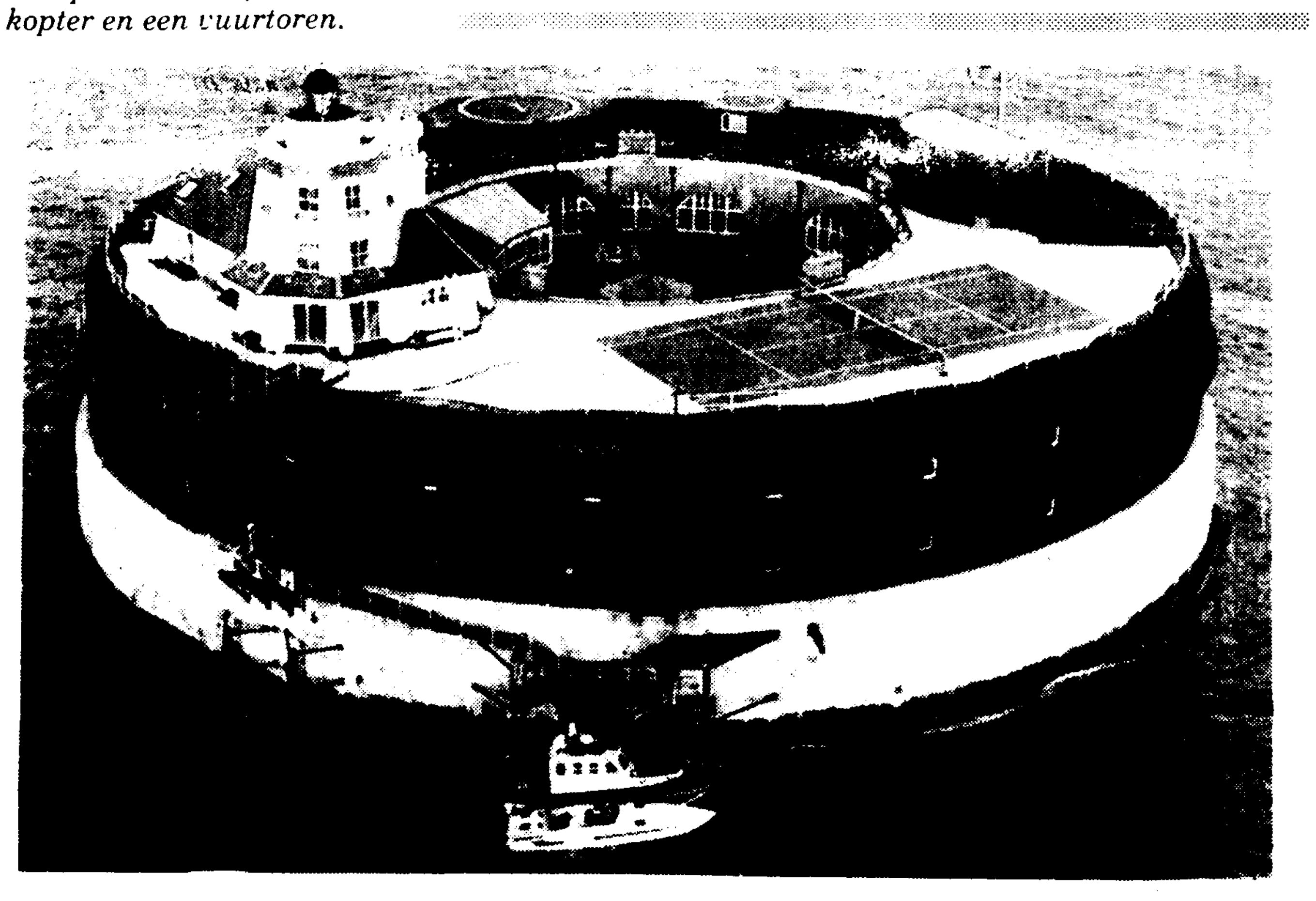
Het medisch tuchtcollege in Den Haag heeft een aantal regels geformuleerd voor de gang van zaken rond **obducties**: het openen van stoffelijke overschotten. Aanleiding is een klacht van een familie die na overlijden van de moeder toestemming had gegeven voor obductie waarbij alleen de borstholte zou worden geopend. Achteraf bleek dat de patholoog-anatoom ook de hersenen had onderzocht.

Het tuchtcollege verklaarde de klacht ongegrond omdat er een misverstand in het spel was. De arts die met de familie had gesproken en die nog maar kort in het ziekenhuis werkte, ging er van uit dat de schedelholte niet zou worden onderzocht. In de drie ziekenhuizen waar hij eerder had gewerkt was het namelijk gebruikelijk om eventueel gewenst hersenonderzoek apart op het obductieformulier aan te tekenen.

Maar in het bewuste ziekenhuis, waar geen schriftelijk protocol voor obducties bestond, gold juist het omgekeerde: de patholoog-anatoom nam aan dat een obductie inclusief de scheldelholte verlangd werd tenzij anders op het aanvraagformulier vermeld.

Het tuchtcollege ziet hierin aanleiding er nog eens op te wijzen dat voor autopsie wettelijk toestemming van de nabestaanden is vereist. Verder moet volgens het college de regel gelden dat er bij het vragen van toestemming in beginsel van moet worden uitgegaan dat zowel de borst-, de buik- als de schedelholte zullen worden onderzocht. Dat moet de nabestaanden duidelijk worden gemaakt.

Het ziekenhuis moet volgens het college een duidelijke richtlijn hebben waarin is vastgelegd hoe toestemming moet worden gevraagd, welke uitleg daarbij wordt gegeven en hoe de verkregen toestemming "ondubbelzinnig" aan de patholoog-anatoom wordt overgebracht. Bij twijfel over de omvang van de toestemming moet de patholoog-anatoom van obductie afzien tot vaststaat wat de nabestaanden wel en niet goed vinden.

■ *Vroeger werd het gehele eiland gevormd door een fort met een garnizoen van 400 man en 49 kanonnen, nu staat het te koop als vakantie eiland. De huidige eigenaar, Roger Penfold, heeft ruim twee jaar aan het opknappen van het eiland in de Solent bij Portsmouth gewerkt en vraagt er nu twintig miljoen gulden voor. Maar dan krijgt de koper er ook een getrainde, geüniformeerde staf bij, evenals plezierboten, een helikopter en een vuurtoren.*

Ontvoerder Van der Valk geen verlof

De 39-jarige Italiaan G.R. (Ravelli), een van de **ontvoerders** van mevrouw van der Valk, wordt niet tijdelijk in vrijheid gesteld om de bevalling van zijn Nederlandse vriendin bij te wonen. Dat heeft vice-president R. Portheine van de rechtbank in Den Haag beslist in het kort geding dat de Italiaan tegen de staat had aangespannen, zo werd vrijdag bekend.

R. wordt na de beëindiging van zijn straf in Nederland, 22 december dit jaar, uitgeleverd aan Italie. Daar moet hij nog een celstraf van 16 jaar uitzitten en terechtstaan wegens een aantal geweldsdelicten. Landsadvocaat mr. E. Daalder betoogde tijdens de zitting dat dit vooruitzicht het vluchtgevaar - R. zou in de gevangenis in Den Haag reeds tweemaal bij een vluchtpoging betrokken zijn geweest - aanzienlijk vergroot.

Op een twee dagen durende veiling bij Christie's in Amsterdam heeft de beroemde houtsnede 'Metamorphose II' van Maurits Cornelis Escher 172.500 gulden opgeleverd, het hoogste bedrag ooit voor een werk van deze kunstenaar betaald.

In totaal heeft de tweedaagse veiling, waarin ook veel werk van de Cobra-groep werd aangeboden, een bedrag van 17.799.033 gulden opgebracht. Dat was ruim zes miljoen gulden meer dan vooraf was geschat. Alleen de in 1986 ook bij Christie's georganiseerde Nanking cargo-veiling bracht meer op. Toen werd in vijf dagen ruim 37 miljoen gulden omgezet.

■ *Ongeveer 5 weken oud zijn deze twee zadeljakhalzen. In de Afrikaanse savannen zijn ze bepaald niet zeldzaam, maar in dierentuinen komen ze zelden voor. Burgers Bush heeft er drie die onlangs voor het eerst naar buiten mochten.*

Wellington-munt

"De hertog van **Wellington** heeft onlangs bij 's Rijks munt in Utrecht de eerste penning geslagen ter ere van zijn beroemde bet-overgrootvader. Die versloeg 175 jaar geleden aan het hoofd van een geallieerde troepenmacht bij Waterloo de Franse keizer Napoleon.

Ter herinnering aan die beslissende veldslag brengt 's Rijks munt vijf zilveren herdenkingspenningen uit die zijn ontworpen door kunstenaars uit de landen die destijds bij de slag betrokken waren: Frankrijk, Engeland, Duitsland, Nederland en België. Dat laatste land bestond weliswaar in 1815 nog niet, maar omdat de slag zich op het huidige Belgisch grondgebied afspeelde is er ook een "Belgische" munt vervaardigd.

Op de munten staan behalve veldmaarschalk Wellington en Napoleon ook de koppen afgebeeld van de andere veldheren die aan de slag meededen: de pruis Blucher en de latere Nederlandse koning Willem de tweede die nog gewond raakte ook. Op de keerzijde van de munten hebben de kunstenaars heldhaftige en tragische aspecten van de veldslag afgebeeld. Van de vijf penningen worden er in eerste instantie in totaal 7.500 gemaakt, maar als de vraag erg groot is kunnen er nog enkele duizenden worden "bijgeslagen".

TELECURAÇAO

ZATERDAG

17.00 Telefiesta met tante Irma;
18.30 Going great;
19.00 Kòktel Turistiko met captain Sterling;
20.00 Notisiero Tele-8;
20.30 Wings of an Eagle;
21.30 Estreno: Deadly Lesson;
22.00 Wega di Number Kòrsou;
22.07 vervolg Estreno;
23.30 Sluiting.

ZONDAG

14.30 Raggedy Ann & Andy;
15.00 Bingo-show;
15.45 Musical special;
16.10 Sena di Señor;
16.56 Sala di konsierto;
17.50 Wega di Number Kòrsou;
18.00 Di bishita ku.....;
19.00 Wil di suerte;
19.30 Moda ku Mylene;
20.00 Notisiero Tele-8;
20.30 Shete dia;
21.00 Best seller;
22.00 Starting from scratch;
22.30 Santo Domingo invita;
23.30 Sluiting.
(wijzigingen voorbehouden)

******

TBS

ZATERDAG

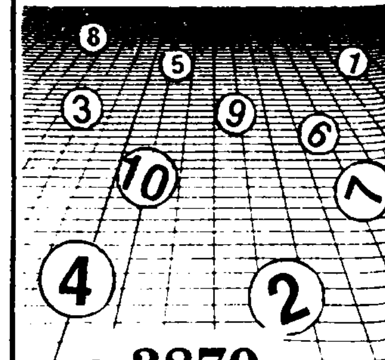
17.05 Fishing with Roland Martin
17.35 Fishing with Orlando Wilson
18.05 World Championship Wrestling
19.00 Baseball: Atlanta Braves vs Philadelphia Phillies
21.45 US Olympic Gold
22.45 Night Tracks - Chartbusters

HBO

ZATERDAG

16.30 Irreconcilable differences (PG)
18.30 Poltergeist II (PG13)
20.00 The Fly II (R)
22.00 Say Anything (PG13)
23.45 Tales from the Crypt: For Cryin' Out Loud

Wega di Number Kòrsou

3870
0543
5380

Executies

LONDEN - Twee Tibet[...]nen zijn door de Chine[...] autoriteiten ter dood ve[...]oordeeld en waarschij[...]lijk inmiddels in Lhas[...] de hoofdstad van Tibe[...] geexecuteerd.

Dat is vrijdag door het i[...] Utrecht gevestigde "Tibeta[...] Affairs coordination offic[...] meegedeeld. Deze organis[...]tie heeft de informatie on[...]vangen uit Londen, nadat d[...] Britse omroepmaatschapp[...] BBC melding maakte va[...] berichten op de Tibetaan[...] televisie over de veroordeli[...]gen. In de berichten we[...] gesproken over Tibetanen d[...] zich zouden hebben bezigg[...] houden met "georganiseerd[...] ontsnappingspogingen uit d[...] gevangenis". Op een derg[...]lijke overtreding staat vo[...]gens de Chinese wetgevin[...] een maximale gevangeni[...]straf van zeven jaar. In bij[...]zondere situaties kan da[...] echter van worden afgew[...]ken.

Kinderen vergaderen

Tachtig **kinderen** uit 57 landen buigen zich in juni samen met twaalf Nobelprijswinnaars in Noordwijk een week lang over de ernstigste problemen waar de wereld mee te kampen heeft. Het evenement, dat de titel "voice of the children" heeft meegekregen, wordt afgesloten met een discussie met vooraanstaande politici en zakenlieden. De organisatie heeft dat meegedeeld.

De kinderen, allen tussen de 12 en 18 jaar, komen uit alle delen van de wereld. Ze zullen zich vanaf 11 juni bezig houden met voorstellen die kinderen uit de hele wereld hebben gedaan "voor een betere wereld". De bedreiging van het milieu en de groeiende kloof tussen rijke en arme landen krijgen de meeste aandacht.

De deelnemers krijgen bij het uitwerken van de voo[...]stellen hulp van twaalf Nobe[...]prijswinnaars, onder wie d[...] Nederlander Jan Tinbergen. Ook krijgen ze de beschi[...]king over computers en fa[...]apparaten waarmee z[...] experts uit de hele wereld[...] die al door de organisati[...] benaderd zijn, om advies kun[...]nen vragen.

In het weekeinde van 1[...] en 17 juni zullen de kinderen hun uitgewerkte ideeën voor[...]leggen aan tachtig vooraan[...]staande zakenlieden en poli[...]tici uit Nederland. De minis[...]ters Van den Broek, Kok en Pronk hebben hun medewer[...]king al toegezegd. De organi[...]satie heeft de prominente gasten gevraagd ieder een deelnemend kind te "adopteren". De kosten van het evenement, in totaal 620.000 gulden, worden dan ook door de genodigden gedragen.

AMIGOE Fax: 674524 Tel: 672000

UITGEVERIJ AMIGOE N.V.
Scharpenheuvel z/n of P.O.B. 577
Curaçao N.A.
Giro 440.000
bankrek. nr.: 11-07-313
Algemene Bank N.V.
Bankrek. nr.: 874.825.10
Maduro & Curiel's Bank N.V.

CURAÇAO
Centrale (alle afdelingen)
672000

Directie:
Ingrid de Meyer-Hollander
Leeward News Holding

Hoofdredactie:
Ard Horvers (hoofdredacteur)
A. van Leeuwen (adjunct-hoofdredacteur)

Overige leden Redactie:
Toon van Dongen, Joel Labadie, Sheila Rhodes (secretaresse), Izaak Moenlam (sportredacteur), Chris van Grol (sportmedewerker), Solange Isaak (opmaak) en Ken Wong (fotograaf)

ADVERTENTIE-AFDELING
Acquisitie:
Viola Bernardus en Janny Naaldijk
Aanname advertenties:
Maandag t/m vrijdag van 07.30-16.00 uur
Alle advertenties voor de komende dag moeten 1 dag van tevoren vóór vier uur binnen zijn.

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 07.30-16.00 uur worden opgegeven, behalve op zaterdag.

Alleen zoekertjes die op maandag en donderdag vóór twaalf uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

UITGEVERIJ AMIGOE ARUBA
Caya G.F. Betico Croes 110
Tel 24333 (drie lijnen)

Directeur-Hoofdredacteur:
Jos van der Schoot
Redactie: Ramiro Tromp, Anna Tromp-Van der Schoot, Djisoie Franken (fotograaf)
Advertentie-afdeling: Jos van der Schoot en Eileen Landsmark

BONAIRE
Correspondent:
Hubert Linkels, Kaya Gobernador N. Debrot 154 tel: 8627

SINT MAARTEN
Correspondent:
Eddie Williams, P.O Box 366, tel: 22580 / 22764
Faxnummer: 25868

Abonnementen en advertenties:
The Chronicle, Grounddove Road, Pointe Blanche, tel: 23919.

SABA:
Correspondente:
Esther Mommers, tel. 2265

ST. EUSTATIUS:
Vertegenwoordigster / Correspondente:
Mevrouw Peggy van de Horde, Whitewall-weg 1

HILVERSUM
correspondenten:
B. Jos de Roo en Victor Halkamp: Radio Nederland Wereldomroep (tel: 035-16151, toestel 319)

Persagentschappen: ANP en AP
Samenwerkingsovereenkomst met: The Miami Herald, De Haagsche Courant, De Brabantse Pers

DRUKKERIJ: Rotaprint N.V.

DISTRIBUTIE (abonnementen):
Curaçao: Districo N.V. Tel: 370503, 370504 en 370304

Voor klachten gelieve deze nummers op te bellen. Het abonnementsgeld kan ook betaald worden via Giro rek. nr: 208.000, Maduro Bank rek. nr: 286.330.08 en ABN rek. nr: 11.15.826
Aruba: Nassaustraat 110, tel: 24333
Bonaire (abonnementen en incasso): mv. A. Wong-Loi-Sing, Kaya Cacique 4

Losse nummers 60 cent:
Abonnementsprijs op alle eilanden van de Nederlandse Antillen vijftien gulden per maand

Buiten Antillen (Nederland):
NAf. 80,15 per maand (luchtpost) of NAf. 24,-- per maand (zeepost); jaarlijks vooruit te betalen

Heer Bommel en de Liefdadiger

Door Martin Toonder

5221 — De heer Dorknoper bewoog zich langs de huizenkant door de straten, totdat hij de poort van het belastingkantoor bereikte. Daar bleef hij staan en haalde een sleutel uit zijn tas.

'Als niemand me nu maar ziet,' mompelde hij nerveus. 'Wat ik doe zou men een inbreuk op de reglementen kunnen noemen. Maar ach, ik kan het niet laten. Even naar de belastinggelden kijken; heel eventjes maar. Daar schuilt toch geen kwaad in?'

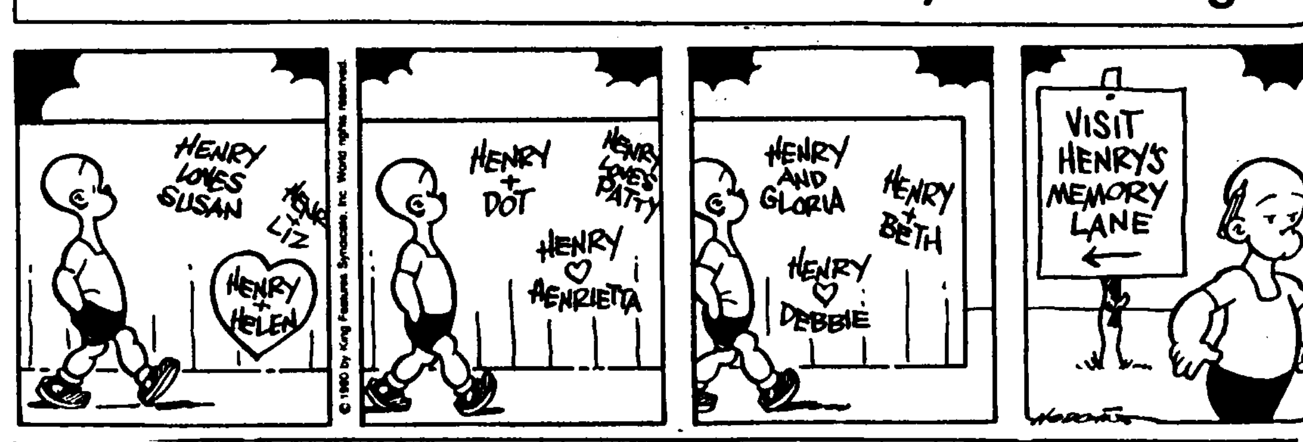
Hij wierp een schuldige blik in het rond, stak toen de sleutel in het hangslot en glipte naar binnen. Het pleintje, dat overdag veel vertier van gebogen aangeslagenen en grimmige deurwaarders bood, lag nu verlaten in de ochtendzon. Slechts de ophaalauto stond eenzaam voor de ingang en daarheen was het, dat de ambtenaar zijn schreden richtte. Een blosje kleurde zijn bleke wangen en zijn ademhaling ging gejaagd toen hij de deurtjes opende.

'Eventjes maar', prevelde hij een geldzak naar buiten trekkend. 'Een korte blik is voldoende. Ach er is geen mooiere dag in het jaar, dan wanneer de oogst binnen is. Men moet mij dit ten goede houden'. Zo pratende werkte hij stevig door. Doch net toen hij met de vierde buidel bezig was werd er fors op de poort geklopt. De ambtenaar verstijfde en een dodelijke bleekheid overtoog zijn trekken.

'D-daar is iemand', stamelde hij. 'W-waarschijnlijk een achterstallige.... of een geval van gewetensgelden. W-wat moet ik doen? Men zal mij op heterdaad betrappen....'

Het koude zweet brak hem uit en met bevende handen poogde hij de zak weer naar binnen te duwen. Doch door de zenuwen deed hij dit zo onhandig, dat de jute scheurde en de banknoten naar buiten puilden.

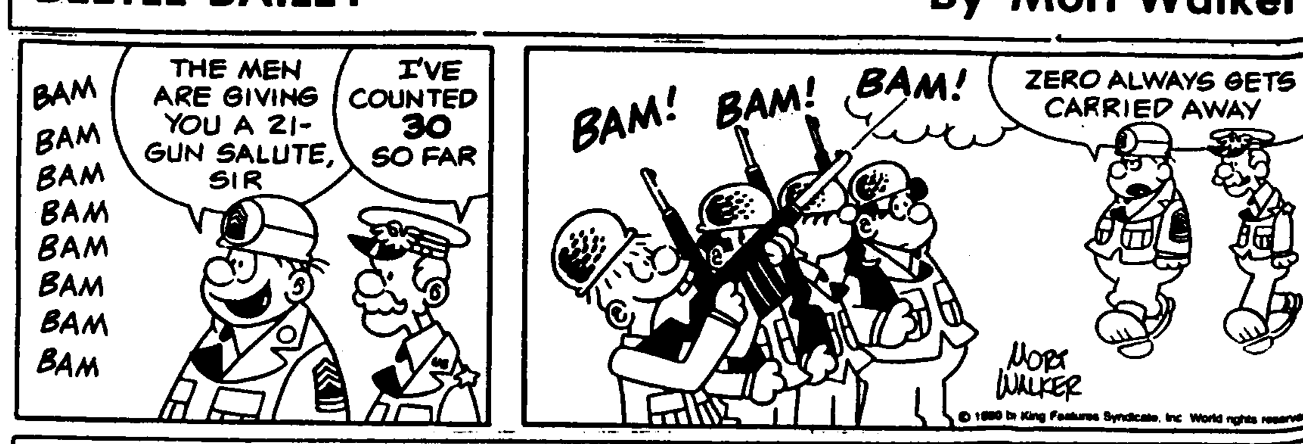
HENRY ® By Dick Hodgins

BONER'S ARK ® By Addison & Frank Johnson

BEETLE BAILEY ® By Mort Walker

REDEYE ® By Bill Yates & Mel Casson

PABOSO ACHT UITKERINGEN VEEL TE LAAG

'Marginaal leven in de gemeenschap'

Meer aandacht voor betaling ouderdomspensioen op Bonaire

KRALENDIJK — In verband met de intentie de leeftijd te verlagen waarop ouderdomspensioen verkregen kan worden, meent de Partido Boneriano Sosial (Paboso) dat de overheden zullen moeten zorgen dat meerdere personen daarvoor in aanmerking komen. Mensen die dertig tot veertig jaar hun bijdrage hebben geleverd aan de gemeenschap hebben volgens de politieke partij het volste recht een bijdrage te ontvangen, waardoor zij in staat zullen zijn op een aanvaardbare manier te blijven deelnemen aan het normale maatschappelijk leven.

Paboso zegt helaas te hebben geconstateerd dat de voorgestelde wet met dit belangrijke feit geenszins rekening houdt. Momenteel is het volgens de politieke partij zo, dat degenen die ouderdomspensioen ontvangen een uiterst geringe compensatie ontvangen, die deze groepering verplicht tot een marginaal leven in de gemeenschap. Bovendien is er geen aanvaardbare vergelijking met hen die 'onderstand' ontvangen of die onder de werkverschaffing vallen.

Voorzitter Nochi Willems van Paboso: 'En al helemaal niet met ministers en statenleden. Iemand die ouderdomspensioen ontvangt krijgt als hij gehuwd is per maand een bedrag van f.560,00. Is hij of zij niet gehuwd dan is dat f.361,00. In vergelijking verdient echter een minister f.9000,00 per maand plus al zijn vergoedingen, een statenlid f.7155,00 en zijn vergoedingen en een gedeputeerde f.5000,00. Een rouleerder ontvangt echter f.800,00 per maand'.

Volgens de Paboso is het enige aanvaardbare bedrag dat als bestaansminimum kan dienen f.1400,00 en dat zal voor de genoemde groeperingen in de maatschappij dan ook bereikt moeten worden. Paboso is er namelijk van overtuigd dat de AOV premies voor een voldoende fonds hebben gezorgd en meent bovendien dat nu de parlementariërs full-time zijn er ook voldoende tijd is om zich over het probleem te buigen.

WETSREGELING

In casu wil de Paboso voor al degenen die hun ouderdomspensioen beuren nu een verhoging zien van deze sociale bijdrage tot het niveau van het minimumsalaris van f.925,00. Daarnaast zal elke discriminatie van de pensioentrekkers uitgebannen moeten worden zodat er geen verschil meer bestaat tussen gehuwd en ongehuwd. Ook het belastbaar inkomen van deze groep zal omhoog getrokken moeten worden en dat betekent derhalve dat de pensioentrekkers (althans die van het ouderdomspensioen - red) geen belasting meer behoeven te betalen.

Tenslotte ziet Paboso een sociale hulp aan deze groeperingen door een voorkeursbehandeling op het gebied van water- licht- stroom en telefoon rekeningen, openbaar vervoer waaronder de ALM als de trekkers van ouderdomspensioen tussen de eilanden reizen.

Met nadruk wijst Pabosowoordvoerder Willem erop, dat al deze voorstellen binnen de competentie van de overheden liggen en de politieke partij is dan ook van mening dat dit in zijn totaliteit, in combinatie dan wel gedeeltelijk uitgevoerd kan worden.

Ook het bedrijfsleven kan volgens de op sociale grondslagen gebaseerde partij een steentje bijdragen door een systeem te introduceren waarbij de trekkers van ouderdomspensioen — op identificatie — kortingen op de bestaande prijzen kunnen krijgen.

PENSIOENBETALING

Volgens de Paboso (evenals de Partido Obrero Boneriano) moeten de ouden van dagen een lijdensweg afleggen om in het bezit te komen van hun ouderdomspensioen. De maand loopt soms pas af op 14 mei zoals dit kortgeleden weer werd geconstateerd. Toen pas kregen de bejaarden hun 'aalmoes' voor de maand april. Daarvoor zal volgens Paboso een permanente en aanvaardbare regeling moeten komen. Het voorstel van Paboso is om een bedrag ter grootte van een jaarbetaling aan ouderdomspensioenen naar Bonaire te sturen.

Dan kan tenminste volgens woordvoerder Willem de schuld van de te late betaling niet in de schoenen geschoven worden van de betreffende ambtenaren. Willem: 'De Paboso is van mening dat er op korte termijn een aanvaardbare regeling getroffen zal worden waardoor er meer aandacht besteed wordt aan de groep van de bejaarden. Het is absoluut onaanvaardbaar en zelfs a-sociaal om een bepaalde groepering uit de gemeenschap in de kou te laten staan'.

MOSKOU - In Moskou en Leningrad zijn de inwoners aan het hamsteren geslagen met het oog op de aangekondigde prijsstijgingen van levensmiddelen.

Twee nieuwe agenten

KRALENDIJK — Afgelopen dinsdag hebben twee nieuwe agenten, respectievelijk agent W.J. St. Hilaire en agente eerste klas mej. J. Rijna een beleefdheidsbezoek afgelegd bij waarnemend gezaghebber mr Richard Dammers. De nieuwe agenten werden begeleid door inspecteur Robert Antonius en het hoofd van de geüniformeerde dienst onderinspecteur Rudolf Davelaar. Beide agenten zijn momenteel te werk gesteld op Bonaire.

Foto: v.l.n.r. St. Hilaire, Antonius, Davelaar. Dammers en Rijna.

IN VEREENVOUDIGDE VORM

Bedrijven-enquête van start

KRALENDIJK — Evenals voorgaande jaren houdt het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) ook dit jaar weer een enquête onder de bedrijven op Bonaire. Vragenformulieren zijn verstuurd aan alle bedrijven die in de steekproef vallen van het CBS. Ook dit jaar staat het geheel op Bonaire weer onder leiding van de heer Eric Beeldsnijder die al tien jaar de onderzoeken op Bonaire uitvoert. Hij attendeert nu reeds op het eerstvolgende onderzoek dat ook op Bonaire gehouden zal worden: de census. De volkstelling dus die in 1992 gehouden zal worden.

In gesprek met Beeldsnijder attendeert deze erop, dat de gegevens die het BCS verzamelt van groot belang zijn voor een inzicht in de toestand van de economie. Met de informatie van het CBS worden ook jaarlijks de Nationale Rekeningen berekend.

In vergelijking met het voorgaande jaar zal de vorm van de enquete iets gewijzigd zijn. Er worden nu vragen gesteld over drie onderdelen, terwijl dat vorig jaar over vier onderdelen was. Beeldsnijder: 'Dit jaar bestaat het programma van de Bedrijvenenquete uit drie onderdelen. De Nationale Rekeningen 1988, de statistieken van de bedrijven 1989 en tenslotte het conjunctuuronderzoek 1990. Met de Nationale Rekeningen enquete starten we nog deze maand terwijl de Statistieken enquete en het conjunctuuronderzoek in augustus zal plaatsvinden'.

Aangezien het vragenformulier voor dit jaar zeer ver vereenvoudigd is, ziet het hoofd van de afdeling Statistieken op Bonaire weinig problemen bij het beantwoorden van de vragen over omzet, loonkosten, investeringen en de aantallen personeelsleden.

ENQUETEURS

Het CBS op Bonaire heeft dit jaar drie enquetrices en een enqueteur om het werk te verrichten. Dat werk is dan het bezoeken van ongeveer 140 bedrijven, verdeeld over verschillende sectoren. Het CBS beschikte vroeger over ervaren enquetrices, maar die hebben inmiddels een vaste baan gekregen en het CBS kan niet meer over hun ervaring en kennis beschikken.

Erik Beeldsnijder: 'Onder de beschikbare enquetrices is echter genoeg ervaring om toch verzekerd te zijn van een goed resultaat. Bovendien krijgen zij een gedegen opleiding vanuit Curaçao. 'De enquetrices en de enqueteur moeten een legitimatiebewijs met foto tonen als zij bij de bedrijven komen, bovendien staan zij onder volledige geheimhouding over wat zij zien en horen in verband met hun werk voor het CBS.

De zogenaamde Nationale Rekeningen geven een inzicht in de economische aktiviteiten die gedurende een jaar hebben plaatsgevonden. Het overgrote deel van de aktiviteiten speelt af bij particuliere bedrijven. Gezien het grote belang van deze gegevens heeft de regering in het verleden reeds via de statistiekwet de nodige maatregelen genomen om de samenstelling van goede statistieken mogelijk te maken.

Deze statistiekwet dient een tweeledig doel. Enerzijds stelt zij de medewerking van iedereen verplicht, maar anderzijds biedt zij de garantie dat de verkregen informatie alleen voor het samenstellen van de statistieken gebruikt zal worden. Daarom ook wordt de enquete in handen gelegd van een autonoom bureau als het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Alle ambtenaren van dat bureau hebben geheimhoudingsplicht en individuele gegevens van bedrijven of personen afzonderlijk zullen nooit gepubliceerd mogen worden.

DE REGERING van Denemarken wil tachtig procent van's lands grootste verzekeraar privatiseren. Het staatslevens-verzekeringsinstituut is opgericht in 1842 en heeft ruim driehonderdduizend polissen lopen, ongeveer een kwart van het totaal in Denemarken. De regering heeft een porivatiseringsprogramma opgesteld dat 4,8 miljard kroon (Nf 1,6 miljard) moet opleveren.

KRALENDIJK — Voor april zijn in het Flamingo Beach hotel weer twee Employees van de Maand gekozen. Een door het management als Employee van de Maand en een door de gasten als Glimlach van de Maand.

Mirva Cecilia Clerk werd gekozen als meest gemotiveerde employee in de maand april, terwijl Gerlinda Engelhardt tot employee met de aardigste glimlach werd gekozen door de gasten.

Voor de 'glimlach van de maand' waren meerdere kandidaten. Ook was Leo Paulina daar weer bij, die deze prijs al ettelijke malen heeft gewonnen. Ditmaal echter was Gerlinda de gelukkige. Beide employees kregen een cheque uitgereikt.

Op de foto staan onder andere de personeelschef van de beide dames Marelva Soliano Pourier, executive assistent Elsie Pourier Martijn en ass. controller Hans Christiaan.

Quadrofonia

KRALENDIJK — Morgen — zondag 27 mei — zal er onder auspiciën van het Cultureel Centrum Bonaire (CCB) een speciaal concert plaatsvinden voor de liefhebbers van klassieke muziek. Uit Nederland verblijft momenteel op Bonaire een fluitkwartet onder de naam Quadrofonia.

Het zijn vijf jonge dames (vandaar de naam kwartet zeker -red) die werken spelen van Scmickhardt, Gluck, Debussy, Mozart, Kronke, Berthmoieu en Korskov. Quadrofonia heeft al veel succes geoogst en maakt momentel een tour over de eilanden van de Antillen. Zondagavond zullen zij dus in het jeugdhuis Jong Bonaire optreden.

Voor geïnteresseerden is er tevens een workshop. Die vindt plaats op maandag 18.00 uur speciaal voor de jeugd. Uiteraard erg interessant voor die kinderen die een of ander instrument bespelen of daar les in krijgen. De tweede workshop is op dinsdag 29 mei om half acht 's avonds. Deze workshop is speciaal bedoeld voor volwassenen.

AGENDA BONAIRE

POLITIE: 8000
BRANDWEER: 8222
TAXICENTRALE: 8845
HOSPITAAL: 8900

LANDFILL te Lagoen: maandag t/m vrijdag van 07.00-16.00 uur; zaterdag van 08.00-12.00 uur; zondag gesloten.

OPENBARE BIBLIOTHEEK (openingstijden voor het publiek) maandag en donderdag van 14.00-18.00 uur; dinsdag en vrijdag van 08.00-12.00/14.00-17.00 uur; zaterdag van 10.00-12.00 uur. (openingstijden voor lezers) woensdag van 14.00-19.00 uur.

POSTSLUITING: maandag t/m vrijdag aangetekende stukken om 15.45 uur; gewone stukken om 16.30 uur.

SERVICE CLUBS
Kiwanis: donderdagavond 19.30 uur -Hotel Bonaire.
Lions: informatie E. Felipa, tel.: 8546/8238.
Round Table: elke tweede maandag Buurtcentrum Tera Cora.
Rotary: woensdag 12.00 uur - Rest. Beefeater.

BESTUURSKANTOOR EN BEVOL 08.00-12.00/14.00-15.30 uur lo! geopend.

MUZIEKBIBLIOTHEEK: voor bezicht hiervan gelieve contact op te neme. de heer Rudy Bedacht, Noord Nikiboko 194.

POLITIECLUB (Weg naar Willemstoren): open op vrijdag van 20.00-24.00 uur; zaterdag van 12.00-24.00 uur.

SPREEKUUR GEZAGHEBBER: elke donderdag van 09.00-11.00 uur op het Bestuurskantoor, Kralendijk; laatste donderdag van de maand van 10.00-12.00 uur te Rincon.

LVV: openingstijden Slachthuis i.v.m. afwezigheid van de keurmeester zal tot nader order uitsluitend op donderdagen en vrijdagen geslacht en gekeurd worden.

KERKDIENSTEN
Sint Bernarduskerk, Kralendijk: maandag t/m zaterdag om 18.45 uur; zondag om 08.00 en 19.00 uur.
Coromotokerk, Antriol: maandag t/m zaterdag om 19.30 uur; zondag om 09.00 en 18.00 uur.
Ludovicuskerk, Rincon: maandag t/m zondag om 19.30 uur.

KLACHTENBEZORGING doorgeven aan mevr. A. Wong-Loi-Sing, Kaya Cacique 4.

ADOPTIE-HONDEN EN -KATTEN

KRALENDIJK — Inmiddels is er sinds 1 april weer een dierenarts op Bonaire (voor afspraken of consultatie bel: 4393 of 4255). Dit betekent voor het asiel dat nu honden en poezen kunnen worden geadopteerd die tegen een zeer redelijke prijs gesteriliseerd kunnen worden. Er is een regeling met de dierenarts waardoor elke hond of poes die via het asiel geadopteerd wordt, voor 60 gulden gesteriliseerd kan worden. Het parvo-shot en de wormkuur hebben de dieren in het asiel reeds gekregen.

Ook is het asiel druk bezig met uitbreiding: deze zomer wordt begonnen met de opvang van pensiondieren want de constructie van een aparte afdeling voor pensiondieren is in vole gang.

Openingstijden: elke dag van 8-12 en van 3-5 op de Lagunweg 26.

Lezing over AIDS

KRALENDIJK — In samenwerking met de dienst Enseñansa i Formashon (SEF) zal 27 mei om 19.00 uur een lezing worden georganiseerd over Aids. Dit vindt plaats in wijkcentrum Tera Cora. De toegang is gratis en iedereen is welkom. Er kunnen vragen gesteld worden over deze dodelijke ziekte en een deskundige op dit terrein zal de vragen beantwoorden.

AMSTELVEEN - De nettowinst van de KLM is in het boekjaar 1989/90, dat op 31 maart eindigde, met negen procent gedaald tot Nf 340 miljoen. Een jaar eerder verdiende de KLM nog Nf 374 miljoen. Deze voorlopige cijfers heeft de KLM bekend gemaakt.

Bonaire telt meer in top windsurfing

KRALENDIJK — Bonaire blijft oogsten in de windsurfsport. Dat is tenminste te begrijpen uit de resultaten die afgelopen week werden behaald door de Bonaireaanse deelnemers aan het Antilliaanse kampioenschap funboards dat bij het Prinses Beach hotel in Curaçao werd georganiseerd.

Er waren sterke tegenstanders en een ervan was Lane uit Curaçao, die tijdens de sailingregatta op Bonaire zijn visitekaartje reeds had afgegeven. Voor Job Evertsz uit Bonaire overigens geen reden zich in de B-klasse niet op de eerste plaats te nestelen. In de eerste races die op Bonaire werden gehouden faalde Evertsz, maar herstelde zich zodanig op Curaçao, dat hij een goed uitzicht heeft op de eerste plaats in de eindstrijd. Op de derde en vierde plaats eindigden ook Bonaireaanse deelnemers, namelijk Etienne Soliana en Leo Mayer.

In de A-klasse kwam er na de wedstrijd op Curaçao weinig wijziging. Van Noort, de sterke windsurfer uit Curaçao handhaafde zich op de eerste plaats. Elvis Martinus, de kampioen van Bonaire staat momenteel op de tweede plaats en het ziet er niet naar uit, dat hij die zal moeten afstaan. Ook de derde plaats is voor een Bonaireaan, namelijk Constantino Saragossa. De achtste en elfde plaats worden ingenomen door Harold Sint Jago en Frank Schrijver. In de A-klasse zijn zestien surfer gestart.

De Bonaireaanse deelnemers zien vol verwachting uit naar de Internationale windsurfvedstrijden die op Curaçao en Aruba zullen worden georganiseerd in de Curaçao Open en de Aruba Hi-Winds. Die wedstrijden beginnen op 28 mei.

TE KOOP GEVRAAGD

vrijstaand
WOONHUIS
met 3 slaapkamers
Prijs tot ±f. 200.000,-
Aanbiedingen:
M. Verschure
Tel.: 612500 (Plaza Hotel)

De lekkerste
ROTIE'S,
pom, pastei, bamie, nassie, Chinese kip, geroosterde kip, varken moksie alesie, moksie moksie, bruine bonen.
kunt U krijgen elke zondag tussen 12 en 4 uur te
Koraal Partir Kav. 87
Tel.: 674103

---

schildersbedrijf
Perfect
Voor alle schilderwerkzaamheden
TEL.: 601766
snel, goed
en goedkoop
gedipl.
MEESTERSCHILDER

Zondag 27 Mei vanaf 12.00 uur
af te halen de echte

INDONESISCHE RIJSTTAFEL

Met Sejor Lodeh, sambal goreng telor, kip, Atjar Tjampoer, Frikandel, Saté, Vlees, sambal goreng terie, kroepoek, sambal badjak.
NAF. 16.00
Ook hebben wij Petjel met rempèjé met of zonder lontong NAF. 7.50
Familie Kerger.
Canadaweg 9 - Telf.: 83469
SLAMAT MAKAN.

TE HUUR GEVRAAGD
3 slaapkamer
WONING
in de buurt van
Vrije Zône
Aanbiedingen:
Tel.: 613166
tussen 8.00 - 6.00 uur

Te huur aangeboden
Per direkt
Appartementen
voor vakantie, zakenrelaties, enz.
Huur f. 375,— per week (all in)
Voor informatie en reserveringen tel. 73138

Te Koop
Toyota Starlet
Bouwjaar 1984
Goede staat
Tel.: 673794

TE HUUR
GEVRAAGD
HUIS
in goede buurt
Huur ca. fl. 1000,—
Reakties naar tel. 614444 toestel 215 of tel. 671537

INI DIA
Home of Handicrafts
Slechts enkele dagen
UITVERKOOP
Alles moet weg!
HALVE PRIJS
(Enkele artikelen 35% Korting)
S.B.N. Doormanweg 37
tegenover
Centrum Supermarket
Tel.: 75270

ANINSCO n.v.
ANTILLEAN INSTALLATION COMPANY N.V.
F.D. Rooseveltweg 307
There is no physical network we cannot install.
Call us and get acquainted with our service.
Tel.: 80941 Page-boy 027-271 Fax: 80941

Landhuis **Jan Kock**
Restaurant
Foenchipot
a.s. zondag specials:
* Sòpi di Mondongo
* Kabes ku higra
* Kadushi en niet te vergeten de echte Hollandse Pannekoeken met aardbeien en slagroom.

Live Music: Mariachi Fortuna.
* Voor rondleidingen bellen: Tel.: 648087.

CAREER OPPORTUNITIES

TRANSWORLD Education College can now offer you an even greater choice of **CAREER OPPORTUNITIES.** Our **NEW** Bronze, Silver and Gold Diploma Programmes are specially designed to see **YOU** on the path to **CAREER SUCCESS.** And Transworld courses cost **LESS MONEY** than you might think. **GET FREE FACTS!** Just put the number of the one course that interests you most in the box below. Print your name and address in the space and send this entire advertisement to Transworld Education College at the address below.

010 Computer Programming	018 Private Secretary	026 Interior Design
011 Electronics	019 Marketing	027 Dressmaking
012 Electric Engineering	020 Advertising and Public Relations	028 Commercial Art
013 Garage Management		029 Fashion
014 Building	021 GCE Courses	030 Hotel and Catering Management
015 Surveying	016 Stores Management	
033 Office Management	022 Personnel Management	031 Engineering
034 Business Management	023 English Language	032 Hobby Enthusiast
017 Bookkeeping and Accountancy	024 Journalism Writing	025 Agriculture

002A

TRANSWORLD EDUCATION COLLEGE, Dept. MDS50
Admail 52, Buckingham Palace Road
LONDON SW1W 0YF, United Kingdom

Accredited by the Council for the Accreditation of Correspondence College (London, England)

Print one letter in each space. If you need more space just use a seperate sheet of paper.

Course:
Name:
Address:
Country: Age:

Openbare Verkoop

Op dinsdag 26 juni 1990 des voormiddags om 10 uur zal ten kantore aan de Polarisweg 31-33 ten overstaan van een van de notarissen of diens plaatsvervanger van het kantoor Palm & Senior in het openbaar worden verkocht ex artikel 1203 van het Burgerlijk Wetboek:

het perceel grond gelegen in het tweede district van Curaçao naar berekening groot 775m², oorspronkelijk groot 1.650m² en omschreven in meetbrief 201 van 11 februari 1965, verminderd met een perceel grond groot 875m² en omschreven in meetbrief 55 van 24 februari 1971, met het daarop gebouwde West Groot Sint Joris 65.

De veilingvoorwaarden liggen ter inzage op voormeld notariskantoor vanaf 8 dagen vóór de veiling en houden onder meer in dat iedere bieder gehouden is terstond een bankgarantie of andere vorm van zekerheid te stellen tot nakoming van zijn bod en de bijkomende komsten.

Nadere informatie betreffende financiering door de executerende bank is verkrijgbaar op onderstaand notariskantoor.

NOTARISKANTOOR PALM & SENIOR
Polarisweg 31-33
tel. 613199 - 613655

Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) houdt binnenkort haar jaarlijkse bedrijven-enquête.

Op 28 mei a.s. vangt het CBS aan met haar jaarlijks programma van bedrijvenenquêtes t.b.v. het inzicht in de struktuur en ontwikkeling van de economische bedrijvigheid in de private sektor.
Dit programma omvat een konjunctuurenquête en een enquête nationale rekeningen.
In de konjunctuurenquête wordt gevraagd naar de realisatie over het voorbije kalenderjaar en de verwachtingen over het lopende jaar. De bedoeling van deze enquête is om inzicht te krijgen in de recente ontwikkelingen. De vraagstelling is bewust erg eenvoudig gehouden. Deze beperkt zich tot de grootheden omzet, loonsom, investeringen en de omvang van het personeelsbestand. De resultaten worden gepubliceerd in de zgn. Statistiek Bedrijven.
In de enquête nationale rekeningen is het van belang dat meer gedetailleerde gegevens worden verkregen omtrent de samenstelling van de toegevoegde waarde (populair gezegd: de produktie) per bedrijfstak en de wijze waarop dit tot stand is gekomen.
Gezien het belang van een goed inzicht in de struktuur van de economie wordt t.b.v. de Nationale Rekeningen geënquêteerd over het jaar 1988 (de konjunktuurenquête) behandelt de jaren 1989 en 1990).
De verstrekte gegevens worden strikt konfidentieel behandeld. De Statistiekwet garandeert dat het verzamelde materiaal alleen gebruikt zal worden voor het samenstellen van statistieken. Publikatie zal dan ook alleen per bedrijfstak geschieden.
Op de bovenvermeldde datum zullen enquêteurs van het CBS de daarvoor bestemde vragenlijst enquête nationale rekeningen afgeven bij de bedrijven met het verzoek deze zo snel en zo accuraat mogelijk in te vullen.
In de periode van 18 juni tot en met 13 juli zullen de ingevulde vragenlijsten, na afspraak, weer worden afgehaald. Daarbij zal de mogelijkheid worden geboden om desgewenst door deze personen te worden geassisteerd bij het invullen van het vragenformulier, voorzover dat dan nog niet is geschied.
Het CBS vraagt dan ook de medewerking van het gehele bedrijfsleven teneinde deze enquête succesvol te doen verlopen.

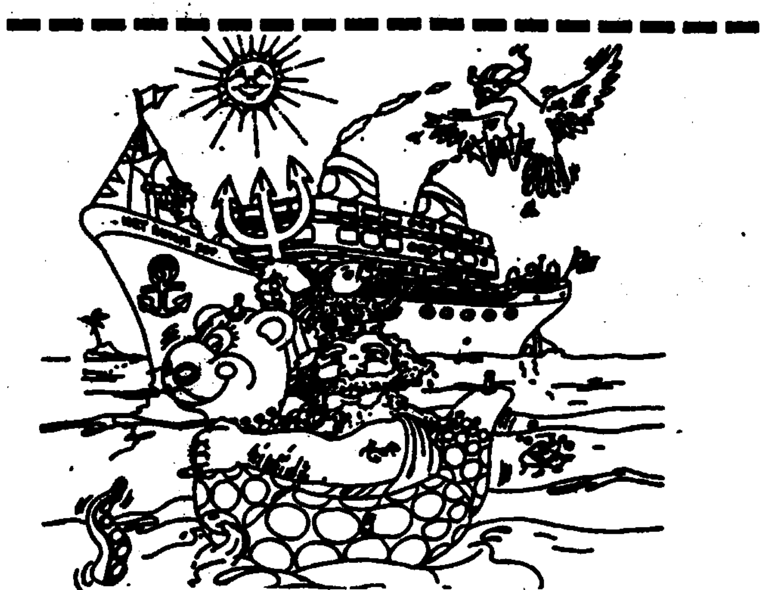
PRAKTIJK HERVAT
G.H. RACH, K.N.O.-Arts
vanaf 28 mei

KRAAMKLINIEK "RIO CANARIO"
NEUTRALE WIJKVERPLEGING
Schottegatweg - Nrd. 43 - P.O. Box 3619
Tel.: 44510 - 43838 - 43683

De Stichting Neutrale Wijkverpleging
Kraamkliniek Rio Canario
en
Centro Medico Sta. Rosa
gaan met ingang van 7 juni 1990 en daarna op iedere donderdag tussen 4 uur en 7 uur 's avonds een

CONSULTATIEBUREAU VOOR ZUIGELINGEN (0-1 jaar)

houden te Centro Medico Sta. Rosa
Ouders in de omgeving Sta. Rosa kunnen voor verdere inlichtingen en aanmeldingen bellen met 44510 43838 tijdens kantooruren.
De Consultatiebureaus te Kraamkliniek Rio Canario gaan normaal door.

Toneelgroep THEATRUM
brengt de vakantiemusical voor jong en oud
RAADSELS ROND
"HET RUIME SOP"
in Centro Pro Arte op
2 juni - 20.30 uur, 3 juni - 14.30 uur
9 juni - 19.30 uur en 10 juni - 14.30 uur
Kaarten @ f. 10.00 verkrijgbaar bij Mensing's Caminada, Surprise en aan de kassa van C.P.A.

Shell
CARIBBEAN CUP
Kondresnan i Antianonan esaki ne ta wega ta den serie nos te topa pa e proksimo
Kopa Shell Karibe
ANTIA V/S SURINAME
DJADUMINGU 27 di MEI 1990
den SENTRO DEPORTIVO KORSOU
E kayente di futbòl ta ku Shell
KUZETA den kooperashon ku **NAVU**

Digital & Marketing Solutions, Inc.

On behalf of one of our clients, a wholesale company representing a.o. a reknowned foreign product, we are looking for applicants for the position of a:

Market Development Officer

Job profile:
- to develop ideas and marketing programs to expand the market and distribution of the product
- to work with distributor management and sales people to develop effective merchandising and incentive programs in the local market

Requirements:
- Secondary educational level preferably complemented with middle level marketing course
- Experience in sales field work, though not required, is desired

Offered:
- attractive salary and fringe benefits in line with education and experience
- interesting work environment and real career prospectives

Potential candidate's should reflect immediately in writing to: Digital & Marketing Solutions Inc., Mamayaweg # 4, with reference to above mentioned position

---

Stroomonderbreking
Veel werkzaamheden kunnen wij voor U uitvoeren zonder U te storen, doch ditmaal moeten wij de stroomvoorziening onderbreken op:

DINSDAG 29 mei 1990
van 9 uur t/m 4 uur

Onaweg, Bijgelegen, Moropoweg, Matakoweg, Dakotaweg, Utewweg.

KODELA

UITNODIGING

In het kader van de Cola Debrot-voordrachten zal een concert met commentaar gehouden worden door

DR. ROBERT ROJER
getiteld
EEN MUZIKALE WANDELING VAN CHOPIN NAAR DE CURAÇAOSE DANSA

Tekstlezer: Frank Davelaar
Piano-vleugel: Robert Rojer
met medewerking van: het OKSA
Plaats : Aula-UNA
Datum : Zaterdag 2 juni 1990
Tijd : 20.30 uur
Toegang : vrij
De Rector-magnificus UNA
Dr. Valdemar Marcha

UNA
Universidat Nashonal di Antia

BEKENDMAKING

SETEL N.V. maakt hierbij bekend dat de telefoonrekening over de boekmaand MEI 1990 op:
18 MEI 1990
op de post is gedaan.
Vervaldatum van deze rekening is:
5 JUNI 1990
Teneinde te voorkomen dat administratiekosten in rekening worden gebracht, doen wij een beroep op onze abonnees om bovengenoemde rekening uiterlijk op de vervaldatum te voldoen.
Betaling kan plaats vinden bij de kassa's van ons hoofdkantoor te Sta. Maria, alle banken, Girodienst en tevens bij de hulpkantoren van het Gouvernement.
De kassa's te Sta. Maria zijn geopend van 7.30 tot 15.45 uur.

SETEL
Servisio di telekomunikashon

CARIS CARIBBEAN INTERMEDIATE SERVICES

Wij hebben plaatsingsmogelijkheden voor m/v:
— **Ambitieuze administratieve medewerkers** met minimaal HAVO, die zelfstandig kunnen werken.
— **Ervaren sekretaresses** met sekretaresse-opleiding, ervaring met Word Perfect, LOTUS 1-2-3 en/of Display Write 4.
— **Representatieve telefonistes** met ervaring; minimaal MAVO IV; een SETEL-certificaat strekt tot aanbeveling.
— **Ervaren typistes** met minimaal MAVO IV, een gedegen beheersing van de Nederlandse taal en een goede typevaardigheid zijn vereist.

Bel of kom langs bij: CARIS UITZENDBURO,
Kaya Douwe Zalm 1-j. Telefoon: 77010 / 76468.

Weggelopen
Dobermann teef
in de buurt van
Roi Katochi
Tel. 672929-76007

TE KOOP
WOONHUIS
te Matancia
Goed onderhouden, vi... kamers/twee badkamers
Fraaie tuin.
Vraagprijs f. 350.000,—
Inlichtingen vanaf 26 Mei
tel. 75769

TE KOOP
Stenen Woonhuis Kaya Merida 141,
Muizenberg. 3 slaapkamers, 1 badgelegenheid.
Wall to Wall vloerbedekking. Ingebouwde kasten.
In zeer goede staat van onderhoud.
Prijs slechts fls. 60.000,-
Hypotheek beschikbaar.

LADCO REAL ESTATE N.V.

ÑAPA

AMIGOE

ZATERDAG 26 MEI 1990

Weekend Bijlage

Colombianen op Curaçao over komende presidentsverkiezingen

"Wij grijpen elke tak ook al zit hij vol doornen"

Begrafenis van de journalist Jorge Enrique Pulido, vermoord door de narco's omdat hij te kritisch over hen schreef.

= door Ieteke Witteveen =

OLOMBIA is voor Curaçaoënaars niet meer het land n romantische huwelijksreizen op de Rio Magdaa. Ook de reizen naar medische specialisten in edellín of Bogota zijn gestaakt.

een zakenman, een congresganger of een paar ngeren uit Lagun na, mijden de Curaçaoënaars hun idelijk buurland. 'Ze hebben een pauze ingelast en chten op betere tijden', weten Colombianen van n Antilliaanse vrienden. Op die betere tijden wachn de Colombianen ook en velen hopen dat de rkiezingen van zondag 27 mei a.s. die zullen inluin. Over het belang van die verkiezingen, over de ee traditionele partijen, de Liberale en Conservave, en hun kandidaten, over het narco-geweld, het llectieve verdriet en de rol van het buitenland had nigoe een gesprek met drie Colombianen.

Twee van hen zijn sinds n paar maanden op Cura- o. Zij werken op het twee ar oude, in Nederland gebovde, baggerschip *Bocas de nizas*, dat hier in het dok t: eerste officier José Luis ra (31) uit Barranquilla, orheen werkzaam in de lombiaanse koopvaardij, eerste ingenieur José berto Correa (52), voormamarine-officier, die in zijn onplaats Medellín nog filoie, psychologie en zelfs ra-psychologie studeerde. iden zullen morgen naar t Colombiaanse consulaat het Wilhelmina-plein an om hun stem uit te engen. De derde persoon e aan het gesprek meedoet Juan Manuel Trujillo (31) t de centraal gelegen stad ereira. Hij noemt zich 'emiant van de *violencia*'. Zijn ndel in koeien heeft hij podgedwongen moeten opgen. Nu verhandelt hij, in uracao, leer, textiel en nder Colombiaanse waar. ij is een achterneef van de esidentskandidaat van de berale Partij, César Gavia. Net als Correa en Lara oont zijn gezin in Colomia.

LIBERALE IDEEëN

Het gesprek vindt plaats an boord van de *Bocas de enizas*, dat voor reparatie ij de Curacaose Dokmaatchappij ligt. De Colomiaanse regering kocht deze erste, en enige, nationale aggerschuit twee jaar geleen in Nederland, met het oel de monding van de inmese *Rio Magdalena* en de aven van Barranquilla uit e baggeren. 'Het schip vordt hier gerepareerd, mdat Curaçao de geëigende itrusting heeft voor een chip van Nederlandse makeij,' zegt officier Lara, die zelf wee jaar geleden in Nederand de bouw van de *Bocas* olgde. In de kantine maken e kennis met de kapitein n andere leden van de 43-koppen tellende bemanning. Gelaafd door koffie, bier en *retaña*, Colombiaans sodaater, klimmen we naar een uimte in de nok van het chip voor het gesprek over et vaderland.

José Alberto Correa, een alante kalende vijftiger, bijt de spits af: 'Ons grote probleem is dat de oorspronelijke ideeën van de Liberaen en Conservatieven, zoals die van rechtvaardigheid veroren zijn gegaan. De partijen zijn niet meer de partijen van ideologieën en van doelen.' Om zijn argument kracht bij te zetten leest hij een citaat voor van de onlangs overleden ex-presiident Alberto Lleras Camargo, dat hij in zijn agenda heeft geplakt: 'De mensen van de liberale ideeën zullen geen vrede hebben, geen rust, geen wapenstilstand, zolang er nog onrechtvaardigheid is, nog één vorm van dwang, nog één onderdrukte of nog één geval van slavernij.' Lleras Camargo was voor mij de laatste liberaal. Nu hebben we slechts mentale warhoofden. In beide partijen.' Alle drie zijn het erover eens dat de twee traditionele partijen, de Liberalen en Conservatieven, die in de periode 1958 tot 1982 via **het Nationaal Front** beurtelings aan de macht waren, hun geloofwaardigheid bij de bevolking verloren hebben. Partijbelangen kregen voorrang op het vormen van een solide staat. En zo'n staat is nodig om aan de crisis in dit grote zuidelijke buurland met 30 miljoen inwoners, het hoofd te bieden.

Juan Trujillo: 'De twee partijen hielden zich slechts bezig met het verdelen van banen en onderlinge ruzies.' Er was wel verzet, zoals in de jaren zeventig, toen de boeren zich massaal organiseerden tegen de grootgrondbezitters in de regering en toen er tevens nieuwe gewapende groepen ontstonden. Maar bij de meeste mensen was het effect een politieke apathie. 'Veertig procent van de stemgerechtigden stemt niet meer. En degenen die stemmen doen dat, omdat de baas het eist of om een andere persoonlijke binding met een politicus,' aldus Lara. Dit keer, 'in deze tijd van ernstige crisis zal de opkomst hoger zijn', vermoedt ingenieur Correa, 'want de mensen hebben het water tot de mond staan. Dan pak je elke tak, ook al zit die vol doorns, om niet te verdrinken.'

"Wij willen iemand die instinct heeft"

DESTABILISEREN

Dat deze verkiezingen anders zullen zijn dan anders staat vast. De tweeëntwintig duizend mensen die in de afgelopen regeerperiode vermoord zijn, laten geen burger onberoerd. 'Wáár het probleem ligt is duidelijk,' zegt de blonde zakenman uit Pereira. 'Iedereen weet immers wie de bommen laten ontploffen, kandidaten vermoorden, dreigen. De *violencia* is geen politieke *violencia*, want ze keren zich tegen álle kandidaten. Die van de grote partijen, als Lloreda, Gomez, Gaviria, maar ook die van de groene partijen, van de communisten. Het gaat de *narcos* om het destabiliseren van de hele maatschappij, om het uitstellen van de verkiezingen, om het niet meer uitvaardigen van wetten, kortom, ze verachten het land.' Toch zijn deze verkiezingen niet alleen interessant als protest tegen het niemand ontziende drugsgeweld.

José Luis Lara en Juan Trujillo zien het belang van de komende verkiezingen ook in nieuwe politieke openingen. 'Allereerst,' sommen ze op, ' de kandidaat voor de Liberale Partij is niet door de traditionele partijbonzen gekozen, maar door het volk.' Daarbij doelen ze op de verkiezingen van 11 maart j.l., waar de kiezers, behalve voor gemeenteraden, burgemeesters en het congres, konden kiezen aan wie van de zeven presidentskandidaten van de Liberale Partij ze de voorkeur gaven. 'Daarnaast zorgt M-19 voor een alternatief,' vervolgen Lara en Trujillo. 'De deelname van M-19 is vooral van belang, omdat zij laten zien dat je geen enkele verandering door wapens kunt bewerkstelligen.'

De voormalige guerrillagroep M-19, die pas twee maanden geleden de wapens neerlegde, wint nu door hun democratisch-gezinde tint snel aan sympathie. Een paar weken geleden werd hun presidentskandidaat, Carlos Pizarra, in een vliegtuig vermoord. In tegenstelling tot de andere linkse politieke groep *Union Patriotico*, die na de moord op hun leider Bernard Jaramillo in maart (waar moord op een duizendtal van hun leden aan vooraf ging, waaronder die van hun leider Jaime Pardo, de man van de Colombiaanse consul op Curaçao), heeft M-19 zich niet teruggetrokken van deelname aan de verkiezingen. De nieuwe kandidaat van M-19, Antonio Navarro Wolf, krijgt alom bijval voor zijn initiatieven om ook de andere gewapende groepen van links én rechts op vreedzamere gedachten te brengen.

In de kantine van de Bocas de Ceniza: v.l.n.r. José Luis Lara, Juan Manuel Trujillo, José Alberto Correa.

KANDIDATEN

M-19 kan wel voor een electorale verrassing zorgen, de serieuze kanshebbers zijn de kandidaten van de traditionele partijen: de 43-jarige liberale César Gaviria, die de in augustus vermoorde kanidaat Luis Carlos Galan opvolgde. Gaviria, jurist en ex-minister van Financiën en van Staat onder de huidige regering van Virgilio Barco, gooit de hoogste ogen. De kandidaat van de Conservatieve Partij is de uit de oligarchie van Cali afkomstige oud-minister van Onderwijs en van Buitenlandse Zaken, Rodrigo Lloreda Caicedo (50). Daarnaast is er de 'dissident' van de Conservatieve Partij, de journalist, Alvaro Gomez, reeds twee maal eerder presidents)kandidaat en in 1988 door M-19 ontvoerd. Hij noemt zijn alternatief, *Movimiento de Salvación Nacional*, de Beweging van Nationale Redding. Er zijn nog een zevental andere kandidaten, onder wie iemand van de ecologische beweging, een kandidaat van een groep die zich *Social-Cristianos* noemt, de cumbia-zanger, Mario Careña, die zijn politieke zendtijd gebruikt om de Colombianen te wijzen op het belang van folklore en creoolse gerechten en een vrouw, Regina II, die zich, met haar symbool de bezemsteel, laat afschilderen als een, goede, heks. Ondanks hun bezwaren tegen de traditionele partijen gaat de voorkeur van elk van de drie heren naar een van die kandidaten uit. 'We hebben in onze situatie iemand nodig die het instinct heeft, die sluw is. Dat vind je alleen bij iemand die al rijp, veel kennis heeft opgebouwd en solide is. Zo iemand is Alvaro Gomez,' is de mening van de ingenieur-filosoof Correa. Alvaro Gomez, vat zijn programma samenvat als 'Toepassen van de wet,' Hij heeft zich 'als alternatief voor Gaviria' op de valreep verkiesbaar gesteld. 'Hij verdient niet het vertrouwen', vinden Lara en Trujillo, 'want hij had al zovaak wat voor het land te doen, maar wat heeft hij tot nu toe gedaan? Rodrigo Lloreda, die vijfentwintig jaar geleden mij al toevertrouwde presidentiële ambities te hebben, heeft, ondanks zijn gedegen en ondogmatische programma, de voorkeur van de twee jongere gesprekspartners niet. Zijn prioriteiten, -een vrije rechtspraak, eenheid in de verbrokkelde staat, controle over het geweld, het verdubbelen van de export, meer voedselproductie, landbouwcoöperaties en betere wegen-, overtuigen Lara en Trujillo niet. 'Hij is capabel en jong, maar hij zit te veel vast aan de bonzen van zijn partij,' noemt José Luis Lara als ernstig bezwaar.' Voor hen is César Gaviria Trujillo dé kandidaat. 'Gaviria heeft als Minister van Staat onder de huidige regering al laten zien wat hij kon. Hij neemt initiatieven. Van de 21 wetsontwerpen die hij indiende zijn er 17 door het congres aangenomen,' motiveert Juan Trujillo zijn keuze. Het beleid van Gaviria zal een voortzetting van het beleid van Barco zijn. Terwijl Navarro Wolf van M-19 en Lloreda Caicedo het recht, ook over de *narcos*, in Colombiaanse handen willen houden, o.a. door het verdrag voor het uitleveren van drughandelaren aan de Verenigde Staten te willen opzeggen, kiest Gaviria voor handhaving van de *extradicción*. 'Het gaat hem niet om de *extracción*, maar om de straf. De uitlevering aan de Verenigde Staten is het enige waar deze criminelen nog beducht voor zijn,' zeggen de beide Gaviria-aanhangers. Ook over zijn economische plannen zijn Lara en Trujillo enthousiast. Trujillo, die vorige week zelf in Bogotá een bijeenkomst van exporteurs bijwoonde, zegt over zijn favoriete kandidaat en neef: 'Hij wil meer *Apertura Economica*: meer exportfaciliteiten en meer import van buitenlandse know-how.' Zijn leeftijdgenoot Lara vindt het belangrijk dat Gaviria op economische vlak van de rijkere landen wel hulp wil hebben, maar niet de hand wil ophouden: 'Hij wil het buitenland laten weten dat men een rechtvaardige prijs voor onze producten moet betalen.'

Kandidaat Gaviria gooit hoge ogen

VOLKSRAADPLEGING

Er zijn meer politieke gebeurtenissen morgen de hoop van de Colombianen doet opflakkeren. Er wordt naast de presidentsverkiezingen ook een volksraadspleging gehouden over grondwetsherzieningen, de *Asamblea Constituyente* genoemd. Al drie jaar lang is de noodzaak van een grondwetsherziening een centraal politiek thema. De huidige grondwet, die dateert van 1886, staat hervormingen van de rechtspraak en van het congres in de weg. 'De congresleden worden het zelf onderling niet eens, ieder heeft zijn belangen,' aldus José Luis Lara. Op initiatief van studenten is bij de verkiezingen van 11 maart 1990 een soort proef volksraadpleging gehouden. Lara: 'Vele kiezers wisten eigenlijk niet wat dat was. Er was gebrek aan informatie. Nu is er een accoord tussen de presidents)kandidaten dat er 27 mei over gestemd zal worden.' Als de meeste kiezers vóór het voorstel van een *Asamblea Constituyente* zijn, dan betekent dit dat de nieuwe president een ad hoc orgaan moet instellen met vertegenwoordigers uit alle maatschappelijke groepen van de bevolking. Dat orgaan moet zich dan buigen over een voorstel voor vernieuwing van de Republikeinse Grondwet. Juristen en ook presidentskandidaat Rodrigo Lloreda temperen de

Vervolg op pag. 2

IN DIT NUMMER van Napa :

NAPA wordt wekelijks gratis bezorgd aan Amigoe-abonnees en is in de losse verkoop verkrijgbaar met de zaterdagkrant voor het totaalbedrag van één gulden.

EINDREDACTIE: Norbert Hendrikse
LAYOUT: Solange Isselt

Palestijnse vrouwen protesteren

BAYRUT - *Palestijnse vrouwen maken het V-teken tijdens hun protestdemonstratie tegen het drama in de Gazastrook. Dit gebeurde in het vluchtelingenkamp Bourj Barajneh. (AFP-satellietfoto)*

Koran: "Steeds meer steun van landgenoten"

Ecologie grootste zorg voor Praags burgervader

ROTTERDAM.-"De ecologische situatie in Praag is ondraaglijk. Er is een schrijnend tekort aan woningen, de flats in de nieuwbouwwijken zijn kippenhokken, er zijn te weinig winkels, de schoolgebouwen zijn slecht, het waterleidingnet is gammel of incompleet en we zitten met een verkalkt gemeentelijk apparaat, dat 42 jaar lang dit soort problemen heeft ontkend. Eigen inkomsten, in de vorm van gemeentelijke belastingen, kent de stad niet."

Jaroslav Koran, 50 jaar geworden op 17 november 1989, de dag van de omwenteling in zijn land Tsjecho-Slowakije, is sinds 1 februari burgemeester van Praag. Hij is tevens filmer en fotograaf, schrijver en vertaler, hij is sinds jaar en dag erkend opposant van de oude communistische machthebbers en vooraanstaand lid van het democratische Burgerforum.

Koran bezocht in Rotterdam drie dagen lang het daar gehouden congres over stedenbanden tussen Oost en West Europa. Hij heeft veel geleerd, zegt hij, soms met rode oortjes geluisterd.

Koran wordt door Burgerforum gezien als degene die creatief en doelmatig de enorme problemen waarmee de hoofdstad kampt, kan overzien en het hoofd kan bieden. Toen hij begon met zijn baan, op 1 februari van dit jaar, waren er volgens de partijtop geen problemen. Want 42 jaar lang, tijdens het oude regime, bleken die, na een lange weg door de bureaucratie, eenmaal boven in de partijstructuur, als vanzelf opgelost.

Koran ziet het anders. "ons grootste probleem is het milieu. De helft van alle woningen in Praag krijgt warmte van kolen, de electriciteitscentrales worden met bruinkool gestookt, er is geen georganiseerde vuilverbranding, we weten nauwelijks waar we straat- en huisafval kwijtkunnen. Auto's rijden zonder katalysator. De nieuwbouwwijken zijn triest, 160 tot 200.000 flatappartementen woningen per wijk, de meeste flats te klein en alleen geschikt om te slapen. In die wijken, maar ook in andere delen van Praag, zijn te weinig winkels, te weinig schoolgebouwen, is te weinig plek voor recreatie en ga zo maar door. De stad heeft geen eigen inkomsten maar moet samen met zeven andere districten waarin het land is verdeeld, eerlijk het overheidsbudget delen."

BURGERFORUM

Koran werd door Burgerforum naar voren geschoven omdat hij sinds de Praagse lente van 1968 actief heeft meegedaan met het voeren van een schaduwpolitiek van democratisch gezinden en mede aan de wieg stond van Burgerforum. Zijn eerste opdracht was het regelen van kantoorruimte voor Burgerforum en dat lukte na 50 uur vergaderen. In die periode heeft hij enigszins overzicht gekregen hoe het gemeentelijk apparaat functioneerde.

Gezien de grote problemen is Koran er voor beslissingen zoveel mogelijk centraal te nemen. "We moeten vermijden dat de wijken gaan beslissen. We moeten nu centraal het gezicht van de stad bepalen. In alle wijken zitten mensen van Burgerforum, die weten waar het om gaat. Vroeger was het verboden om beslissingen te nemen, nu is dat niet meer zo en praten we soms teveel. De nieuwe vrijheid is moeilijk te hanteren, we tonen vaak weinig overzicht."

Om de stad te vernieuwen volgt Koran twee sporen. Aan de ene kant streeft hij ernaar van Praag een zelfstandig district te maken met een vrijer geldbeheer dan nu nog mogelijk is, inclusief een eigen belastingsysteem. Het andere spoor is sneller te realiseren: samenwerking met buitenlandse bedrijven die met kapitaal en kennis verbeteringen in een stroomversnelling brengen.

Praag sluit joint ventures en trekt bedrijven aan. "We nemen een gok met het binnenhalen van grote bedrijven, maar we moeten snel werken. Op het ogenblik zijn we in bespreking over projecten, ter waarde van 4 miljard dollar. Dat is ongeveer 20 maal zoveel als Praag nu per jaar krijgt."

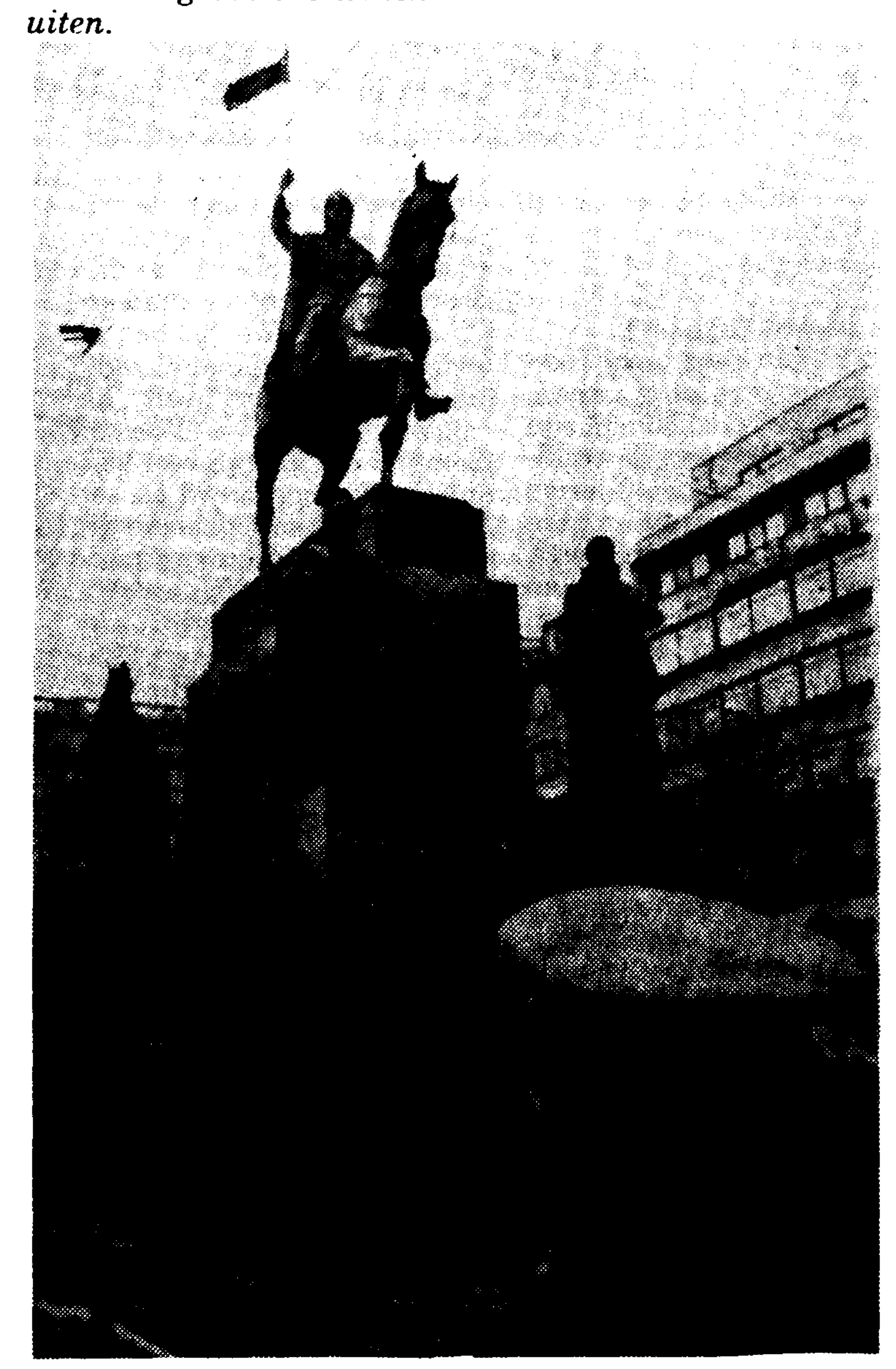
"We zullen fouten maken, zonder die kun je niet van 42 jaar centrale planning overstappen in de vrije markt. Maar we krijgen steeds meer steun van landgenoten in het westen, er komen ook Pragers terug om de stad te helpen opbouwen. Voor velen is Praag het centrum van Europa, we hopen dat over enkele jaren weer te worden."

De opzet van een joint venture werkt naar twee kanten. Heineken bijvoorbeeld onderhandelt over de bouw van een nieuwe brouwerij in Praag. Met steun van deze Nederlandse brouwer wil Praag de oude brouwerij ombouwen tot woningen.

"Er zijn ook gesprekken met investeerders in een nieuwe vuilverbranding. Die moeten ervoor zorgen dat de wijk waarin die verbrander komt compensatie krijgt voor het mogelijk mindere woongenot. Een Frans bedrijf gaat een deel van de stad schoonmaken. Mijn idee is om dat steeds aan een kant van de straat te doen en de andere kant vuil te laten, als opvoedkundig stuntje. Met een ander Frans bedrijf onderhandelt Praag over de bouw van een congrescentrum."

Koran gelooft in snelle veranderingen ten goede. De politieke situatie in zijn land is stabiel, Tsjecho Slowakije steekt gunstig af bij andere oostbloklanden. De staatsschuld is niet extreem hoog en het land kent een lange industriële traditie, de levende generaties weten wat democratie is en is cultureel staat het al eeuwen op een hoog niveau. "Dat weten mijn landgenoten en dat geeft vertrouwen."

Het ruiterstandbeeld op het beroemde Wenceslasplein in het hartje van Praag. Een historische plek waar de Tjechen bijeenkomen wanneer zij massaal hun gevoelens willen uiten.

Sovjet oud-officier 'zuivert' Roosevelt

In Jalta werd niet over verdeling Europa gepraat

AMSTERDAM.- Met een priemende blik veegt Valentin Berezjkov, in de oorlogsjaren tolk van Sovjet-dictator Jozef Stalin, de suggestie van tafel dat de Amerikaanse president Roosevelt, tijdens de conferentie van Jalta, Oost-Europa aan de Sovjet-Unie heeft verkwanseld. "In Jalta is de verdeling van Europa niet aan de orde geweest", aldus een strijdvaardige Berezjkov.

De laatste jaren van de Tweede Wereldoorlog gaven druk overleg te zien tussen de geallieerde leiders. "Daarbij waren Roosevelt, Stalin en Churchill het hartgrondig eens over de onvoorwaardelijke overgave van nazi-Duitsland. Onenigheid lag echter steeds om de hoek. Roosevelt dacht namelijk aan de nog lang niet besliste strijd tegen Japan terwijl Churchill en Stalin vooral oog hadden voor de naoorlogse situatie in Europa", meent de 73-jarige Rus.

Berezjkov, die als tolk de wereldleiders letterlijk op de voet volgde, meent dat de naoorlogse situatie in Europa niet in de oorlog is geregeld. "Er zijn slechts informele afspraken gemaakt tussen Churchill en Stalin", aldus Berezjkov. "De nu weer verdwijnende tweedeling van Europa is een produkt van na de oorlog", aldus Berezjkov.

Valentin Berezjkov, die als journalist verbonden is aan het Amerika-instituut van Georgi Arbatov in Moskou, was onlangs in Nederland voor een congres van het Roosevelt Study Center in Middelburg. In de Zeeuwse hoofdstad werd van 16 tot en met 18 mei gesproken door historici en politicologen over de voormalige Amerikaanse president, wiens wortels in Zeeland liggen.

MACHTIG KWARTET

Berezjkov wordt in Middelburg gezien als een van de ere-gasten omdat hij Roosevelt persoonlijk heeft gekend. De nog steeds zeer vitale Berezjkov heeft overigens niet alleen de topdrie van Jalta (Roosevelt, Stalin en Churchill) nog haarscherp op zijn netvlies staan. Zijn carrière begon als vertaler van minister van Buitenlandse Zaken Molotov, die in 1939 en verdrag sloot met zijn Duitse ambtgenoot Von Ribbentrop. Daar leerde hij als 21-jarige ook Adolf Hitler kennen. "een machtig kwartet", gniffelt Berezjkov.

Met het omvallen van de Berlijnse Muur, het doorroesten van het Ijzeren gordijn en de snel naderende eenwording van Duitsland is in de afgelopen driekwart jaar door politici en historici regelmatig aan de conferentie van Jalta gerefereerd. De bijeenkomst van de geallieerde leiders in februari 1945 op de Krim, in het buitenverblijf van de tsaristische familie, gold immers jarenlang als de oorsprong van de naoorlogse Europese deling. De Amerikaanse president Roosevelt, beducht voor een nog jaren durende oorlog tegen de Japanners, wilde zich bovenal verzekerd weten van Russische steun in het Verre Oosten, zodra Duitsland bedwongen was.

Stalin zegden deze hulp toe, maar tegen te veel concessies, zo meenden na de oorlog kritikasters van Roosevelt. Stalin boekte een dubbele winst. De Sovjetunie verzekerde zich namelijk van een Moskou-gezinde regering in Polen en Polen schoof 200 kilometer westwaarts op omdat Groot-Brittannië en de VS akkoord gingen met de Curzonlijn als Poolse oostgrens.

DUBIEUS

Berezjkov is het slechts ten dele eens met de kritiek op Roosevelt. "De Amerikaanse houding ten opzicht van Polen is dubieus geweest. Stalin was bereid tot allerlei concessies. Hij wilde niet per se de Lublin-regering naar Warschau overbrengen. Hij was wel degelijk bereid met de leider van de Polen in Londen, Stanislaw Mikolajczyk, tot een vergelijk te komen. Stalin wilde in feite een combinatie van de Londen- en Lublin-regering. Amerikaanse halsstarigheid heeft dit verhinderd", aldus Berezjkov.

Maar kritiek op Roosevelt als zou hij Oost-Europa in Jalta verkwanseld hebben wijst Berezjkov van de hand. "In Jalta is nooit gesproken over invloedsferen. Slechts de vorming van de VN (met het door Stalin gewenste vetorecht voor de grootmachten), de kwestie Polen en de strijd in het Verre Oosten kwamen aan de orde. De verdeling was vier maanden daarvoor al door Stalin en Churchill in Moskou besproken.

Op een vodje papier -- lange tijd werd zelfs gesproken over de achterkant van een sigarendoosje -- stelde Winston Churchill afbakening van invloedsferen in Oost-Europa voor. De Britse premier, steeds bezorgd om een ongehinderde doorgang naar India, wilde hoe dan ook Griekenland in de westelijke invloedssfeer houden.

VODJE

"Churchill had een klein vodje papier dat hij Stalin onder ogen schoof. Een vertaling hoefde er niet aan te pas te komen want het ging slechts over percentages. Onder Roemenië en Bulgarije stond 90 procent Moskou en 10 procent Brits. Onder Hongarije en Joegoslavië stond vijftig-vijftig. En Griekenland zou met 90 procent grotendeels in de Britse invloedsfeer moeten komen te liggen", aldus Berezjkov.

Stalin reageerde met een kleine, nietszeggende krabbel en een pokerface. "Stalin tekende een 'v' op het papiertje en schoof het zonder commentaar terug naar Churchill. Daarop stelde Churchill voor het document te vernietigen. Ook hierop reageerde Stalin niet. Om geen enkele medeplichtigheid op zich te willen laden zei hij slechts "het is jouw papiertje", zo weet Berezjkov zich te herinneren.

De volgende dag, en dat is steeds door Moskou ontkend, hebben de ministers van Buitenlandse Zaken Molotov en Eden het voorstel alsnog bediscussieerd. "Als handelaars probeerden beide bewindslieden de diverse percentages op te krikken, maar tot een akkoord wisten ze niet te komen", aldus Berezjkov.

Roosevelt heeft dit voorstel nooit onder ogen gekregen. Averell Harriman, de Amerikaanse ambassadeur die op de hoogte werd gebracht door Eden, oordeelde dat Washington het voorstel maar beter niet kon zien. We hoe zou Roosevelt kun instemmen met een plan wa bij Amerikaanse belan niet eens genoemd wer zo luidde zijn gedachte.

Berezjkov, die aanwezig w op de geallieerde topontm tingen in Dumbarton Oa Teheran en Moskou, mo twee weken voor Jalta p seling onderduiken. "De der van de KGB, Beria, het op mij voorzien en be lasterpraatjes te verkop Het leek Molotov daa beter dat ik, om mijn le niet in gevaar te breng mijn functie onmiddellijk ne legde. Als werknemer Buitenlandse Zaken blee echter uitstekend op hoogte van de laatste dip matieke ontwikkelinge aldus Berezjkov.

Hiermee kwam een ein aan een steile tolkcarriè Als marineman, geschoold ingenieur en met enige k nis van de Duitse en Eng taal, werd hij gevraagd aanschaf van enige mari schepen in Duitsland Nederland te begeleiden. Hi bij sprong de talentvo jonge man minister van Bu tenlandse Zaken Molotov het oog. Deze nodigde h uit bij zijn ministerie komen werken. Niet ve later nodigde stalin hem u ook voor hem te vertalen.

Colombianen over verkiezingen

Vervolg van pag. 1

euforie rondom de *Asamblea Constituyente*. Er zitten veel juridische haken en ogen aan, waarschuwen zij, en de *Constituyente* is allerminst een toverformule voor het bezweren van het geweld.

BETALEN OF STERVEN

Het gesprek op de *Bocas de Ceniza* in de Curaçaose haven komt dan op het grote probleem van Colombia: het geweld. Of preciezer, het *narco*-geweld, want 'de guerrilla)organisaties financieren zich ook via de drugshandel.'

Gedrieën analyseren ze de achtergrond van dit niet aflatende bloedvergieten: 'Het probleem is niet de drugs,' begint Juan Trujillo. 'De *coca* zal altijd blijven. De handel moet gereguleerd worden en het volk moet meer onderwijs krijgen. Nee, het probleem is niet de *coca*, maar het geld dat uit de hele wereld bij ons terechtkomt. Geld in handen van mensen die tot alles in staat zijn. Voor hen is er slechts een baas: die van het kwaad, want voor hen zijn er geen giro's, chequeboeken, facturen, kredietkaarten. Het is slechts: U betaalt of wij doden. Die handel is zeer lucratief, de kosten zijn bloedvergieten, afpersingen.' Trujillo weet uit zijn eigen omgeving hoe dat gaat. 'Als iemand rijk is en hij wil een landgoed hebben dan gaat hij er naar toe en zegt tegen de eigenaar: U verkoopt dit terrein, anders zal uw weduwe het aan ons verkopen. Als zo'n bandiet met twintig huurlingen voor je staat, verkoop je je landgoed wel.' Correa komt terug op de menselijke waarden. 'Er is ook gebrek aan moraliteit. De waarden van vroeger zijn verloren gegaan. De enigen bij wie de moraal én de vaderlandsliefde nog te vinden zijn, zijn de boeren. Zij werken twaalf uur per dag, verkopen dan, veelal, onder de prijs hun bananen op de markt.' 'Zij vormen de echte, autochtone Colombianen' vinden ook Lara en Trujillo. Aan hen moet de leidinggevende klasse een voorbeeld nemen, vinden alle drie. Het gesprek wordt emotioneler. Lara :'We zijn allen 'complice', medeplichtig. Door h zwijgen. Niets meer te doen Zelfs de laatste waarde die j kunt verliezen is verloren gegaan: die van het leven Het leven is niets meer waard.'

Na deze indrukwekkende uitspraken van bezorgde Colombianen op een boot in Curaçao, wordt gekeken naar de toekomst. 'We zijn op een absoluut dieptepunt beland. Dit houden we niet meer een of twee jaar vol. We zijn allen bang en voor ieder een is het erg. Deze situatie doet direct inbreuk op je persoonlijk leven, je kan de straat niet meer op. Op dit moment zijn we tevens ver eend in het verdriet. We hebben alleen iemand of iets nodig die de situatie weer in goede banen leidt,' verwoordt Juan Trujillo zijn gevoelens. Wie of wat dat is, daar komt geen eenduidig antwoord op.

APPLAUS

'Een sterke staat, een machtige staat. Of eigenlijk een Gandhi' vindt Correa. Lara: 'Niet langer medeplichtig zijn. Dat kan als je weet dat je niet alleen staat. Dat als een rechter moet rechtspreken dat hij weet dat hij gedragen wordt door de mensen. Kortom een solidariteit in daden.' Juan Trujillo verwacht dat de kentering spoedig komt. 'Er is een collectief leed. Zelfs de guerrilleros hebben genoeg van het geweld. Dat gezamenlijk doel heeft geen politieke kleur en geen politiek motief.' Eén ding moeten de Colombiaanse gesprekspartners aan deze krant kwijt. Ze vinden het niet genoeg dat het buitenland toekijkt, en slechts applaudisseert als de Colombianen het goed doen. 'We kunnen nog zo veel doen om uit onze crisis te komen, als de heren in het Noorden, vooral in de Verenigde Staten, maar ook de Europese Gemeenschap, niets doen, dan kunnen wij het wel vergeten. Want daar komt het geld vandaan.' En Curaçao? 'Kijk' zegt Correa diplomatiek, 'de sluwheid van de belanghebbenden gaat zo ver dat ze alle middelen gebruiken. Die plaats waaraan je het minst denkt, kan dan een machtige doorvoerhaven zijn.'

=door Nel Casimiri=

EEN AANTAL studenten van de nieuwe MBO-afdeling aan de Jacques Ferrandi school nam begin deze maand voor een week het restaurant Fort Nassau over. Niet alleen deden ze wat kelnerwerk of wat schoonmaakwerkzaamheden in de keuken, als eerste oefening voor latere werkzaamheden. Neen, ze namen alle taken die in een dergelijk bedrijf vervuld moeten worden voor hun rekening. Er fungeerde een student als manager, als chef-kok, als souschef en als hulpkok, er fungeerde een student als sales- en P.R.-manager, als oberkelner, als tweede oberkelner en als barten-der. De studenten verzorgden het kelnerwerk, het afwassen en het schoonmaken, er was een student hoofd van de huishouding, een student receptioniste en een student steward. Kortom , eenieder die die week wat dan ook te maken had met Fort Nassau werd geholpen, en goed geholpen, voor en achter de schermen door studenten aan de MBO-opleiding voor Civiel- en Consumptief Technische Diensten. Dit was voor Curacao een uniek gebeuren en het maakt nieuwsgierig naar deze opleiding die vier jaar geleden van start ging aan de Jacques Ferrandi Huishoudschool.

Studenten van de Jacques Ferrandi School aan het werk in de restaurantkeuken.

Geslaagd experiment van Jacques Ferrandi-school

Studenten etaleerden hun kennis in lokaal restaurant

Mevrouw E.Macaya, wnd. directrice van de school, de heer S.Fecunda, een van de opzetters van de opleiding en de heer E.Berry, de coördinator van deze MBO-CCD opleiding, vertelden over deze opleiding die zo goed aansluit bij de nieuwste ontwikkelingen van Curacao.

E.Berry: 'We zijn in 1986 van start gegaan. Dit jaar doen ze voor het eerst examen. Het is dus net een volledige opleiding geworden.'

Waarom is deze opleiding gestart en was er hiervoor een andere, soortgelijke opleiding?

S.Fecunda: 'Hiervoor bestond aan deze zelfde school de INAS-opleiding een opleiding voor 'inrichtingsassistente'. Die heeft zeker vijftien jaar gedraaid. Maar door bepaalde onderzoeken bleek dat die opleiding niet meer voldeed aan de eisen die men stelde. Toen zijn we met deze opleiding gestart. Die is vrij vlug van de grond gekomen. In Nederland zijn ze maar een jaar eerder van start gegaan, met de MDGO. We kregen die papieren en zijn er aan gaan werken. In een jaar tijd was het zover. Dat is, zeker voor Curacao, zeer snel. Meestal duurt het wel een paar jaar. Maar we hadden toestemming om te beginnen, zowel van het land, als het eiland.'

VIER JAAR

Mevr.E.Macaya: 'In Nederland duurt deze opleiding drie jaar, maar er zijn enkele plaatsen waar ze er vier jaar van gemaakt hebben. Dat hangt af van de studenten waar ze mee werken. Wij hebben gekozen voor een opleiding van vier jaar in verband met het Nederlands van onze studenten. De eerste twee jaar vormen een algemene oriëntatie, een algemene opleiding. Dan moeten ze kiezen en zich specialiseren, of in de Consumptieve Technieken of in de richting van de Civiele Dienst. Het eerste en tweede jaar bij ons, is gelijk aan het eerste jaar in Nederland, het derde jaar komt overeen met het tweede jaar daar en ons vierde jaar met hun derde jaar.'

Eigengemaakte pasta smaakte overheerlijk

Welke vooropleiding wordt er van de studenten verwacht?

Mevr.E.Macaya: 'De wet schrijft voor een diploma van de huishoudschool, van de L.T.S. of de ETAO, van de MAVO of een overgangsbewijs naar de vierde klas van de HAVO.

Bij de aanmelding wordt echter niet alleen naar het diploma gekeken, maar er vindt ook een gesprek plaats met de kandidaat, zodat wij een idee krijgen van deze kandidaat. Er bestaat namelijk geen uniformiteit in examens van de huishoudscholen. We werken op Curacao met schoolexamens. Daarom letten we niet alleen op de puntenlijsten , maar praten we ook met de kandidaten. In een enkel geval doen we ook een test als interne evaluatie'

S.Fecunda: 'De laatste tijd wordt ons van bovenaf gevraagd, d.w.z. door de Dienst Onderwijs, om zoveel mogelijk studenten een kans te geven en als een soort trechter te fungeren. De opleiding zorgt dan zelf voor de selectie. Zo beginnen we met drie brugklassen en werken daarna met slechts een tweede klas.

We zijn in 1986 begonnen met 48 studenten. In de vierde klas zijn er daarvan nog maar dertien over.'

VOORLICHTING

E.Berry: 'Er is een folder uitgegeven over de opleiding waarin voorlichting wordt gegeven en waarin ook staat welke vakken de studenten krijgen. Naast de algemene vakken voor de eerste en tweede klas, krijgen de studenten ook beroepsorientatie om de studenten een zo ruim mogelijk beeld te geven van beide richtingen in de praktijk.

Dat doen we in de eerste klas via lezingen en excursies, in de tweede klas gaan de studenten twee keer per jaar op een snuffelstage van een week. Aan het eind van de tweede klas moeten ze dan een keus maken uit een van de twee richtingen. Dat gebeurt in samenspraak met hun klasseleerkracht en de directie. Die geven de student een advies, want de studenten moeten niet alleen kijken naar wat hen leuk lijkt maar ook naar wat ze aankunnen.

In de derde klas krijgen ze dan alleen nog de huishoudkundige vakken, gezondheidskunde, omgangskunde, leiding en beheer, natuur- en scheikunde, administratie, Nederlands, Engels, Spaans en informatica. De expressievakken gaan niet meer mee, omdat de studenten in dat derde jaar 16 weken stage lopen.'

S.Fecunda: 'Dat gebeurt op Curacao, maar ook op Bonaire en op Aruba en zelfs heeft dit jaar een student stage gelopen in Suriname. We hebben goede contacten met de hotelvakschool op Aruba. Zij helpen ons ook. Onze studenten daar worden door hen gecoördineerd. Daarnaast hebben we ook directe contacten met de studenten. Op Bonaire hebben we alleen directe contacten.'

Gaan er ook studenten naar de Bovenwinden voor stage?

E.Macaya: 'Sint Maarten zou wel leuk zijn, maar het is ver en het is duur. We hebben wel propagandamateriaal gestuurd naar Sint Maarten over de opleiding. Dit jaar voor het eerst hebben we een aanmelding binnen uit Sint Maarten, dus wie weet krijgen we in de toekomst ook stagiaires op Sint Maarten.'

VERPLICHT

S.Fecunda: 'De stage is een verplicht onderdeel voor de overgang van de derde naar de vierde klas. Die stage wordt beoordeeld door de stage-docent, een vakleerkracht en de praktijkbegeleider. Het examensysteem begint al vanaf de derde klas. De deelexamens bestaan uit drie schoolonderzoeken, waarvan het eerste aan het eind van de derde klas afgenomen wordt, als ze terug zijn van hun stage.

In de vierde krijgen ze een stage die meer uit een onderzoek bestaat. Ze krijgen dan een specifieke opdracht. Bijvoorbeeld: maak een schoonmaakprogramma voor een bepaald instituut, zoals de Openbare Bibliotheek of de SVB. Dergelijke opdrachten kunnen ook gemaakt worden voor de keuken, b.v.: analyseer de hygiëne of de veiligheid van de keuken van een bepaald instituut. De studenten moeten daarvoor informatie zoeken in de inrichting zelf, in boeken, en ook op school. Daarnaast krijgen ze in de vierde klas nog twee school-onderzoeken en een examen in drie vakken, te weten Huishoudkunde (zowel de keuken als het huishouden), Leiding en Beheer, en Economische en Administratieve Vorming.'

E.Berry: 'Verder probeert de school ook los van de stage een zo realistisch mogelijk beeld te geven van de praktijk, door middel van projecten. Onze bedoeling is de studenten zo veel mogelijk zelf verantwoording te laten dragen van wat er gebeurt.

In het kader daarvan stond ook het vormingsproject in Fort Nassau in de week van 7-11 mei. We zijn samen met de heer Halabi, die de eigenaar van zowel restaurant Zeelandia als van Fort Nassau is, tot deze opdracht gekomen.

ALLES DOEN

De studenten hebben samen het restaurant voor een week overgenomen, van borden wassen tot managen. Ze moesten dus letten op de hele instelling. En uit de studenten zelf moest een selectie komen. Er hebben 26 studenten aan meegewerkt. Voor sommige functies waren er meer studenten nodig. Zo waren er zeven waiters, en bijvoorbeeld maar een manager. Het waren studenten van de eerste tot en met de vierde klas. Ze hebben vooraf van januari tot begin mei een training gekregen met speciale lessen in Nederlands, Spaans en Engels en van een gastdocent in Communicatie. Het project zou eerst in maart zijn in Landhuis Zeelandia, maar door allerlei oorzaken werd het mei en Fort Nassau.'

Was het voor degenen die daar normaal werken niet moeilijk dat hun plaatsen werden ingenomen door, onervaren, studenten?

E.Berry: 'De top-mensen, zoals de manager, de headwaiter en de chef-kok, waren wel verplicht te blijven, net als de cassière, en een oogje in het zeil te houden, maar alle anderen hebben vakantie genomen. We hebben leuk commentaar gekregen van ze. Het leukste vond ik: 'Ik werk hier al vijftien jaar. De laatste jaren ga ik niet meer met plezier naar mijn werk. Maar nu sta ik graag op en ga weer graag hier naartoe en als ik klaar ben, wil ik niet weg.' Onze studenten wakkerden de motivatie van hen allen aan. Ook de chef-kok was erg tevreden over de gang van zaken. Hij had verwacht dat ze bij alles hulp zouden moeten vragen, maar dat hoefde niet. Uiteindelijk begon hij ongevraagd adviezen en hulp te geven. Het resultaat van deze week is dat onze studenten gevraagd is, de weekenden te blijven werken. Zo goed hebben ze het gedaan.'

S.Fecunda: 'Een student moest als sales- en p.r.functionaris contacten leggen met sponsors. Er hebben verschillende sponsors meegewerkt, met geld en ook met materialen. Zo hebben ze die prachtige pasta's en truffels klaar kunnen maken. Er was ook wijn en kaas en er waren likeuren om cocktails te maken.

SPONSORS

Sponsors hebben ook de openingsavond mogelijk gemaakt. Zij betaalden voor de tafels, zodat gedeputeerde Mendes de Couveia en 25 andere gasten konden komen eten. De maaltijden waren fantastisch!'

Ondanks beperkte plaatsen toch volop mogelijkheden

E.Berry: 'De menu's van Fort Nassau liepen gewoon door, maar daarnaast hadden de studenten ook hun eigen dagkaart. De heer Halabi zei tegen me dat hij niet wist dat pasta's zo leuk uitgevoerd konden worden en hij voelt er wel wat voor ze ook normaal op het menu te zetten.

We hebben met dit project drie doelstellingen voor ogen gehad: in de eerste plaats onze studenten zoveel mogelijk verantwoording te laten dragen vanuit een reële situatie en vanuit de functie die ze op dat ogenblik hebben. Ten tweede is dit een testcase geweest voor de school voor soortgelijke projecten in de toekomst. En ten derde hebben we dit gezien als p.r. voor onze opleiding. De studenten staan aan het eind van hun vierjarige opleiding. We willen bekendheid hieraan geven om zo tot een betere positie voor ze te komen bij sollicitaties.'

Zijn er al studenten die een plaats gevonden hebben?

E.Berry: 'Van de dertien studenten hebben er drie of vier een plaats, d.w.z. die hebben mondeling een toezegging gekregen, dus indirect, en een studente gaat naar Nederland THW (toegepaste huishoudelijke wetenschappen) doen in Wageningen. Dat is een HBO-opleiding. Er zijn in Nederland twee van dergelijke THW-opleidingen, een in Groningen en een in Wageningen.

STAGES

Vanuit Groningen heeft een student stage gelopen bij de ALM, vanuit Wageningen een student bij restaurant Zeelandia. Wij hebben contact gemaakt met deze stagiaires en die hebben uitleg gegeven bij ons op school over hun opleiding en onze studenten enthousiast gemaakt om verder te gaan studeren. Er zouden er eerst drie door gaan, maar misschien wordt het er toch maar één. Ook de docenten uit Wageningen zijn hier geweest en hebben voor onze studente al huisvesting geregeld. En mocht er van de Antillen geen beurs komen, regelen zij de aanvrage van de WSF voor haar.'

De opleiding op Curacao is voor jongens en meisjes?

E.Berry: 'Natuurlijk is de opleiding voor jongens en meisjes. Er zijn nu van de dertien examenkandidaten echter maar twee jongens. De lagere klassen tellen al meer jongens. Het is voor velen van hen vreemd in het begin om naar de huishoudschool toe te gaan. Het is even wennen. Maar hoe bekender we worden, hoe sneller dat verandert.'

Het feit dat deze MBO-opleiding ondergebracht is bij een gewone huishoudschool speelt de opleiding wel vaker parten. Een teer punt is bijvoorbeeld de keuken.

Mevr.E.Macaya: 'Bij zo'n school hoort een degelijke keuken, een groot-keuken, met grote huishoudelijke apparatuur, met een restaurant aan de keuken vast. Tot nu toe moeten we het doen met normale huishoudkeukens. We hopen echter binnen afzienbare tijd een grootkeuken te krijgen. De muren staan er al, maar het gebouw staat al een jaar leeg.'

KEUKEN

S.Fecunda: 'Onze overdekte is omgebouwd tot keuken. Het is geverfd en betegeld. Er zijn ook wasbakken, al vanaf augustus, maar er is geen stoof'.

E.Berry: 'Onze wens zou zijn een mooie goed ingerichte groot-keuken met een restaurant waar onze studenten naar aanleiding van opdrachten dagelijks een x-aantal maaltijden klaarmaken. Mensen van buiten kunnen hier dan komen eten. Dan verdient de school ook wat ter afschrijving van de apparaten. Nu werken de studenten tijdens de stages wel met de grote apparaten, maar op school werken ze met een huishoudstoof.

Zaterdag werken bijvoorbeeld studenten voor hun examen bij verpleeghuis Bethesda in de grootkeuken. Vooraf moeten studenten die daar nog nooit stage hebben gelopen er een aantal keren heen om te leren werken met de voor hun nieuwe apparatuur apparatuur. Dat hoort bij de eisen. Onze docenten huishoudkunde moeten zorgen dat ze steeds stageplaatsen zoeken waar onze studenten leren werken met deze grote apparaten.'

Maar is er voor de studenten die van deze opleiding afkomen ook een plaats in de maatschappij ?

E.Berry: 'Er zullen maar enkele studenten doorstromen naar een Hogere Beroepsopleiding, dat merken ook de MBO-opleidingen in Nederland. Er zijn wel andere studiemogelijkheden, zoals de Dietetiek, de Leraren-opleiding Huishoudkunde en bijvoorbeeld de Hogere Hotelvakschool. Door dit laatste project is ook aardig aan het licht gekomen dat onze opleiding niet speciaal gericht is op de horeca of op andere instituten. Wij moeten realistisch zijn, er zijn op Curacao maar erg weinig instituten beschikbaar. Er zijn maar twee ziekenhuizen, twee verpleeghuizen, de Caprileskliniek, en dan ben heb je het zowat gehad. De opleiding-CCD geeft een algemene basisvorming. De richting Civiele Dienst leidt op voor een leidinggevende functie in een groot-huishouden. Maar dat kan ook in de horeca een functie als floormanager zijn met verdere ontwikkelingsmogelijkheden tot host-keeper. En de studenten uit de Comsumptieve Technieken beginnen meestal in een instelling als asstistent naast de chef-kok. Ze staan niet zozeer zelf achter de stoof, ze regelen meer de hele organisatie. Dat kan ook bij horecabedrijven als food- and beverage-manager.'

S.Fecunda: 'Na vier jaar ervaring kunnen we zeggen dat onze studenten goed bevallen bij de horecabedrijven. Ze worden overal gevraagd als part-timers, van waiters tot captain. De meeste bedrijven zien ons als opleiding voor het middenkader, al zijn we geen horecaschool. Dat is trouwens een extra poot aan de opleiding waar we wel plannen voor hebben.'

En samen gaan mevrouw Macaya en de heren Fecunda en Berry meteen in op die nieuwe dimensie aan hun opleiding. Plannen blijken er genoeg te bestaan en ook genoeg energie om uitvoering te geven aan die plannen. Ze staan te popelen om tot actie over te gaan.

= door prof.dr.R.A.Römer =

Probleem eigen identiteit komt steeds naar voren

Cultuurkloof beïnvloedt ontwikkeling van jongeren

DE DUIDELIJK Westerse orientatie van onze samenleving en- dat is trouwens het geval op de meeste eilanden in het Caribisch gebied- schept een discrepantie tussen de culturele orientatie binnen de samenleving en de Creools Caribische cultuur van de overgrote meerderheid van de bevolking.
Deze discrepantie beinvloedt op negatieve wijze de ontwikkelingkansen van de jongeren in onze maatschappij. De kloof overbruggen betekent het dialectisch proces bestendigen waarop de oorsprong van de Creoolse cultuur was gebaseerd. Een proces van verwerping en aanvaarding van cultuur elementen van beide kanten.
Wanneer wij het willen hebben over ontwikkelingkansen in een cultureel pluraristische samenleving, dan moet ons uitgangspunt zijn dat iedere mens opgroeit in een specifieke sociale groep. Een sociale groep op macro-niveau: de samenleving. En een sociale groep op micro-niveau: familie en kennissen.

Verschillende samenlevingen kunnen grote gemeenschappelijke kenmerken vertonen, zoals b.v. het geval is in het Caribisch gebied, zonder dat wij ons daarvan bewust zijn.
In het algemeen kan gesteld worden dat de meeste samenlevingen van enige omvang, intern gedifferentieerd zijn naar sociale klassen en hier gerelateerd naar culturele orientatie. Wanneer deze algemene stelling wordt toegepast op de Caribische samenlevingen, dan realiseren wij ons dat het hier gaat om raciaal en cultureel pluraristische maatschappijen. Zij vertonen een socio-raciale structuur en een cultuur met duidelijk pluraristische eigenschappen. Dit blijkt o.m. uit het steeds poneren van het probleem van de eigen identiteit in onze regio.

EIGEN CULTUUR

Rex Nettleford heeft een belangwekkend boek gewijd aan dit thema. Het zoeken naar de eigen identiteit moet vertaald worden in het zoeken naar de eigen cultuur. Maar wat is de eigen cultuur in een pluraristische samenleving?
Refererend aan het werk van Nettleford zou ik de plurale socio-raciale en culturele situatie in de Caribische samenlevingen als volgt willen beschrijven:
a) een blanke en (licht) gekleurde elite met een Eurocentrische visie, hoewel duidelijk beinvloed door de lokale Creoolse cultuur.
b) een middengroep die bestaat uit de lagere middenklasse van blanken en kleurlingen die schommelt tussen Europa en de lokale Creoolse afkomst;
c) de basis van de sociale pyramide, van Afrikaanse ethnische herkomst, geworteld in een Creools Caribische cultuur welke zich ontwikkelde in een dialectisch proces van aanpassing en verwerping van Afrikaanse en Europese cultuur elementen.
Talrijke variaties op dit basispatroon hebben zich in de regio ontwikkeld, onder invloed van diverse koloniale machten: de Engelsen , Fransen, Spanjaarden of Nederlanders.
Deze variaties op het basispatroon, maken een zekere mate van abstractie noodzakelijk: gemeenschappelijke kenmerken kunnen slechts worden achterhaald op een zeker niveau van abstractie wat nodig is als men een probleem wil analyseren.

SOCIALE CONTEXT

Wat zijn nu de gemeenschappelijke kenmerken van de Caribische samenlevingen die de ontwikkeling van de jonge vrouw en de jonge man beinvloeden? Om deze vraag te beantwoorden, wil ik even de marcro-analyse laten rusten en mij concentreren op het micro-niveau, hoewel er uiteraard ook macro-invloeden zijn op dat niveau en vice versa.
Een kind, jongen of meisje, groeit in de eerste plaats op in een micro-sociale context, binnen de kring van familie, kennissen, vrienden in een buurt.
Voor wat betreft van familie, welke van vitaal belang is wanneer men het over ontwikkelingskansen heeft, spreekt men doorgaans van het 'Westindische gezinstype', wanneer men het heeft over de lagere klasse met een locale Creoolse cultuur. Bij wijze van verdergaande abstractie van allerlei andere varianten, kunnen wij de matri-focaliteit en de marginale positie van de man als saillante karakteristieken van dit gezinstype noemen.
In de meeste gevallen doet het er niet toe of het samenleven van man en vrouw is gebaseerd op een wettelijk huwelijk. De vrouw is de permanente, centrale figuur; de man beweegt zich aan de periferie van het sociale netwerk van het gezin. Hij participeert niet actief aan het gezinsleven. En dit feit beinvloed ongetwijfeld de ontwikkeling van het kind.
Uit de reeds genoemde macro structurele karakteristieken, volgt dat de rol van man en vrouw bij de ontwikkeling van het kind een functie van sociale klasse en samengaande culturele orientatie is: Eurocentrisch of Creools. Dat is op zich geen opzienbarende conclusie, ware het niet door het feit dat het zo'n groot verschil kan maken, zoals ik later zal trachten duidelijk te maken.

Opgroeiende jeugd op Curacao: voor de één zijn de barrières hoger dan voor de andere...

GEZIN

Men zou ook kunnen zeggen dat de culturele oriëntatie van het gezin en het sociale netwerk binnen en rondom het gezin, de ontwikkelingskansen en de keuzen van de jonge vrouw en man bepalen. Of concreet gesteld: het maakt een groot verschil waar je wieg heeft gestaan en hoe je sociale en culturele context is. Ook dit weer op micro-niveau. Wij moeten over en weer blijven schakelen, daar het leven zelf zich ontwikkelt op beide niveaus die wel onderscheiden maar niet gescheiden kunnen worden.
Wanneer men het heeft over ontwikkelingskansen, is men verder gauw geneigd naar het onderwijs te kijken. Dat is logisch, want het onderwijs is een van de belangrijkste kansscheppers voor een verdere ontwikkeling in een moderne samenleving. Zij die zowel de lagere als een of andere vorm van middelbare school hebben doorlopen zullen over bepaalde vaardigheden en kennis beschikken die hun kansen om zich verder te ontwikkelen in de samenleving vergroten. Maar in welke mate wordt er van deze faciliteiten gebruik gemaakt? Wat is de feitelijke 'onderwijsconsumptie?'
Hoewel de perceptie en waardering van het onderwijs in alle sociale lagen positief is, of zoals het gezegde in het Papiaments luidt: 'Mi ke pa mi yu siña' (Ik wil dat mijn kind een schoolopleiding krijgt), wordt er van de mogelijkheden op verschillende manieren gebruik gemaakt, afhankelijk van de sociale laag. Reeds is melding gemaakt van de culturele oriëntatie van de omgeving waarin het kind opgroeit. Om precies te zijn: wat zijn de belangrijke waarden in deze omgeving, wat zijn de normen en aspiraties, hoe staat men tegenover de sociale rol van man en vrouw?
Neem bijvoorbeeld het veelvoorkomende verschijnsel van ongehuwde moeders. Ik besef dat dit ook voorkomt in andere landen, West Europa en misschien minder Noord Amerika en dan met name in de V.S. Niettemin zien wij dat dit fenomeen zich daar op een andere wijze manifesteert. Daar is het meer een kwestie van een bewuste keuze, behalve dan in de gevallen van minderjarigen die ongewenst zwanger raken. En in die samenlevingen ziet men niet percentages van 30 procent en meer die men hier in het Caribisch gebied tegenkomt.
Ik wil benadrukken dat dit geen waarde-oordeel inhoudt mijnerzijds. Ik constateer alleen maar feiten en probeer de gevolgen te achterhalen voor kinderen die in zo'n omgeving geboren worden en wat hun kansen zijn om zich te ontwikkelen in een duidelijk Europese samenleving, of indien men daar de voorkeur aan geeft, Westers georiënteerde samenleving.
De vicieuze cirkel die men door onderzoek heeft ontdekt in onze samenlevingen- d.w.z., het feit dat tienerzwangerschap in dit soort omgeving frequenter voorkomt- is een van de oorzaken die de kansen voor de jonge vrouw om zich te ontwikkelen beperkt.
Behalve feitelijke kennis omtrent de sexualiteit en de sexuele opvoeding, wordt dit proces ook beinvloed door opvattingen m.b.t. de sociale rol van de man en de vrouw. Dit behelst zowel expliciete uitingen als die welke inherent zijn aan het gedrag van man en vrouw. Cultuuroverdracht vindt voor een groot deel plaats middels het gedrag als voorbeeld, meer dan door expliciete instructie.

TWEE GEDAANTEN

Het is praktisch ondoenlijk om het te hebben over de ontwikkeling van de jonge vrouw, zonder de jonge man daarbij te betrekken. De mens verschijnt nu eenmaal in twee gedaanten n.l. als vrouw of als man. Verschillende gedragspatronen zijn hier het gevolg van en worden gestructureerd door onze opvattingen m.b.t. het man en vrouw zijn. En deze opvattingen worden op hun beurt beinvloed door cultuur en sociale klasse.
Als we ons beperken tot de ontwikkeling van de jonge vrouw, moeten wij beginnen ons af te vragen wat de perceptie is van de mannen en de vrouwen in de omgeving waarin het kind opgroeit en, in het verlengde hiervan, hoe de jonge vrouw de jonge man ziet en omgekeerd.
Wij hebben hier te maken met opvattingen, verwachtingen en rollen. Wat zijn de opvattingen die bijdragen tot het gedragsmodel, of nogmaals hoe ziet de jonge vrouw de jonge man en vice versa?
De rol van de man en de vrouw zijn complementair aan elkaar, d.w.z. meestal, niet altijd. Dit laatste moet men als positief ervaren, anders zou immers sociale verandering uitgesloten zijn. 'Machismo' wordt vaak genoemd m.b.t. de man-vrouw relatie in Latijns Amerika. 'Machismo' kan worden gezien als een geheel van opvattingen omtrent de rol van de man in de samenleving met name m.b.t. de vrouw. Het is opvallend dat deze opvattingen omtrent de rol van de man niet alleen door mannen maar ook door vrouwen worden onderschreven. Ik ben ervan overtuigd dat, met name in het Caribisch gebied, er wat dit betreft ruimte bestaat voor wat meer conflicterende rol-opvattingen.
Indien men het onweerlegbare feit accepteert dat de rollen van man en vrouw elkaar complementeren, dan kan er geen machismo bestaan zonder een complementerende rol van de vrouw. In mijn proefschrift heb ik al naar voren gebracht dat er geen machismo kan bestaan zonder een complementaire rol van de vrouw die ik voor het gemak heb aangeduid als 'feminismo'.
De complementaire rollen van man en vrouw en de daarmee gepaard gaande concepties, zijn duidelijk cultuur elementen die impliciet aanwezig zijn in het gedrag van vrouw en man en die ook weer indirect voortkomen uit dit gedrag. Gelijktijdig worden er in dit verband diverse expliciete uitspraken gedaan zoals b.v.: 'un homber por hasi kiko ku e ke, e ta keda homber; un muhe si mester tin kuidou' (een man kan doen wat hij wil, hij blijft man; maar een vrouw moet wel uitkijken)
Op deze wijze worden allerlei noties omtrent de man-vrouw verhouding naar voren gebracht, maar het gaat hierbij feitelijk om 'machismo'. Ik zal hier niet verder op ingaan, maar ik meen te mogen concluderen dat dit soort uitdrukkingen bepaalde grenzen aan de ontwikkelings mogelijkheden van de vrouw scheppen.

SCHOOL

Voor wat betreft het onderwijs zou ik nog het volgende willen opmerken. De school is een van de duidelijkste voorbeelden van een instituut met een westers karakter in onze Caribische samenlevingen. De school die is opgericht in onze koloniale tijd, heeft een duidelijk westers karakter. Dit is niet verwonderlijk, want de school zoals wij die kennen is een westers instituut. Andere culturen hebben ook de kennis- en cultuuroverdracht geinstitutionaliseerd, maar dat gebeurde op een andere manier dan in de westerse cultuur. Het feit dat de inhoudelijke kant van scholing westers is, is evenmin een verrassing.
Ook dit is een van de fundamentele problemen die van invloed zijn op wat ik heb aangeduid als 'onderwijsconsumptie', namelijk de discrepantie tussen de 'schoolcultuur' en de Creoolse familie-cultuur waaruit het grootste gedeelte van de kinderen voortkomen.
Dit aspect is teveel benaderd vanuit het oogpunt van het taalprobleem. Het probleem zit veel dieper. Onderwijs is gericht op ontwikkeling van het kind, maar heeft ook een sociale functie: het bereidt mensen voor om te functioneren in de samenleving, in onze samenleving. Of wij dat leuk vinden of niet, onze samenlevingen zijn westers georiënteerd, en de kennis en vaardigheden die nodig zijn om zich tot een zeker niveau te ontwikkelen worden grotendeels bepaald door Westerse samenlevingen. Dit brengt kinderen die komen uit een zuiver Creools milieu in het nadeel.
Het onderwijs is ook gebaseerd op zekere vooronderstellingen m.b.t. het milieu die niet bestaan in de pure Creoolse context b.v. de discipline en regelmaat in het gezin. Het percentage mislukkingen op de lagere school kan niet alleen toegeschreven worden aan het taalprobleem alleen.
Behalve ontwikkeligsmogelijkeden heb ik ook gewag gemaakt van ontwikkelingskeuzes. Waar kiest men voor? Indien de hindernis van de lagere school met succes is genomen, wat kiest men daarna? Naast een positieve waardering van het onderwijs is ook belangrijk dat men weet welke keuzemogelijkheden er zijn en wat men hiermee kan bereiken.
Carrière-planning is een heel nieuw beroep in onze maatschappij. Ongeacht het onderwijs gaat het om keuzes voor de toekomst en wie er kan vooruitlopen op de toekomst?
Dit is voor niemand eenvoudig. Het veronderstelt inzicht in de ingewikkelde structuren van onze samenleving. Zowel jonge mannen als vrouwen worden geconfronteerd met een moeilijke keuze met kans op ofwel succes ofwel mislukking. Niettemin lijkt de jonge man bepaalde privileges te hebben, omdat onze samenlevingen nog altijd mannen-samenlevingen zijn. En in mannen-samenlevingen zijn er uiteraard meer mogelijkheden voor mannen dan voor vrouwen.

HOGERE EISEN

Ik vraag mijzelf af, of de realiteit van het dagelijks leven niet zo is dat er hogere eisen worden gesteld aan de vrouw, ongeacht alle tendensen van emanicipatie. Of er van haar niet veel meer wordt geëist om zich te bewijzen. De concurrentie met de man vertoont nog steeds elementen van ongelijkheid, al hebben beide dezelfde capaciteiten. Ik wil de mogelijkheid niet uitsluiten dat deze nog steeds bestaande ongelijkheid jonge vrouwen beperkt in de keuze van en het zich ontwikkelen in een bepaalde richting. Maar dan heb ik het al over het kleine aantal gelukkigen dat erin geslaagd is alle andere barrières te doorbreken. Naar mijn schatting bereikt tachtig procent van de jonge vrouwen dit punt niet eens.
Samenvattend zou ik het volgende willen stellen:
1) de mogelijkheid on zich te ontwikkelen hangt voor elke persoon af van de samenleving waarin hij of zij opgroeit;
2) de sociale klasse vormt een belangrijk element bij het vaststellen van de ontwikkelingsmogelijkheden in elke samenleving;
3) sociale klasse brengt een specifieke culturele oriëntatie met zich mee;
4) in cultureel pluraristische samenlevingen zoals de onze, bestaat er een uiteenlopende verscheidenheid tussen de culturele oriëntatie van de diverse sociale strata, variërend van Europees georiënteerd tot een geworteld zijn in de lokale Creoolse cultuur;
5) de duidelijk westerse oriërentatie van onze samenleving schept een discrepantie tussen de culturele oriëntatie binnen de samenleving en de Creools Caribische cultuur van een groot deel van de bevolking;
6) deze kloof beinvloedt op negatieve wijze de ontwikkelings mogelijkheden van de jonge vrouw en de jonge man;
7) deze kloof overbruggen houdt in het dialectisch proces waarop het ontstaan van de Creoolse cultuur was gebaseerd, voortzetten; een proces van verwerping en aanvaarding van cultuur elementen van beide kanten.
M.a.w. wij hebben te maken met wat de anthropologe Rose Mary Allen heeft aangeduid als 'de dialectiek van de volkscultuur' (Allen R.M. 'The dialectics of Folk Culture of Curacao, juli 1989 Amsterdam), in dit geval in relatie tot de dominante westerse cultuur elementen in onze samenlevingen.
Onze hedendaagse Creoolse cultuur is het resultaat van een proces dat in het verleden plaatsvond, maar dat nog steeds doorgaat. Ik ben ervan overtuigd dat wij de loop van dit proces kunnen beinvloeden als wij onze doelstellingen duidelijk definiëren.

(Een Engelse versie van de tekst voor dit artikel, werd door dr. R.A.Römer gehanteerd bij de opening van het recente congres van de de Steering Committee)

FRANKFURT.- Oud en nieuw gaan hand in hand in het centrum van de Westduitse stad Frankfurt. Tussen moderne wolkenkrabbers zijn historische gebouwen die het oorlogsgeweld in de jaren veertig hebben overleefd overeind gebleven. Onlangs werd de 'Roemer' een aantal patriciërswoningen gebouwd tussen de 15de en 19de eeuw (zie voorgrond) in de oude stijl gerestaureerd.

Vervolg op eerder romanachtig werk

Maarten 't Hart terug bij af met bundel 'De unster'

= door R.F.M. Thuis =

MET HET VERSCHIJNEN van 'De unster' is de auteur Maarten 't Hart weer terug bij af. Met deze verhalenbundel heeft de auteur namelijk de draad uit zijn eerste schrijversjaren weer opgepakt. De nieuwste verhalenbundel 'De unster' vormt een integrerend deel van het totale oeuvre van de schrijver/etholoog. In nagenoeg al zijn werken verbeeldt Maarten 't Hart indrukken en ervaringen uit zijn eigen leven in het literaire bestaan van de 'ik-figuur'. De hoofdpersoon draagt vaak zijn naam en de persoonsbeschrijving schuift haast zonder vervorming over die van de auteur. In zijn werken komen verder steeds terugkerende thema's voor: de verschillende aspecten van het streng-gereformeerde milieu, het landschap van zijn jeugd (Maassluis), zijn studie-periode, zijn periode als wetenschappelijk medewerker en de omgang met vrienden en vrouwen.

"Dichten is niet moeilijk als je het slot hebt..."

De ik-figuur is hetzij een jongen in de puberteit, verlegen en onzeker van aard en op zoek naar een eigen kritische plaats in de gemeenschap; hetzij een student of wetenschappelijk medewerker (bioloog of etholoog, onderzoeker van het gedrag van dieren), die scherpzinnig de innerlijke en uiterlijke natuur waarneemt. In het bewustwordingsproces staat het ambivalente karakter van zijn relatie met vrouwen vrijwel altijd centraal en zijn constante strijd tegen het vrome volk van de Gereformeerde kerk geeft scherpte aan dit proces. De literaire werkelijkheid en de ervaringswereld van de schrijver vertonen dezelfde contouren.

GELIJKVORMIG

Misschien is het wel deze gelijkvormigheid van thema's, die Maarten 't Hart zo geliefd maakt bij de schooljeugd, die elk jaar weer opgezadeld wordt met het doorworstelen van de literatuurlijst. Het werk van 't Hart is als een palet met opgedroogde kleuren. De themabehandeling draagt vaak hetzelfde karakter en wellicht is zijn roman *'De kroongetuige'* de enige uitzondering. Een leerling die tijdens het bespreken van een literair werk van 't Hart tijdens een literatuurtentamen begrippen laat vallen als het Gereformeerde milieu, anti-feminisme, schuchtere toenaderingspogingen tot een vrouw, slaat eigenlijk nooit de plank mis, al is de leerling(e) de complete inhoud van het boek vergeten of nog erger al heeft de leerling het werk nooit gelezen. Matthias Kooy schreef dan ook terecht in het NRC Handelsblad: 'Wie van verrassende literatuur houdt, kan 't Hart ongelezen laten'.

Toch is het schrijverstalent van Maarten 't Hart ongekend. Hij is een meester in het neerzetten van aangrijpende dialogen en zijn stijl is sober en eenvoudig. Zijn literaire taal is haast een kopie van de alledaagse spreektaal zonder storende, gekunstelde vervormingen. Helaas leidt deze aanpak in combinatie met de voorspelbare thematiek vaak tot vervlakking. Zijn karikaturale vertekening van de werkelijkheid wordt vaak knap aangezet, maar verliest vaak aan vaart en diepte als het verhaal vordert.

HARTIAANS

Zijn nieuwste verhalenbundel *'De unster'* lijkt een vervolg te zijn op zijn romanachtige werk *'De steile helling'* (1988). Ook in *'De unster'* treffen we weer een typisch Hartiaanse wereld aan. De bundel bevat enkele jeugdverhalen, schetsen van het universitaire milieu en anekdotes uit zijn periode in Amsterdam.

De ik-figuur trekt weer, zoals te verwachten was, met opgeheven hoofd en grote verontwaardiging ten strijde tegen de feministische vrouw (in *'Moederschap'*) en tegen de Gereformeerde kerk. Ook het scherpzinnige oog voor de wonderen der natuur kenmerkt zijn verhalen. 't Hart presteert het om bij wijze van spreken zijn hoofdpersoon, natuurlijk een bioloog, vanuit een DC-10 een fute-eitje onder een graspolletje te laten waarnemen.

In het verhaal *'De draagmoeder'* zijn de mannelijke hoofdpersoon en zijn kennis Leonie Kuyper de problematiek van het draagmoederschap aan het bespreken. Een vriendin van Leonie is in verwachting van haar vierde kind, maar kan er om financiële redenen geen kind meer bij hebben. Deze vriendin heeft nu de kinderloze Leonie het kind aangeboden voor vijftigduizend gulden. Met het geld van deze kinderhandel kan de vriendin haar schulden aflossen. Maar een paar weken later blijkt dat de vriendin van het geld een splinternieuwe auto heeft gekocht. Woedend vertelt Leonie dit voorval aan de hoofdpersoon, maar deze heeft als een deskundige bioloog alleen maar aandacht voor de fitis die 'op de grens van boomgaard en weiland, z'n droevig, ijl wegstervend liedje' zingt. Om wat diepte aan het gevoelige onderwerp te geven, zegt hij vervolgens: 'Zullen we weer eens naar het fuutje gaan kijken?' Het vervlakkende effect van dit soort dialoogdoders is storend voor de voortgang van het verhaal.

In het verhaal *'Oom Job'* schetst Maarten 't Hart een prachtig karikaturaal beeld van een opdringerige broer van zijn pas overleden vader. De condoleancebezoekjes van oom Job zorgen telkens weer voor een tragikomische opschudding in het treurende gezin.

Met name de beschrijving van het ritueel van de oom om op een bepaalde manier de straat van de familie van zijn broer op de fiets binnen te rijden en met een halve draai zijn fiets precies voor de deur van het huis tot stilstand te brengen, tempert de droevige sfeer in het verhaal. De bezoekjes van oom Job brengen de familie steeds meer in verlegenheid en hij werkt zijn schoonzuster mateloos op haar zenuwen met zijn troostende woorden: 'Heb je 't zwáár, Lena, heb je 't zwááár?'

De spanning en de snelheid nemen toe naar mate het verhaal het einde nadert, maar de lezer krijgt geen einde voorgeschoteld. Zoals de conferencier Freek de Jonge eens heeft gezegd: 'Dichten is helemaal niet moeilijk. Als de laatste zin er staat, dan heb je het slot'. Dit lijkt 't Hart bij het schrijven van dit verhaal ook gedacht te hebben. Als in een doolhof stoot je je hoofd als lezer onverwachts tegen een muur, maar als het licht aangaat, blijkt er geen muur te zijn. Oom Job heeft een open eind, omdat het geen eind heeft.

De anekdotes uit de Amsterdamse periode op de Wallen worden meesterlijk verwoord in het verhaal *'Wonen op de Wallen'*. In 1980 vestigde 't Hart zich in een bordeel op de Wallen. Hij kocht een monument op de Oudezijds Voorburgwal en wilde het huis in de hoerenbuurt grotendeels verhuren aan vrienden en vriendinnen, die reeds jarenlang wanhopig naar woonruimte zochten. De gebeurtenissen in dit verhaal lijken een soort eerbetoon aan Simon Carmiggelt. Met ironie wordt het gereformeerde juk afgelegd en worden de opeenvolgende gebeurtenissen werkelijk prachtig geschilderd. Met name als de schrijver in opdracht van de brandweer in verband met brandgevaar de kelder moet ontruimen, leidt dit tot grote hilariteit in de buurt.

De passanten keuren met grote deskundigheid de oude rotzooi, die aan de straat gezet wordt.

Dit verhaal is niet Hartiaans en met deze anekdotes lijkt Maarten 't Hart Simon Carmiggelt en Kees van Kooten naar de kroon te steken. Een zoete vrucht in een zoutloos prakje.

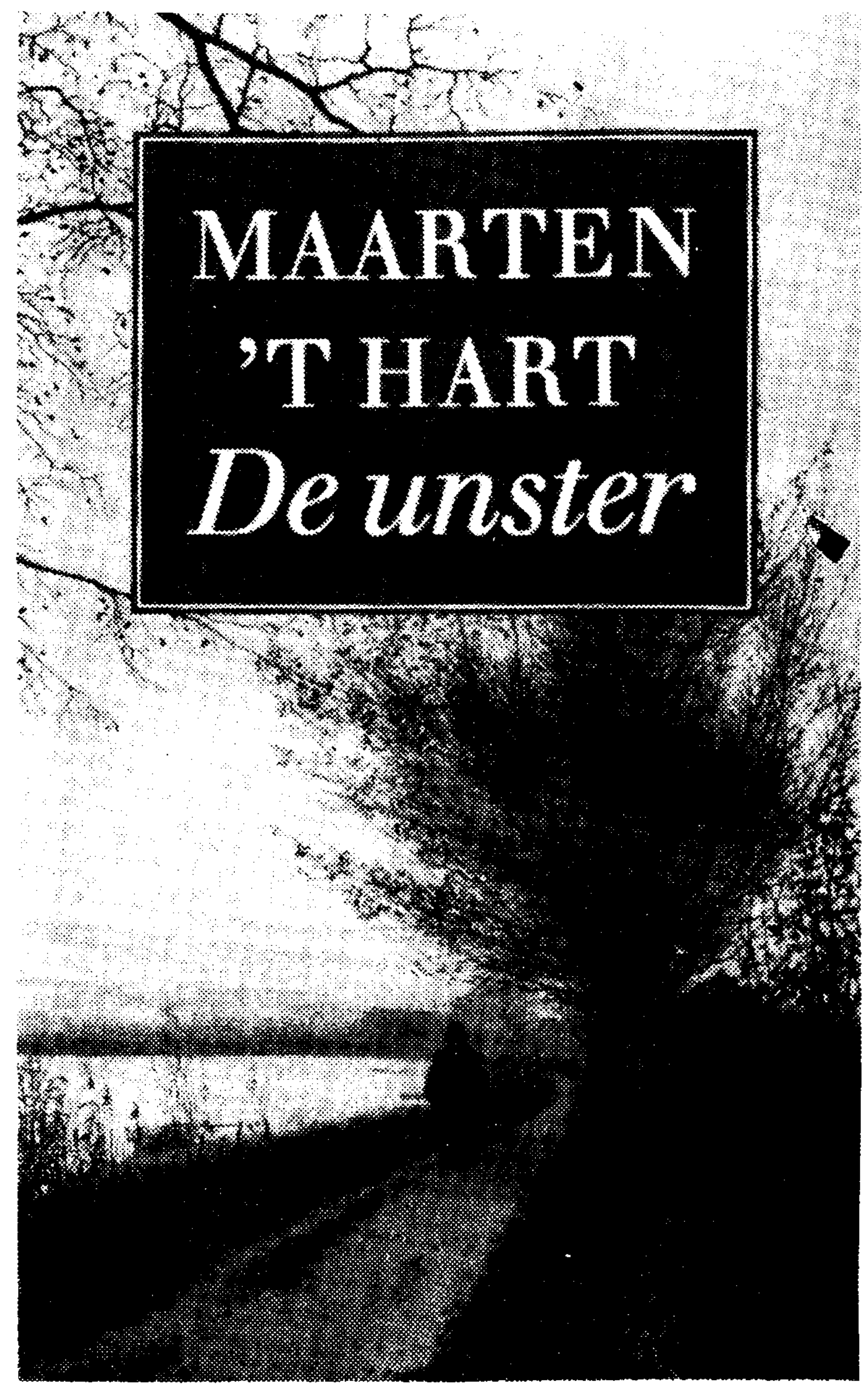
BEVRIJDING

In *'Bethesda'* lijkt het erop dat 't Hart voor zijn leven een persoonlijke vorm van geloofsbeleving heeft gevonden; bevrijding uit de frustratie een verwarring van het 'oude' geloof. Zeer scherpzinnig analyseert hij bij monde van de arts Ligtendag het lijden van Christus. Zijn uitgangspunt is dat niemand in de twintigste eeuw, de vreselijkste eeuw die de mens ten deel gevallen is, nog kan volhouden dat God liefde is. Cynisch overziet hij de gruwelen van de Duitse concentratiekampen en de AIDS-epidemie.

Samen met een collega-arts bespreekt de hoofdfiguur de kruisdood van Christus. Na een medische diagnose komen ze tot de conclusie, dat Christus al vóór de kruising een shock had. Maar kan de zoon van God een shock hebben? Na het nachtelijke gesprek staat voor de arts Ligtendag vast. dat 'hij (Christus, red) stierf aan het kruishout als een bange, teergevoelige, allerminst shockbestendige jongeman, om te boeten voor Gods zonden'.

De schrijver laat vervolgens de arts de volgende woorden zeggen: 'Ik kan het alleen niet opbrengen om in uw bedehuis te verschijnen. Daar wordt nog altijd verkondigd dat wij de zondaars zijn, terwijl Amos 3 vers 6 ons duidelijk leert dat Hij de Enige Zondaar is, die ons aller vergeving behoeft voor, onder meer, twee wereldoorlogen, de dood van zes miljoen joden, de AIDS-epidemie'. De breuk met het vrome volk wordt hier snijdend en onherstelbaar verwoord.

Met *'De unster'* wordt het literaire gewicht van Maarten 't Hart opnieuw gewogen. Met de tot op de merg afgekloven thematiek en de gedateerde visie op het feminisme kan de schrijver de lezer niet voortdurend boeien. Zijn werken gaan een samenhangend oeuvre vormen. De kinderloze Leonie Kuyper uit *'De kroongetuige'* (1983) treffen we als lezer weer aan als kennis van de hoofdfiguur in het verhaal *'De draagmoeder'*. De schrijver zal er voor moeten waken dat het gezegde niet vele malen nog eens gezegd wordt. Sommige verhalen in de bundel *'De unster'* zijn zeker de moeite van het lezen waard, maar andere kunnen beschouwd worden als het even afstoffen van werken als *'Het vrome volk'* (1974) of *'Stenen voor een ransuil'* (1971).

Spokendans

TUSSEN EEN science-fiction- en een spookverhaal zit een groot verschil. Het eerste is gebaseerd op de natuurwetenschap, het tweede op onverklaarbare, bovennatuurlijke krachten. Maar er zijn ook overeenkomsten: beide verhalen zijn ontsproten aan de fantasie van de schrijver en bevatten mysterieuze elementen.

Dat de overstap niet groot is bewijst Henk van Kerkwijk, tot nu toe het meest bekend door zijn sf-jeugdboeken, met zijn nieuwe boek 'Spokendans'.

Hierin staan veertien geheimzinnige verhalen over spookachtige wezens, geestelijke kracht en mystieke gebeurtenissen voor jongeren vanaf twaalf jaar. Er is maar weinig op dit gebied, dus Henk van Kerkwijk vult er zeker een leemte mee op.

Er zijn verder verhalen over hel en duivel die op een geestige manier op zoek is naar geldwolven. Spannend genoeg voor ouderen om het boek zelf te lezen. Liefst niet voor het slapen gaan...

Henk van Kerkwijk: 'Spokendans'. Uitg.Leopold.

Uit literatuurlijsten blijkt:

Boeli v. Leeuwen is "in" bij Arubaanse scholieren

=door Wim Rutgers =

JONGSTLEDEN 12 APRIL stond er in de Ñapa een uit Nederland overgenomen artikel betreffende 'De ideale boekenlijst'. Daarin bleek Maarten 't Hart de absolute topper met niet minder dan zes titels, gevolgd door Jan Wolkers en Kees van Kooten (vijf titels), Harry Mulisch, Marga Minco, J. Bernlef, W. Ruyslink en R. Campert met vier titels als goede middenmoters, terwijl H. Claus, J. Terlouw, M. Höweler en J. Brouwers in de achterhoede figureerden met elk één titel.

Het lijkt me leuk om deze gegevens eens naast de boekenlijsten van de Arubaanse Avond-havo te leggen, al waren er dat dit jaar maar veertien, wat eventuele conclusies wel wat speculatief maakt. Bovendien was de opzet van 'de ideale boekenlijst' op vrijwillige basis. Maar ook de avond-havo examinandus kiest natuurlijk de boeken van zijn of haar voorkeur voor de lijst...

ANTILLIANEN

In het Nederlandse artikel kwam geen Antilliaanse auteur voor. Op Aruba was Boeli van Leeuwen de topper met vier titels, gevolgd door Tip Marugg met drie, Frank Martinus Arion met twee en Cola Debrot met één titel. Van deze 'grote vier' is het verplicht in elk geval een boek te lezen; al het overige is geheel vrije keuze.

Het blijkt dat Cola Debrot ondanks de beschikbare zeven delen *Verzameld Werk* uitsluitend de schrijver van *Mijn zuster de negerin* blijft; maar ook bij de andere drie auteurs worden de eerste werken het meest gekozen: *Weekendpelgrimage* (80%), *De rots der struikeling* (65%), *Dubbelspel* (93%). Nieuw werk als *Het teken van Jona* of *De morgen loeit weer aan* dringt incidenteel of in het geheel niet door.

Wat de jeugdliteratuur betreft verliest Diana Lebacs duidelijk terrein op Sonia Garmers, van wie *Orkaan* een topper blijft en *Wonen in een glimlach* sterk opkomt. Daarnaast scoren twee jonge, eigen Arubaanse auteurs relatief hoog: Desire Correa met *Mosa's eiland* en Richard Piternella's *Niet huilen bij de zee.*

Dolf de Vries' op Aruba spelend *Een muur van blauw* scoort ook enkele keren. Miep Diekman is met niet minder dan acht 'Antilliaanse' titels aanwezig op 100% van de lijsten, maar allemaal slechts enkele keren zodat er een grote spreiding te zien is en geen voorkeur voor een bepaald werk. Van de Surinamers komen alleen Albert Helman en Bea Vianen enkele keren voor.

In grote lijnen bevestigt dit kleine onderzoekje de uitkomsten in de *Ñapa* van 27 mei 1989 betreffende de lijsten van het Colegio Arubano. Er is geen significant verschil tussen studenten van de dag- en avondopleiding.

NEDERLANDERS

Bij de Nederlandse auteurs van jeugdliteratuur komen we in het geheel zeven namen tegen met samen tien titels. Op Thea Beckman's *Kruistocht in spijkerbroek* en Jan Terlouw's *Oorlogswinter* na, allemaal 'eentjes'. Deze jeugdliteratuur kwam in de *Ñapa* van 12 april niet voor.

Bij de auteurs voor volwassenen zien we grote verschillen met de Nederlandse voorkeur.

Op de veertien lijsten kwamen in deze rubriek in totaal 33 verschillende Nederlandse auteurs voor met 48 verschillende titels. Dat is zowel qua auteurs als hun werk een aardige spreiding; met een fictief gemiddelde van ongeveer anderhalve titel per auteur.

Wie springen er op de Avondhavo-lijsten uit, volgens titelspreiding en aantal? De percentages die ik hierna noem zijn afrondingen naar beneden, dus niet helemaal exact.

WOLKERS

Jan Wolkers heeft met vier titels de breedste spreiding, maar komt op slechts 50% van de lijsten voor, vooral met het oude *Kort Amerikaans* (28%). Marga Minco is daarom de echte topper met drie titels, op 100% van de lijsten, waarvan de evergreen *Het bittere kruid* niet minder dan 85% scoort! Harry Mulisch komt ook met drie titels op bijna alle lijsten (93%) voor, waarbij *De aanslag* (57%) en *Twee vrouwen* (28%) en het oudere *Het stenen bruidsbed* (15%). Ward Ruyslink scoort op vijftig procent van de lijsten met drie titels, waarvan het traditionele *Wierook en tranen* (35%). Heel verrassend komt de oude Louis Couperus met drie voor, al zijn dit alleen maar eenlingen.

Beroemde auteurs als Simon Vestdijk en Willem Frederik Hermans moeten met twee titels genoegen nemen, evenals de mindere goden Anton Koolhaas en R.J. Peskens. Geen van de vier komen vaak voor.

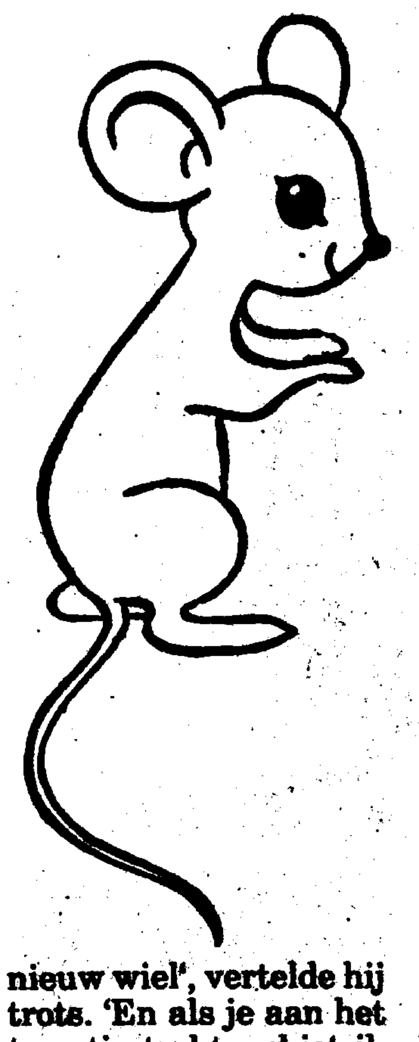
Van de overige auteurs paradeert slechts één titel. Weliswaar van het onverwoestbare Augusta de Wit: *Orpheus in de dessa* vier keer, evenals van Anne Frank's *Dagboek*, en Hella Haase's *Oeroeg* en Hugo Claus *De Metsiers* elk drie keer. De vroegere topper A. de Doolaard met *De Herberg met het hoefijzer* komt nog twee keer voor. De hele rest van 19 auteurs werd door de kandidaten slechts één keer gekozen.

Tot slot: Marga Minco: *Het bittere kruid* was dus het topboek, met Harry Mulisch *De aanslag* als tweede op afstand; voor Ward Ruyslink *Wierook en tranen* was het brons. Jan Wolkers' positie is stevig, hoewel minder prominent dan op de Nederlandse lijsten.

Maarten 't Hart en Kees van Kooten, de absolute Nederlandse toppers, zijn hier letterlijk 'nergens', evenals J. Bernlef en Remco Campert. Heel opvallend is de geringe aanwezigheid van grote namen als Hugo Claus en W.F. Hermans (zelfs *De donkere kamer van Damocles* niet meer!), en de volledige afwezigheid van G.K. van het Reve.

De 19 eenlingen tonen aan dat de kandidaten wél op avontuur durven te gaan; bij de Nederlandse lijsten lijkt dat zelfs iets meer dan bij de Antilliaanse auteurs en titels, waar ze meer voor het veilige, want besprokene kiezen. Maar nogmaals, het aantal lijsten was zeer beperkt. Beschouw het bovenstaande dus als niet meer dan een momentopname.

Het paardje

'Hé, een paard op wieltjes!' riep Pinkie verrast, 'Dat ligt hier zo maar aan de kant van de weg. Ha,dat neem ik mee naar huis'. En toen zag hij pas, dat een kant van de wieltjes gebroken was en er dikke tranen uit de paarde-oogjes vielen. 'Ze hebben me uit de auto gegooid, omdat ze me zo lelijk vonden', snikte het paardje. 'Er is alleen wat verf van je lijf af gebladderd en dat wiel maak ik wel weer. Hoe heet je?' 'Oh eh... wel eh...', verlegen keek het paardje naar de grond.'Ik heb gen naam'. 'Dan noem ik je Komeet', besloot Pinkie, 'Want als je een nieuw wiel hebt, schiet je weer als en komeet zo snel door de mondi. Let maar eens op!

'Weg waren de tranen! Vrolijk hinnikend bonkte Komeet achter Pinkie aan van hop hop knars bonk, hop hop knars bonk! 'Hm', zei Pinkie, 'Je moet ook nog een beetje olie hebben. Wat een geknars!'

Toen de acht kleine muizekinderen van Mama Muis een uurtje leter bij het kabouterhuisje kwamen, wisten ze niet wat ze zagen. 'Een paard!' riepen ze in koor. Her paardje keek hen met glinsterende oogjes aan. :Ik heet Komeet en ik heb een nieuw wiel', vertelde hij trots. 'En als je aan het touwtje trekt, schiet ik als een pijl weg, want Pinkie heeft al mijn wieletjes geolied'.

Toen was het de beurt van de muisjes om elkaar met glinsternde oogjes aan te kijken. 'Dat komt goed uit', piepte de een. 'Het wiel van onze bestel-auto is gebroken', knikte een ander. 'We kwamen de kaboutertjes om hulp vragen', natuurlijk, klim maar op mijn rug', zei Komeet ijverig. 'Nee, niet allemaal. Eentje moet op de grond blijven om aan het touw te trekken, anders ga ik niet vooruit'. Het was een gepiep en gedoe van jewelste, voordat zeven muisjes op de rug zaten en één klaar stond met het touw in zijn bek. 'Vooruit maar', riep Komeet en zwaaide zo blij met zijn staartje, dat hij het achterste muisje ermee van zijn rug sloeg. Het had nog maar net tijd weer terug te krabbelen voor het paardje begon te rollen.

Het ging prachtig! Het muisje op de grond hoefde bijna niet te trekken, want het leek wel of het paardje zweefde, zo licht ging het. 'Dat komt door de olie', hinnikte Komeet blij. 'De olie, de olie, dat komt door de olie', zongen de zeven muisjes op zijn rug uitgelaten.

'Aiafai, je rijdt me voorbi', riep het trekkende muisje. 'Ga iets langzamer!' Maar het paardje ging alleen maar harder, want hij reed een heuveltje af. Het muisje liet verschrikt het touw los en sloeg zijn pootjes voor zijn snoetje. 'Dat wordt en ongeluk', jammerde het, 'Ai, mijn broertjes!' 'Je moet remmen!' schreeuwden de muisjes op de rug van Komeet anstig. 'Ik heb geen remmen!' hinnikte Komeet. De muisjes klemden zich aan de paardenrug vast en Komeet keek met grote ogen om zich heen. Wat moest hij doen? Als hij nu eens daar tegen die cactus aan zou rijden, dan stond hij stil. Maar dan vielen de muisjes in de stekels. Daar links lag een hoop zand, dat leek hem beter. In volle vaart draaide hij een beetje naar links en reed er op af. 'Help help!' piepten de muisjes en vlogen achter elkaar het zand in. 'Help!' hinnikte Komeet en sloeg wel drie keer over de kop. Maar.... niemand mankeerde iets. En heel wat rustiger dan ze gekomen waren, keerden ze terug naar het kabouterhuisje. Waar Pinkie al verbaasd om zich heen stond te kijken, omdat het paardje plotseling verdwenen was.

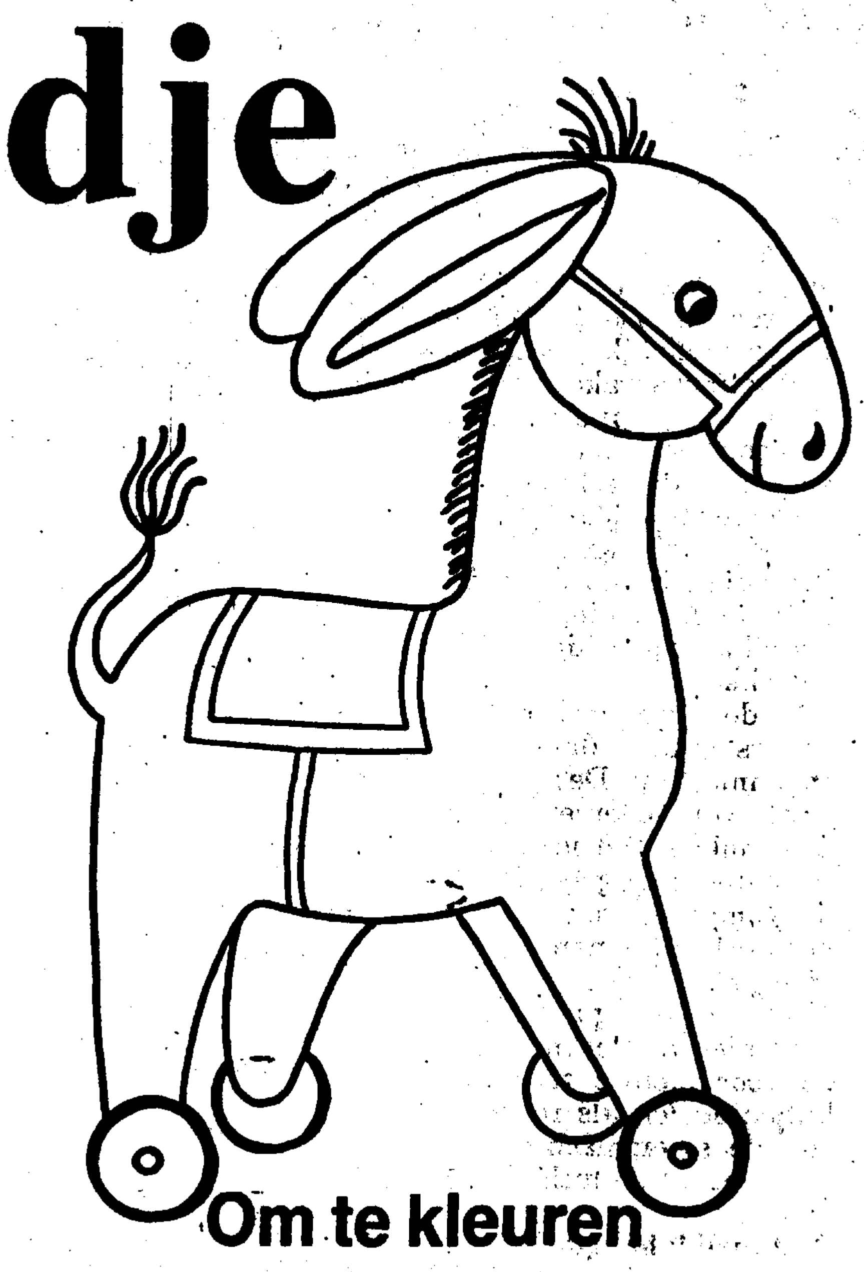
'Wel wel ', zei Pinkie, toen ze het hele verhaal verteld hadden, en moest stiekem lachen om de zandneusjes van de muisjes. 'Dan wacht ik nog maar even met het opverven van de Komeet'. 'Voor straf?' vroeg een van de muisjes verschrikt. 'Maar het was toch onze schuld?' piepte een ander, 'En zijn halve oog is eraf gebladderd'. 'Nee nee nee', lachte Pinkie, 'Maar ik moet eerst een rem voor hem maken. Een Komeet zonder rem is veel te gevaarlijk. Kom morgen maar eens kijken, hoe hij geworden is'.

En toen de muisjes de volgende de dag terug kwamen, zagen ze zo'n mooi glanzend geverfd paard staan, dat ze Komeet eerst niet eens herkenden. 'Eh, ben jij familie van Komeet?' vroeg het grootst muisje. 'Jij hebt wel ee rem', zag het tweed muisje. 'Hi hi hi', hin nikte het paard, 'Ik be het zelf, Komeet! Hee Pinkie me niet prachti geverfd? Bruin, ik he altijd al zo graag ee bruin paard willen zijn En hoe vinden julli mijn oog? Ik zag julli al in de verte aa komen'. 'Nu mogen w zeker niet meer op hem rijden, he Pinkie, 'Van daag de hele dag, totda kabouter Brr het wie van jullie bestel-aut gemaakt heeht'. En da ze voorzichtig moeste zijn, hoefde hij nie eens te vertellen. Julli hadden moeten zien hoe de muisjes ervoo zorgden, dat he paardje geen enke schrammetje kreeg. Z reden in een grote boo om alle cactussen heen En voorlopig ook om alle heuvels!

Nel Basili

Om te kleuren

Het kinderboek

ALS JE nu in de boekhandels of bibliotheek gaat kijken, zie je lange rijen boeken voor kinderen staan. En hoeveel boeken heb je zelf wel? Dat is niet altijd zo geweest. In vorige eeuwen stierven veel kinderen al vóór ze twee jaar werden. En als ze bleven leven, werden ze al heel gauw als kleine volwassen mensjes beschouwd, die naar dezelfde verhalen en liedjes als hun ouders luisterden.

Pas in de achttiende eeuw begon men echt boeken voor kinderen te schrijven. Maar dat waren heel andere boeken dan wij nu kennen. De schrijvers wilden door middel van die boeken de kinderen opvoeden. Een bekend boek uit die tijd is 'Brave Hendrik'. Dat was een ontzettend braaf jongetje, dat nooit iets verkeerd deed en aan wie de kinderen een voorbeeld moesten nemen.

De uitdrukking 'Brave Hendrik', voor een saai jongetje bestaat nog steeds. En dan had je ook nog 'Piet de Smeerpoes'. Dat boek leerde de kinderen wat ze allemaal niet mochten doen, omdat het anders slecht met hen afliep.

In de negentiende eeuw wilde men de kinderen graag beschermen tegen de slechte wereld en hen een onbezorgde jeugd geven. Dat was de tijd, dat men in een gezin een speciale kinderkamer had, waar de kinderen speelden en aten, les kregen van de kinderjuffrouw en door haar voorgelezen werden. Bijvoorbeeld uit 'Alice in Wonderland'. Dat werd in die tijd geschreven. En je hebt er vast wel eens van gehoord, want het is nu ook nog steeds heel bekend.

Maar terwijl de kinderen van rijke mensen zo opgroeiden, stonden de kinderen van arme mensen al vanaf hun 5e of 6e jaar 10 uur per dag of langer in de fabriek. Die waren 's avonds te uitgeput om boeken te lezen. En veel bescherming tegen de slechte wereld hadden ze ook niet. Pas toen hun ouders hiertegen in opstand kwamen in het begin van deze eeuw, kwam daar ook verandering in. Een van de eerste

gevolgen daarvan was de opening van leeszalen, zodat nu alle mensen én kinderen goede boeken konden lezen. Maar tot nu toe zijn er veel kinderen in Afrika, Azië en Zuid Amerika die nog steeds hard moeten werken en niet kunnen lezen.

Uit de schoolkrant

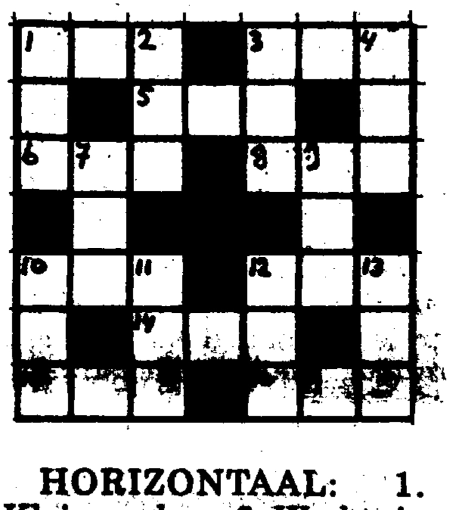
Vandaag laat ik jullie een stukje uit de schoolkrant van het Coromoto College lezen. Steven Soe-[illegible] heeft het geschreven. Geef Alf een pootje van mij, Steven.

ALF

Ik heb een hond op straat gevonden. Hij had geen baas. Ik heb hem eten gegeven. Ik heb hem getraind. Nu is hij groot en vals voor de dieven. Hij heet Alf en is zwart met grijs. Hij eet erg goed en hij speelt voetbal met mij. Wanneer ik uit school kom, geef ik hem altijd water. Hij kwispelt dan heel blij met zijn staartje. [illegible] altijd aan de ketting, want als hij in de tuin loopt, graaft hij te veel gaten en rent achter de poes van de buurvrouw.

Achttien september was hij jarig. Wij hadden hem een heel groot bot gegeven. Hij heeft veel plezier gehad. Wij willen hem voor geen geld missen.

Steven Soeterboek

Puzzel van de week

VERTIKAAL: Speelgoed; 2. Dwaas; 3. Hert; 4. Plechtige belofte; 7. Meisjesnaam; 9. Tegenovergestelde van ja; 10. Duw; 11. Hals; 12. Spoedig; 13. [illegible]

HORIZONTAAL: 1. Klein varken; 3. Werktuig van Zwarte Piet; 5. Een zekere; 6. Geeft een hond je, als hij je aardig vindt; 8. Einde; 10. Keukengerei; 12. Boom; 14. Roem; 15. Kledingstuk, dat alleen door een vrouw gedragen wordt; 16. Paling.

ZIE VOOR oplossing en de winnaar de Kinderkrant over twee weken. Stuur je oplossing naar de Amigoe (Scherpenheuvel z/n of P.O.Box 577; Aruba - Kaya Betico Croes 110; Bonaire -de heer Linkels, P.O.Box 122) En zet op de enveloppe: KINDERPUZZEL.

Winnaar van deze week:

Michel Verbist
Kaya Spenikok 8
Curaçao

Hij ontvangt een waardebo van f 15,- van Augustin Boekhandel.

Oplossing van de vori week: HORIZONTAAL: Plein; 6. Portret; 8. Ar; Gr; 10. Sta; 11. Bea; 1 Ei; 14. Ra; 15. Negere 18. Raken.
VERTIKAAL: Portier; L.R.; 3. Etc.; 4. Ir; 5. Nege ren; 6. Pasen; 7. Traa 13. Gek; 16. Ga; 17. Re.

Duimdrukken

EEN DIEF doet altijd zijn uiterste best geen vingerafdrukken achter te laten, maar wij gaan ze juist expres wel maken. Houd een kurk boven een vlammetje, laat hem goed zwart worden en je kunt gaan drukken. Eerst maar eens iets eenvoudigs proberen:

De Zon: Maak een grote ronde duimafdruk, trek de ronde vorm na, teken er een vrolijk gezichtje op en vergeet de stralen niet. Zie voorbeeld. Lieveheersbeestje: Maak een duimafdruk en teken met een zwatre stift het hoofd, de vleugels, de voelsprieten en de stippen.

Nu gaan we het iets moeilijker maken. Een vogel: Een duimafdruk. Teken ruggetje, staart, oog, snavel en pootje en laat hem wat voorover buigen.

Een konijn: Een duimafdruk. Teken er oren, gezicht en pootjes bij.

Volgende keer geven we nog een paar voorbeelden.

Tellen

Verbind de punten van 1 tot 33.

Wist je dat?

De maan is 384.000 kilometer van onze aar verwijderd en draait er in 29,5 dagen omheem. Do dat draaien zien we de maan van een smalle stro (maansikkel noemen we dat) tot en ronde bol (vo maan) en weer tot een maansikkel worden. Het duu een week, voordat hij van een smalle rand tot een hal maan gegroeid is. Weer een week verder zie je dan volle maan. Na de derde week is hij weer tot de he geslonken en na de vierde week zie je alleen nog ma de maansikkel. Wij denken nu, dat geleerden u vroegere tijden die de kalender gemaakt hebben, tijd in maanden en weken hebben verdeeld vanwege d draaien van de maan om de aarde.

****

We weten nog steeds niet, waarom alleen mens rechtop lopen en alle dieren op vier poten. De geleerde denken, dat dat is, omdat we onze handen vrij moet hebben om eten te zoeken en werktuigen te gebruike In 1970 is in Ethiopië (Afrika) een geraamte gevonde van een vrouwelijk wezen, dat zo'n 3 miljoen jar geleden geleefd heeft. De geleerden hebben haar Lu genoemd. Aan haar beenderen konden ze zien, dat rechtop kon lopen. Maar het is niet zeker, dat ze d altijd deed. Waarschijnlijk liep ze af en toe rechtop klom dan weer op handen en voeten in bomen ron Langzamerhand werd het klimaat droger en bleef d vroegere mens meer op de grond. Totdat hij ongeve een miljoen [illegible], dus 2 miljoen jaren gelede alleen nog [illegible] liep.

****

Als je de [illegible] menselijke [illegible] heb je het [illegible] verzamelen graankorre waarvan ze [illegible] te kauwen een soort bro maken. Regent het veel en wordt het graan vocht dan brengen ze het, zo gauw de zon weer schijnt, na buiten en houden het goed in de gaten, terwijl het li te drogen.

Vrouw staat haar mannetje ook in moderne techniek

GEEN MAN ZAL verwonderd opkijken als zijn vrouwelijke partner of echtgenote hem vraagt even naar een mankement aan de auto te willen kijken. De auto is immers bij uitstek het terrein van de man.

Tegelijkertijd zal niemand verwonderd zijn als diezelfde a-technische vrouw met grote handigheid een nieuw voetje in haar computergestuurde naaimachine zet. Zo lijkt het wel of er heel verschillende definities gelden voor techniek en de wijze waarop qij daar als mannen of vrouwen tegenover staan. Dat maakt het definiëren van de invloed van techniek op sociaal beleid er niet makkelijker op.

Gemakshalve veronderstellen we dat de techniek een hinderpaal zou zijn voor sociaal beleid. Ik betwijfeld dat sterk.

Het huidge sociale beleid, dat in westerse ondernemingen gevoerd wordt, is enerzijds gericht op zo goot mogelijke doelmatigheid van de onderneming. Aan de andere kant vinden we een zwaar sociaal bestanddeel, dat zijn oorsprong vindt in de humanistisch-socialistische traditie, of gestoeld is op een religieus-christelijke overtuiging.

In periodes van sterke verandering- en zo'n perioede beleven we vandaag de dag ook- wordt veel gevraagd van het aanpassingsvermogen van mensen. Van ondernemers en overheid wordt gevraagd of zij nieuwe normen van sociaal beleid willen formuleren. Vaak wordt te laat duidelijk dat grenzen zijn overschreden. Graadmeters voor desoriëntatie onder werknemers zijn een sterk stijgend ziekteverzuim en een slechte kwaliteit van de produktie. Voor stormachtige ontwikkelingen hebben we niet altijd onmiddellijk een oplossing in huis.

MINDER ARBEIDSVREUGDE

In het hedendaagse arbeidsproces vallen zeer markante verschuivingen op. Automatisering en computerisering nemen een belangrijk deel van de traditionele arbeidstaken over. Het werk is lichamelijk duidelijk minder belastend en over het algemeen schoner.

Eigenlijk zitten we nu, na het wegvallen van zware lichamelijke arbeid door de ver doorgevoerde mechanisatie, in een tweede omslaggolf- na die van de agrarische naar de industriële maatschappij. Veel eentonig werk verdwijnt, of is overgenomen door machines.

Steeds meer arbeid bestaat uit het verwerken van informatie. Informatie die vaak geen zichbare relatie heeft met een tastbaar eindprodukt. Voor veel mensen valt daarmee een deel van de arbeidsvreugde weg.

Prof.Albeda verwonderde zich onlangs over het feit dat rond 1973, toen de werkloosheid onaanvaardbaar begon te stijgen, toch niet werd teruggegrepen op de houdig van vóór de jaren zestig. De verklaring is simpel: de vrag naar specialisten bleef onverminderd overeind, en door specialistische vooropleidingen hadden anderen- met een op dat moment niet benodigd specialisme- zich uit de markt gestudeerd.

Het is geen toeval dat het onderwijs sindsdien weer tracht een algemene vooropleiding te bieden, terwijl men voor specialismen veel verwacht van nascholingscursussen en een 'éducation permanente' die vanuit de bedrijven verzorgd zou moeten worden.

Hoe zit het nu met de invloed van de techniek op het sociaal beleid? Wel, van een oorzakelijk verband is nauwelijks sprake. Toch kan zelfs de oppervlakkige beschouwer grote veranderingen in de techniek vaststellen, en tegelijkertijd ingrijpende wijzigingen zien in het sociale beleid van industriële ondernemingen. Twee ontwikkelingen die samen optrekken.

Met de computer is het niet anders gegaan dan met de stoommachine. De stoommachine zou iedereen werkeloos maken. Dat is zoals we nu weten, niet gebeurd. Ook de computer zou eenieder het werk ontnemen. Ook dat is nog niet gebeurd.

Toch is men nog net zo bang voor nieuwe werkmethoden en voor nieuwe technische hulpmiddelen als in de tijd van de stoommachine. Dat kan niet uit de lucht komen vallen.

Natuurlijk brengt de invoering van nieuwe techniek altijd een verandering van werken met zich mee. Ook dienen vernieuwingen in de werkinhoud zich steeds sneller aan. Maar wie bepaalt de invoering, als de mensen daar zo angstig voor zijn; als de wil tot verandering steeds maar weer gemobiliseerd moet worden?

Is dat een onrustige fabrikant of een ondernemer die er plezier in heeft zijn werknemers elk jaar op het verkeerde been te zetten? Nee, het is de markt. De concurrentie tussen ondernemingen drijft ze op het pad om beter te zijn dan de ander.

Aan de ene kant zien we de vraag naar zeer verantwoordelijke en goedgeschoolde krachten, die een belangrijke positie in de totale computergestuurde produktieketen innemen. Aan de andere kant zien we het opbreken van grote produktieplants in kleinere werkeilanden, waar kleine teams steeds wisselende produkten maken, soms weer met de hand.

Wat kan hierbij het sociaal beleid zijn? Allereerst zal de ondernemer de angst voor veranderingen moeten wegnemen. Dat kan door goed georiënteerd en geëmancipeerd personeel op tijd te informeren en bekend te maken met nieuwe technieken. De ontwikkelingen gaan zo razendsnel dat Philips het met gewoon klassikaal inleren van groepen werknemers niet redt. Vaak moet het individueel gebeuren.

Door de toepassing van kostbare technieken zijn fabrieken steeds duurder geworden. Dit legt een zware verantwoordelijkheid op de schouders van een normale operator.

PLOEGENDIENST

In het recente verleden is afscheid genomen van veel handarbeiders die nu op beperkte schaal weer broodnodig zijn in d fabrieken. Verder ziet men de ploegendienst nu ook in de beambtensector verschijnen, omdat fabrieken langer in bedrijf moeten worden gehouden om de investeringen voldoende te kunnen benutten.

Al te gemakkelijk wordt aangenomen dat techniek een mannenzaak zou zijn. De vele hoogontwikkelde en soms automatische apparaten in woningen, worden in hoofdzaak door vrouwen bediend. Zo zijn er veel technische apparaten waarmee mannen nauwelijks overweg kunnen. Dat techniek een mannenzaak zou zijn is een fabel.

Het wordt dan ook hoog tijd dat vrouwen zich in de fabrieken met zowel de techniek als het sociaal beleid gaan bemoeien. Ook op dat gebied staan we op de drempel van een spannende uitdaging.

(Dit artikel uit De Gelderlander is van de hand van ing.F.L.Brand, lid van de hoofdirektie van Philips Nederland)

Het is niet langer zo dat vrouwen alleen maar geschikt bevonden worden voor kantoorbaantjes. Ze blijken goed met de moderne techniek overweg te kunnen en zijn graag geziene werknemers in tal van technische bedrijven.

IATA: opstoppingen in lucht ruim kosten miljarden

Luchtvaart wil snelle actie

LONDEN-De luchtvaartmaatschappijen die zijn aangesloten bij IATA (International air transport association) maken ernst met de waarschuwingen over toekomstige opstoppingen in het luchtruim als de huidige ontwikkelingen zich voortzetten. Dat heeft de vicepresident van British Airways, Sir Colin Marshall, bekendgemaakt bij de presentatie van de jaarcijfers van British Airways.

De zogenoemde Global infrastructure action group (GIAG) is op initiatief van Marshall opgericht naar aanleiding van een alarmerend IATA-rapport dat onlangs is verschenen en waarin de gevolgen op lange termijn in kaart zijn gebracht als de luchtverkeersleiding niet snel wordt gemoderniseerd. De opichting van Giag is ook door IATA in Geneve bekendgemaakt. Het Uitvoerend comite van IATA heeft John Meredith, hoofd van de afdeling Commerciele - en overheidsbetrekkingen van British Airways, benoemd tot voorzitter van de Giag.

De Action group wil met behulp van steun van bedrijven die afhankelijk zijn van luchtvervoer, consumentenorganisaties en de reisindustrie, een krachtige lobby op gang brengen om zo de nationale overheden te bewegen snel maatregelen te nemen. Het gaat daarbij vooral om modernisering van luchtverkeersleidingsapparatuur en om betere internationale samenwerking.

Bij het begeleiden van luchtverkeer. Op jaarbasis kost vertraging als gevolg van verouderde verkeersleidingsapparatuur, te drukke en verouderde luchthavens, en slechte bereikbaarheid van luchthavens de maatschappijen vijf miljard dollar per jaar. British Airways schat haar verlies als gevolg van vertragingen het afgelopen boekjaar alleen al op 32 miljoen pond sterling.

Kippenhok verkleint schedelinhoud

Huisdieren raken hun hersenen kwijt

Tot voor enige decennia dacht men dat het huisdier beter af was dan het wilde ongerepte dier. Er werd immers voor voedsel, onderdak en bescherming gezorgd. Het dier werd ingeënt tegen ziekten en er werd geholpen bij de bevalling. Over het algemeen dacht de mens dat de relatie mens-huisdier ook ten gunste was van het dier. Pas sinds kort denken we er genuanceerder over. De mens kreeg deze eeuw steeds meer vrije tijd om zich te ontplooien. Een logische consequentie zou zijn dat er ook iets met ons huisdier is veranderd.

Van links naar rechts: de schedels van een Vietnamees hangbuikzwijn, een varken en een wild zwijn.

In 1916 beweerde de Journal of Genetics, een vooraanstaand tijdschrift, nog over de kalkoen: de hersenmassa van de tamme kalkoen zal in volume toenemen. De kalkoen nota bene: volgens sommigen het minst snuggere huisdier. In de regen of in de kou kan de vogel soms zijn eigen hok niet meer terugvinden. Dan blijft hij stokstijf op dezelfde plaats staan, wat vaak de dood tengevolge heeft. Verder heeft de mannelijke kalkoen het vermogen tot natuurlijke voortplanting verloren. De vogel is zo zwaar geworden dat hij een vrouwtje zou verpletteren.

Blijkbaar veronderstelde men dat het huisdier op een gegeven moment op zijn rug liggend in de wei een krant zou kunnen gaan lezen. Deze veronderstelling was gebaseerd op het feit dat de mens zich had ontdaan van alle natuurlijke vijanden- behalve zichzelf- voor voldoende voedsel en onderdak kan zorgen, en zijn eigen voortplanting kan reguleren.

De mens had zichzelf gedomesticeerd. De ontwikkeling van holenmens naar de moderne mens ging gepaard met het alsmaar groter worden van de hersenen. Totnutoe is niet duidelijk wat de oorzaak is en wat het gevolg. Stimuleerden groter wordende hersenen de ontwikkeling van de mens, of zorgde een intellectueler wordende mens voor steeds grotere en vollere hersenen?

Hoe dan ook, het 'volraken' werd telkens gecompenseerd door meer hersenvolume: meer plooiing in de cortex. Dit wordt encephalisatie genoemd. Door meer vrije tijd kreeg de mens ook meer tijd om na te denken.

KLEINE WERELD

Geheel anders verliep de ontwikkeling van de hersenen bij het door de mens getemde dier. Ondanks het feit dat encephalisatie bij zijn wilde voorouders voor iets grotere hersenen zorgde, namen de hersenen van de huisdieren ten opzichte van deze voorouders af.

De oorzaak is een sterk afgenomen 'Merkwelt'. Bij de mens werd deze Merkwelt steeds groter: de mens werd van nomade tot kosmopoliet, niet meer van tentenkamp naar tentenkamp, maar van hotelkamer naar hotelkamer. Bij het huisdier werd het wijde veld omgebouwd tot varkenskot, ligbox en kippenhok. Een vrije bewegingsruimte bestaat voor de meeste gedomesticeerde dieren niet meer.

Bij gevangen genomen wilde dieren in een dierentuin begint deze hersenafname zich al na enige jaren voor te doen. Overigens is vermindering van de bewegingsruimte niet alleen bepalend voor een afname in hersenvolume; andere factoren spelen ook een rol. Immers, een kat gaat zijn eigen weg, maar heeft ook een kleiner hersenvolume, vergeleken met een wilde kat.

De mens heeft gedurende tienduizend jaar van domesticatie uitsluitend geselecteerd op dieren met een hoge produktie. Zo ontstonden koeien met een steeds hogere melkgift. Al die eeuwen heeft men nooit geselecteerd op slimme eigenschappen. Het dier zou eens op het idee kunnen komen om op te stappen....

LANG FOKKEN

Er is maar weinig onderzoek gedaan naar de oorzaken van dit afgenomen hersenvolume. Een paar conclusies zijn: Hoe langer een dier is gefokt, des te meer hersenafname. Ter vergelijking: de honderd jaar gefokte mink raakte vijf procent van zijn hersenen kwijt, de tweeduizend jaar gefokte fret 32 procent.

Andere mogelijke oorzaken, zoals mate van intensiteit van de domesticatie- een karbouw wordt minder intensief gefokt dat een Westerse melkkoe- en de mate van ontwikkeling van de hersenen- roofdieren moeten slimmer zijn dan knaagdieren- geven geen uitsluitsel.

Interessant is een onderzoek uit 1985, waarbij tachtig soorten roofdieren werden vergeleken met 114 soorten hoefdieren. De meeste

Hoe kleiner de leefruimte, des te kleiner de hersenen....

hoefdieren worden bejaagd door de roofdieren. Daaruit bleek niet dat roofdieren over een hogere ontwikkeling van de hersenen beschikken.

VERWILDERING

Een tweede conclusie is dat verwilderde dieren nimmer het hersenvolume van hun voorouders bereiken. Bij verwilderde katten, fretten, honden en varkens nam de herseninhoud slechts tien procent toe. Er is dus iets definitiefs verloren gegaan.

Het deel dat zich het meest en het laatst ontwikkeld heeft, de voorhersenen, neemt ook het sterkst af. Het is voor driekwart van de totale afname verantwoordelijk. Het gezichtsvermogen, het gehoor en de reuk gaan het sterkst terug.

VROUWELIJK VOORDEEL

Voor de derde, meest recente conclusie keren we terug naar de kalkoen. Bij de kalkoen is namelijk vastgesteld dat naast de hersenen ook de ogen aanzienlijk afnemen: maar liefst 27 procent. Ook bij varkens is het aantal lichtgevoelige kegeltjes in de ogen kleiner geworden.

Tevens is bij de kalkoen aangetoond dat de hersenen van vrouwelijke dieren minder afnemen dan die van mannetjes: 24 procent t.o.v. 35 procent. Dit verschil is waarschijnlijk erfelijk bepaald. Wat zal prof. Swaab uit Amsterdam hiervan zeggen? Hij beweert immers dat vrouwen minder hersenen hebben dan mannen. Ze kunnen dus ook minder hersenen verliezen.

CULTUURVOLGERS

Misschien stammen onze huisdieren af van ondersoorten met een kleiner hersenvolume dan de overige ondersoorten. De hond zou niet van de Europese wolf afstammen, maar van de kleinere Indische wolf; de kat van de kleinere Lybische wilde kat en niet van de Europese wilde kat.

Deze kleinere ondersoorten zouden zogenaamde commensalen zijn: cultuurvolgers van de mens, met wie ze leerden samenleven. Aanvankelijk profiteerden de dieren van de mens, en beschikten ze over schranderheid; denk b.v. maar aan de pimpelmezen in Nederland die melkdoppen openpikken. Maar door een kleiner hersenvolume drongen bepaalde prikkels niet door tot het dier. Gecombineerd met het feit dat een aangehaald dier minder alert wordt, kon de mens het dier opsluiten en meenemen naar andere oorden. De domesticatie was begonnen.

Een gevolg van domesticatie kan zijn, dat het tamme dier zich afsplitst van de voorouders en een nieuw soort ontstaat. Eigenaardig dat dit nog niet gebeurd is, hoewel dit proces in de vrije natuur zich al binnen enkele duizenden jaren kan voltrekken.

Misschien willen de huisdieren nog niet op eigen benen staan, bang om naast hun hersenen nog meer te verliezen: hun eigen cultuur.

Voor de mens is het een wijze les dat hij nog geen nieuwe diersoorten heeft geschapen, maar alleen dieren met minder hersenen.

(Dit artikel is ontleend aan een serie over dieren van Rene Zanderink in De Gelderlander)

door Moonick Seebregts
en Peter Stuivenberg

LANDBOUW EN VEETEELT IN DE ANTILLEN

De boer is pionier in Nederlandse Antillen

St.Maarten verstedelijkt steeds meer. Geschikte landbouwgrond is moeilijk te vinden.

Bijna alle bewoners en bestuurders op de Nederlandse Antillen zeggen: 'Bij ons is landbouw niet mogelijk. Het bebouwen van de grond is niet rendabel. En dat geldt ook voor het fokken van vee, dat is veel te duur'. Toch zijn er een aantal Antillianen die dwars tegen deze opinie ingaan. Die laten zien dat de grond van sommige eilanden vruchtbaar genoeg is voor landbouw of veeteelt. Met hard en efficient werken, humor en optimisme is een boerenbedrijf rendabel te maken. Dat bewijzen onder andere veel Portugezen op Curacao. Binnen een generatie hebben zij zich via de akkerbouw een goed bestaan verworven. Dat voor landbouw en veeteelt nu niet meer zoveel interesse bestaat als in het verleden, heeft verschillende redenen. Misschien is de belangrijkste dat bij de ontwikkeling van de economie in de regio op een andere manier meer en makkelijker geld is te verdienen.

De bewoners van de eilanden hebben aan het begin van deze eeuw land en vee in de steek gelaten om arbeider te worden op grote suikerplantages in Cuba en Sto. Domingo, om mee te bouwen aan het Panama Kanaal, om te werken voor de Shell en de Lago rafinaderijen, enz. Tegenwoordig wordt het toerisme als een snelle en makkelijke money-maker'beschouwd.

Omdat geen van de Nederlands Antilliaanse eilanden de voor landbouw en veeteelt geschikte grond reserveert in een bestemmingsplan, kopen voornamelijk buitenlanders de vruchtbare grond om er villa's en andere projecten op te bouwen.

In plaats van de landbouw en de veeteelt te ondersteunen, plant het lokale bestuur nog steeds woningen en industrie op stukken grond die beter voor een landbouwbedrijf gereserveerd kunnen blijven.

Het verwaarlozen van de landbouw- en de veeteelt- sector heeft onder andere als gevolg dat te weinig mensen het economisch net rond dit type bedrijf opbouwen. Goede en geregelde aan- en afvoer van bijvoorbeeld zaden, voer en machines laat veelal te wensen over. Er zijn te weinig winkels die de produktie afnemen. Of zoals Stanley Marks van de Ontwikkelingsbank op Curacao zegt: 'Wat in Nederland binnen drie dagen wordt gereeld, kost hier soms een maand'.

HOBBY

Veel Antillianen houden geiten en verbouwen groenten in de moestuin als 'hobby' en niet uit commercieel oogpunt. Sommigen gaan iets verder en beschouwen landbouw als een nevenbaan. Voor en na de dagtaak is 'hij' veehouder, of tuinder. Maar omdat een Antilliaan zelden helemaal afhankelijk is van wat de grond hem oplevert, wordt er aan prijsbeheersing en/of kosten)efficiency niets gedaan. En vanwege het altijd aanwezige basissalaris, is het niet zo erg als de oogst mislukt of als er een geit doodgaat. Omdat er te 'makkelijk' wordt gedacht over de afzet van de (al dan niet regelmatige) produktie, ontbreekt de noodzakelijke infrastructuur om de landbouw en de veeteelt verder uit te bouwen. Daarom wacht de winkelier niet op het vlees of op de groenten van de lokale producent, maar importeert hij deze uit het buitenland. De overheid subsidieert bijvoorbeeld melk om de bevolking te helpen. En zo is de cirkel rond: de boer krijgt te weinig inkomsten uit zijn arbeid en neemt er overdag een baantje bij.

HARD WERKEN

Een paar Antillianen kunnen besluiten om de schouders 'eronder' te zetten en de landbouw) en de veeteelt weer nieuw 'leven' in te blazen. Maar er zijn nog steeds velen die zich afzetten tegen 'hard werken met de grond of met de dieren'. Een mogelijke oorzaak voor de 'weerzin' tegen de aarde is dat Antillianen het liefst niet herinnerd willen worden aan het slavenverleden. Op de grote plantages werd in het grijze verleden het werk gedaan door zwarte slaven. Zij werkten keihard van 's ochtends vroeg tot 's avonds laat, terwijl de shons nauwelijks werkten en toch een goed leventje leidden. De shons gaven de 'arbeiders' het idee, dat het superieur is om op een stoel te zitten en anderen het werk te laten doen.In de artikelenserie 'Landbouw en Veeteelt in de Antillen' waarmee wij vandaag in Napa aanvangen, wordt de schijnwerper gezet op huidige veehouders en tuinders, die zich, ondanks alle 'nadelen' en 'mopperuurtjes', inzetten om het boerenbedrijf op de Antillen niet verloren te laten gaan. Per eiland wordt bekeken hoe de boer in spe vecht om de vruchtbaarheid van de grond in een goed produkt om te zetten.

St. Maartens vechter voor behoud boerenbedrijf

Joslyn Richardson: 'Onbegrip draait landbouw de nek om'

Door Moonick Seebregts en Peter Stuivenberg=

Joslyn Richardson staat in 'Discover St. Maarten', een tijdschrift voor toeristen, afgebeeld op het land waar hij zijn planten verbouwt. Hij wordt beschreven als een idealistische boer. Een man die met trotse blik de groenten die hij van het land haalt liefkoost, terwijl hij zegt: 'Het is een plezier om die planten te zien groeien'. Een collega akkerbouwer zegt over Richardson dat hij zijn leven verknoeit met het verwezenlijken van ideeën die toch niet aanslaan op de St Maartenaren. 'Hij is beter af op een ander eiland, zegt hij. 'Waar de bevolking begrijpt dat het goed is om een boerenbedrijf in stand te houden. Joslyn vecht nu zes jaar om de landbouw op St. Maarten van de grond te krijgen, maar de medewerking die hij van de overheid en de bevolking krijgt is gering'.

Vruchtbare grond voor woningbouw

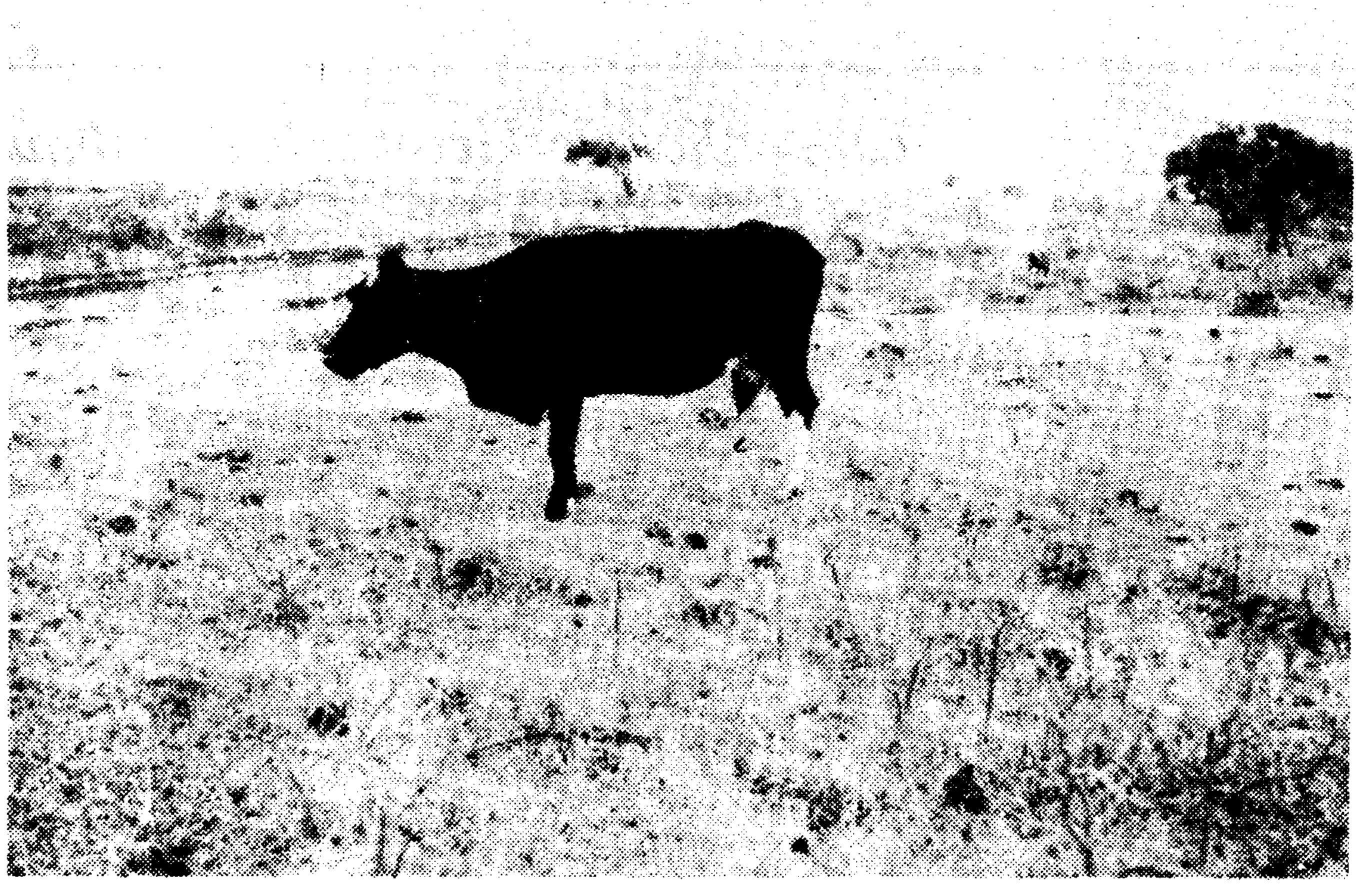
St. Maarten wordt zo langzamerhand volgebouwd met huizen en hotels. Een landbouwbedrijf is op dit eiland bijna niet meer te zien. Maar in het verleden heeft het eiland veel landbouw gekend. Tot in het midden van de 17e eeuw werden er op plantages bijvoorbeeld yams, cassave, zoete aardappels, gember, tabak en suiker verbouwd. En wat de veefokkerij betreft: er zijn meerdere veehouders geweest die tot het eind van de jaren vijftig de runderen exporteerden. Ze brachten het vee naar dezelfde steiger waar nu de mensen uit de grote cruiseschepen aan land stappen. Wie nu een kudde koeien wil ontdekken, moet naar het Franse gedeelte van het eiland reizen.

GEEN INTERESSE

Officieel bestaat bij de overheid de portefeuille 'Landbouw en Veeteelt' niet eens. De bezoeker die hiernaar informeert, krijgt te horen dat geen een gedeputeerde de portefeuille Landbouw en Veeteelt officieel onder de hoede heeft gekregen'. En dan wordt verwezen naar Joslyn Richardson. Ergens buiten Philipsburg, verstopt tussen de heuvels, staat een kantoor met twee stoelen en twee tafels. Dit is het 'departement' voor de ontwikkeling van Landbouw en Visserij. De proeftuin eromheen wordt wel verzorgd, maar dat moet er expliciet bij worden vermeld, anders is dat niet te zien.'Begrijp je dat ik dit geen kantoor vindt', zegt Joslyn Richardson ooit aangesteld als eerste klerk op het 'departement' van Landbouw en Veeteelt. Richardson kreeg nooit een taakomschrijving, maar maakt het tot zijn werk mensen te interesseren voor landbouw en veeteelt, zegt hij. 'Als ik ooit mensen ontvang uit hoofde van mijn funktie, laat ik ze bij mij thuis komen. Ik verbouw en kweek planten in een kas naast mijn huis. Dat ziet er beter uit als het kantoortje en de verwaarloosde tuin eromheen.'

EENLING

Richardson geeft de indruk een van de weinige 'jongeren' te zijn, die zich bezig houdt met landbouw en veeteelt op het toeristen-eiland. Hij studeerde commerciële landbouw in Miami, een studie die hij zelf afstemde op de mogelijkheden die het eiland biedt.Hij weet eigenlijk al van jongs af aan waar hij 'zijn bedrijf' wil opzetten. Vanaf zijn vaders land op de heuvel kijkt hij vaak naar de plantage Ebenezer. Het is een van de betere stukken grond op St. Maarten. Jammer genoeg wordt hem, sinds hij zes jaar geleden is aangesteld op het 'departement' van Landbouw en Veeteelt, duidelijk gemaakt dat het bestuurscollege andere ideeën heeft met de plantage Ebenezer. De vruchtbare grond is bestemd voor sociale woningbouw. Richardson heeft de protestbrieven die hij het bestuurscollege schrijft en de alternatieve plannen die hij ze aanbiedt, in zijn archief bewaard. Er is ook een brief bij waaruit blijkt dat hij samen met een aantal anderen het land wil opkopen. Maar helaas op geen van de brieven komt een antwoord.Richardson: 'Ik was er kapot van dat niemand uit het bestuurscollege de moeite nam om zich voor de landbouw te interesseren. Toen ik de teleurstelling te boven was gekomen, heb ik besloten om alles in het werk te stellen om de landbouw op St Maarten te bevorderen'.

Rundvlees wordt geimporteerd uit de Verenigde Staten. Produkten van eigen bodem zijn niet in trek.

Joselyn Richardon gaat geregeld scholen af, geeft lezingen en neemt mensen mee naar het steile stuk grond van zijn vader in South Reward, waar hij groenten, fruitbomen en dergelijke verbouwt.'Ik wil laten zien dat zelfs met de onregelmatig vallende regen, op dit eiland van alles wil groeien. Met andere woorden; niet alles wat de mensen eten, hoeft uit Amerika te worden geimporteerd'. Richardson hoopt dat als hij op de scholen over landbouw en veeteelt praat, de kinderen geinteresseerd raken en later naar de universiteit gaan om op dit gebied een studie te volgen.'St. Maarten en ik hebben goede krachten nodig', vertelt hij.

'Eens lukte het mij om twee studenten te interesseren. Allebei studeren ze nu in de V.S. Maar ja, het meisje vindt diep in haar hart landbouw een vieze bedoening. Zelf hoopte ik dat de jongen industriële landbouw zou gaan studeren. Dit is een studie waarbij de verwerking van de landbouwproduktie voorop staat. Ik koesterde lange tijd de verwachting dat wij samen wat konden opzetten: een proeftuin of zo iets. Ik als boer op het land en hij bij de verwerking van de produktie. Maar helaas, hij heeft een studierichting gekozen waar hij op de Antillen niet mee uit de voeten kan. Hij is zich gaan verdiepen in allerli kweektechnieken met kunstmatige voeding en daar hebben we niets aan'.

MOGELIJKHEDEN

Richardson heeft net als velen van zijn generatie landbouw en veeteelt met de paplepel ingegoten gekregen. 'Twintig jaar geleden was er nauwelijks toerisme op het eiland. Onze familie was arm; zonder het vee en de akkerbouw hadden we niet overleefd.Toen kwamen de toeristen, roken de St. Maartenaren geld en besloot men dat de verdiensten uit de landbouw niet voldoende waren. Het gaat zelfs zover dat tegenwoordig wordt beweerd dat de grond van slechte kwaliteit is en de zon te heet is om nog fatsoenlijk te werken. Naar mijn idee is dit flauwekul; met behulp van waterbronnen kunnen wij elf maanden per jaar produceren'.Richardson vind nog steeds dat ondanks de toeristen)economie, de landbouw een belangrijke plaats verdient. 'Wij maken ons te afhankelijk van de invoer van allerlei produkten uit het buitenland. Nadat de orkaan Hugo hier was gepasseerd, konden er gedurende enige dagen geen vliegtuigen landen of schepen afmeren. Dus er kwam geen voedsel binnen. Voor mij is dit een waarschuwing, dat wij niet te lichtzinnig de landbouw uit ons bestaan moeten weren. Stel je voor dat er wat mis gaat in de landen waar ons voedsel wordt verbouwd. Stel dat de oogsten mislukken in Florida. Dan zitten we toch met de handen in het haar! Nee, we moeten zelf groenten en dergelijke verbouwen. Geef mij een stuk land en goede mensen. Binnen tien jaar kom ik tot grote produkties voor dit eiland'.

TIEN JAAR

Richardson geeft een termijn van tien jaar aan omdat: 'Het dwaas is te veronderstellen dat wij niet opnieuw moeten leren hoe de grond, het weer en de planten zich gedragen. We moeten leren welke ziekten wij moeten overwinnen, enzovoorts. Je kunt binnen een korte periode produktie hebben, maar het gaat om constante en goede oogsten'. Richardson schat dat er op St. Maarten nog zes stukken geschikte grond voor landbouw zijn. 'De meeste van die stukken zijn echter in handen van particulieren di erg veel geld voor de grond vragen, voor zover ze al genegen zijn om de grond te verkopen'.

Joslyn, die elke morgen om 4.00 uur opstaat, heeft weleens getest of bewoners van St. Maarten zijn geinteresseerd in produkten van eigen bodem. 'Duizend kilo komkommers haalde ik in een dag van de grond; binnen 24 uur was ik alles kwijt. De mensen waren trots, en ik kon tegen een scherpe prijs met de buitenlandse produkten concurreren omdat ik met minder tussenpersonen werk en geen last heb van hoge transportkosten'.Onlangs kreeg Richardson een nieuwe teleurstelling te verwerken.

Hij was een tijd op reis en had een aantal mensen (bij hem in dienst) opdracht gegeven om de planten en de bomen op 'zijn' grond te verzorgen. Toen hij terug kwam, zag hij een grote ravage: ze hadden vergeten te sproeien en het hek rond het land was vernield om dieren op zijn terrein te laten grazen.Maar Richardson geeft niet op en blijft vechten om de landbouw op St. Maarten uit het slop te halen: 'Ik ben de strijd nog niet moe. Pas als ik dood ga zal ik me moe voelen.'

BOER ZONDER VEE

Een boer zonder vee, met grond, is de 78)jarige St. Maartenaar Emilio Wilson. Op zijn land ruikt het naar mango's. Wilson is zeven jaar geleden zijn vee kwijtgeraakt toen een 'teek' de koeien doodde. Het heeft geen zin meer om opnieuw vee aan te schaffen, omdat de eilandbewoners het 'vlees van eigen bodem' niet meer vertrouwen, aldus de veehouders. De bevolking weigert het te eten.Wilson maakt zich bijzonder kwaad over de mentaliteitsverandering van de bevolking ten aanzien van landbouw en veeteelt. 'De mensen hier onderschatten de waarde van de grond. In plaats van met de handen in de prachtige aarde te graven, smeren ze lak op de nagels en dan kunnen ze niet meer werken omdat hun handen niet vies mogen worden. Ineens noemen ze aarde vies! Begrijp je dat nu? Het werk op het land wordt tegenwoordig uitbesteed aan arme Haitianen. Een St. Maartenaar kan ik niet meer betalen. Om de koeien in de gaten te houden wordt 20 dollar per dag gevraagd. Dat is toch niet op te brengen.Ja, ik ben teleurgesteld'.

MENTALITEIT

'Wie de juiste mentaliteit heeft ten aanzien van de aarde voelt zich teleurgesteld. Het land is verkwanseld aan mensen die er veel geld voor neertellen. Er is geen aandacht meer voor het vee dat losloopt. Kijk om je heen. Het gras is droog. Dat komt omdat er te weinig regen valt. Maar de mensen vragen zich niet af waarom er te weinig regen valt. Alle bomen worden op de heuvels gekapt. Volgens mij verdwijnt de regen wanneer al het groen wordt weggehaald. En als het een keer regent spoelt het water de vruchtbare bovenlaag weg'. Wat hij met zijn land gaat doen? 'Het liefste verkopen aan iemand die mijn bedrijf, een veehouderij, voortzet. Maar voorlopig denk ik daar niet over na, want een man zonder land verliest het respect van zijn medemens'.

Eerste 'doctor in de sportmedicijnen'

'Doping in de sport krijgt overdreven veel aandacht'

AAN DE UNIVERSITEIT van Amsterdam is onlangs de eerste medicus gepromoveerd in de sportgeneeskunde. Gee van Enst is verbonden aan het Nationaal Instituut voor de Sportgezondheidszorg op Papendaal. In het verleden was hij nationaal kampioen roeien. Zijn visie, opgenomen als een van de stellingen bij zijn proefschrift: Het gebruik van doping tijdens de Tour de France is vele malen minder gevaarlijk voor de gezondheid dan het rijden van de Tour.
De nieuwe doctor maakt zich zorgen over het leggen van verkeerde prioriteiten in de sport. T.a.v. wielrenners zegt hij dat er teveel aandacht is voor het aspect doping en te weinig voor de veiligheid van de coureurs in het peloton.
Zijn onderzoek heeft zich gericht op een selectiemethode voor periodiek preventief sportmedisch onderzoek. Bij proefpersonen, die sport bedrijven, worden opmerkelijk veel klachten vastgesteld. Zestien van de honderd heb en last van hun knieën, eenzelfde aantal heeft last van de rug.

Dr.Geen van Enst (45) studeerde medicijnen aan de Universiteit van Amsterdam. Hij heeft zijn sporen als sportman verdiend als kampioen van Nederland roeien in de skif en de vier met stuurman in de periode 1966-1970. Hij maakte ook deel uit van de roeiploeg die deelnam aan de Olympische Spelen in Mexico.

Verder beoefende hij judo, paardrijden, hockey, skiën, schaatsen en de kleine triathlon. Met zijn racefiets beklom hij de bekende Alpencols in Frankrijk en als alpinist naam hij deel aan twee klimexpedities in de Himalaya. Kortom een allround sportman.

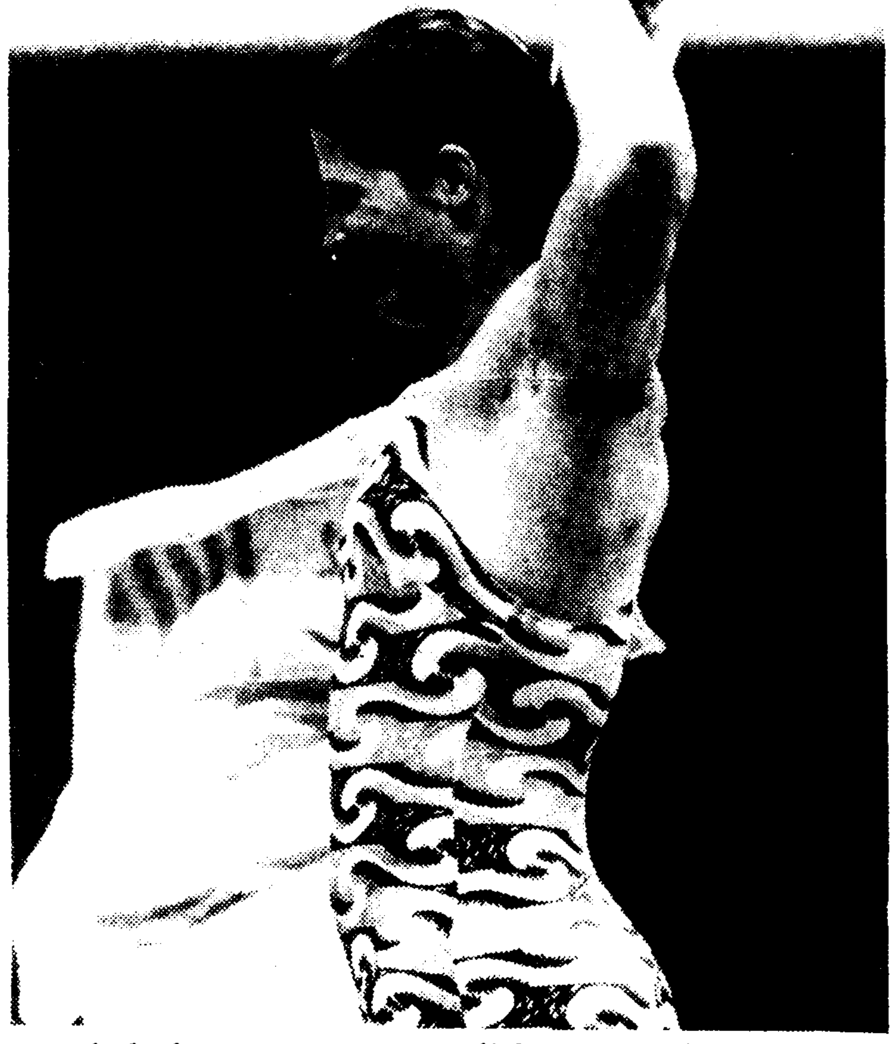
Uit zijn proefschrift blijkt dat Gee van Enst een man is met uitgesproken ideeën over de sport.

Hij ergert zich b.v. al lang aan de overdreven veel aandacht die het dopinggebruik in de sportwereld en vooral de wielerwereld krijgt. Hij vindt dat er verkeerde prioriteiten worden gelegd. 'Als je echt zorgen maakt over renners, lopen ze vele malen meer risico door de Tour de France te rijden dan door dopinggebruik'. De Tour is volgens de doctor aan herziening toe. 'De belasting van mensen die aan zo'n ronde deelnemen is onaanvaardbaar groot, zowel psychisch, fysiek als sociaal. De lichamelijke inspanning is zo groot dat renners 's avonds aan tafel bijna ridicuul moeten schransen om de verloren gegane calorieën een beetje bij te spijkeren.'

In de visie van dr.Van Enst moet de Tour, zonder dat het spectaculaire karakter van de ronde hoeft te worden aangetast, grondig herzien worden. 'De lengte van de ronde dient vier weken te worden. Tussen de etappes moeten meer rustdagen, zodat de renners kunnen bijkomen van hun inspanningen en het verlies aan mineralen, vitaminen en testosteron op een natuurlijke wijze kan worden aangevuld. Dopinggebruik wordt daarmee teruggedrongen'.

Omdat Van Enst, met zijn brede ervaring als sportman en sportarts (hij begeleidde atleten o.a. tijdens de Olympische Spelen in Moskou), is hij ervan overtuigd dat doping hooguit het deel de minimale prestatie van sporters verbetert, niet de maximale. Dat wil zeggen: een atleet loopt, fietst of schaatst niet sneller dan hij normaal in goede conditie toch ook zou kunnen doen. Zijn herstellingsvermogen neemt door het gebruik van sommige produkten wel toe.

Het gekrakeel rond de dopingcontrole stuit dr.Gee van Enst tegen de borst. 'Over het gebruik van onschuldige neusdruppels, die op de verboden lijst staan en waarvan de kans dat ze schade aanrichten aan het lichaam uiterst gering is, wordt veel ophef gemaakt. Van de controles gaat iets suggestiefs uit. Je bevestigt als het ware dat al die produkten helpen. Anders zou er toch niet zoveel drukte om gemaakt worden?'

De gespierde Oostduitse Hannelore Anke vestigde bij de Olympische Spelen in Montreal in 1976 ee nieuw wereldrecord op de 100m. Achteraf bleek dat zij doping had gebruikt, maar zodanig gedoseerd dat het in die tijd niet geconstateerd kon worden bij de controle.

Om de veiligheid van de sportmensen maken organisatoren zich veel minder druk. 'Bij een massasprint zie je bijvoorbeeld een paar meter achter de kalklijn nog altijd drommen mensen staan'.

Gee van Enst heeft zich, hoewel collegae een onderzoek hebben opgestart, ook zorgen gemaakt over de plotselinge doden in de sport. De laatste jaren vooral in de wielersport. 'We hebben wel bepaalde vermoedens', zegt hij, 'maar die dienen eerst wetenschappelijk onderzocht te worden'. Hij onderscheidt onder de 'sportdoden' drie groepen. 'Ten eerste de mensen die al iets aan hun hartvaten hebben. Zij zouden ook zonder sportbeoefening overleden zijn. Ten tweede mensen die net een infectieziekte hebben gehad, bijvoorbeeld griep. Iets van tijdelijke aard, maar wel fataal omdat de hartspier er een tik van kan krijgen. Ten derde schijnbaar zeer gezonde mensen, die prima bestand zijn tegen zware duurinspanningen en die toch overlijden als ze niet aan het sporten zijn. In rust dus. Zoals de wielrenners van de laatste tijd'.

In verband met het raadsel rond de plotselinge dood heeft dr.Van Enst nog eens het rapport van dr.Ineke Dolmans, over 'plotselinge sterfte' in de sport erop nageslagen. 'Wat mij bij de honderd doden per jaar in de sport opviel is dat zij opvallend veel medicijnen gebruikten. Meer medicijnen dan normaal'.

Van Enst heeft als wetenschappelijk medewerker aan de universiteit in Amsterdam vroeger nog geassisteerd bij proeven waarbij gekeken werd hoe het hart van slag kon raken.

'Het is niet voldoende bekend welke uitwerking zeer intensieve training heeft, gekoppeld aan het gebruik van bepaalde medicamenten, speciale voeding en dergelijke. Er moet ergens een verband zijn. Want wij hebben destijds onder leiding van professor Maurits Alessie al vastgesteld dat het hart electrisch snel in de war geschoten kan worden'.

Vanaf 1982 heeft dr.Gee van Enst aan zijn proefschrift 'De ontwikkeling van een selectiemethode in het periodiek preventief sportmedisch onderzoek' gewerkt. Het komt in het kort hierop neer. In Nederland deden destijds meer dan een miljoen mensen aan sport. Dit aantal is de laatste jaren fors toegenomen. Dat miljoen werd destijds ('doet U maar eens tien diepe kniebuigingen') sportmedisch gekeurd, alvorens men mocht voetballen, wielrennen, schaatsen, hardlopen. De verplichte sportkeuring is inmiddels afgeschaft, behalve voor de vliegsporten, wielrennen, vormen van motorsport en duiken.

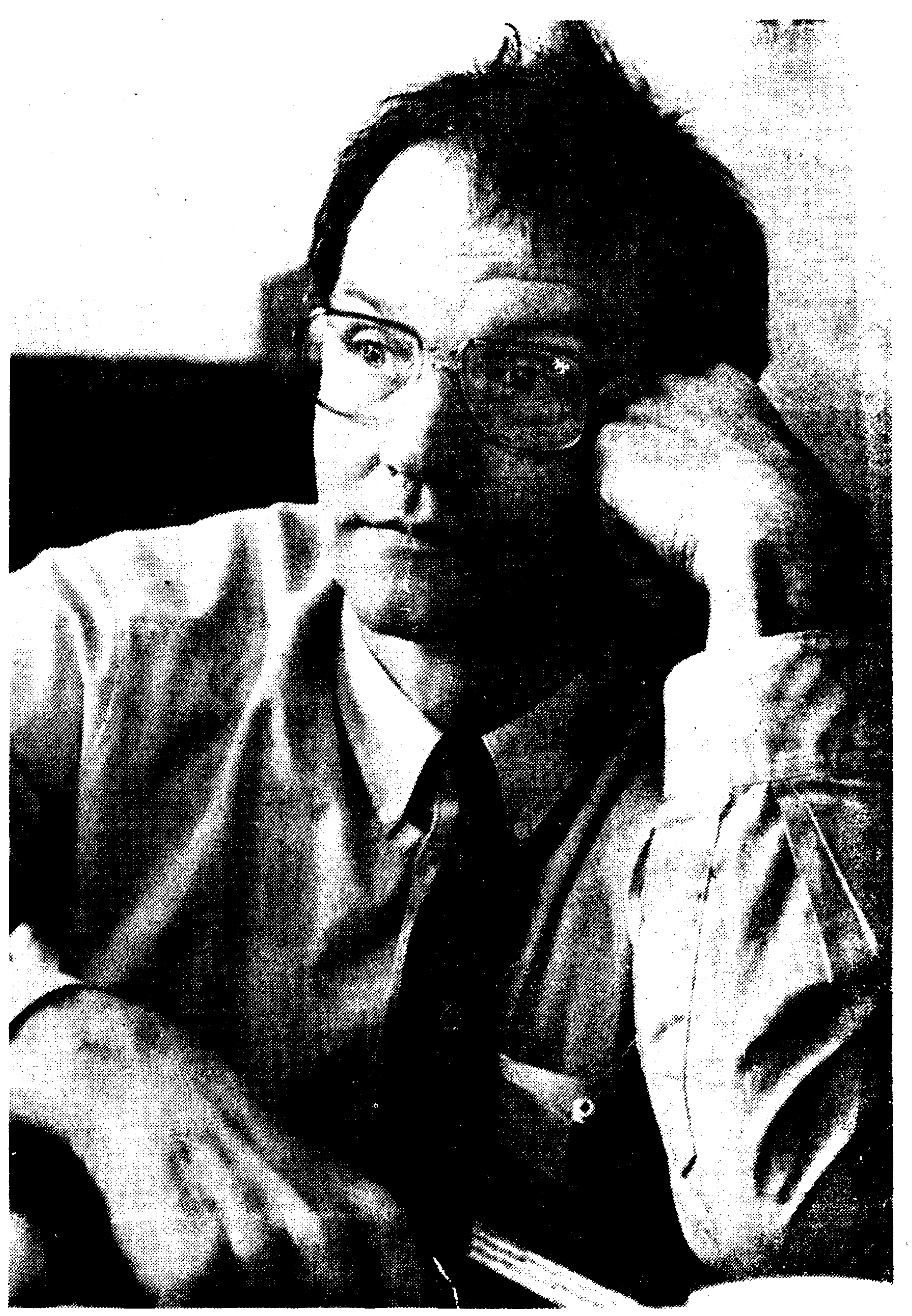
SELECTIE

Iedereen kan dus nu bijvoorbeeld gaan hardlopen of aan marathons deelnemen zonder medische keuring. De selectie-methode van dr.Van Enst is ontwikkeld om als grove zeef dienst te doen. 'Om de ergste gevallen van lichamelijk risico-lopen eruit te halen.' In het liberale Nederland is er de maatschappelijke stroming: wie wil sporten dient zijn eigen verantwoordelijkheid hiervoor te dragen. Hetzelfde geldt voor roken en drinken. Dr.van Enst wil via zijn selectiesysteem eenderde van de miljoenen sporters in Nederland toch op basis van vrijwilligheid medisch laten onderzoeken. Namelijk: 1.alle personen ouder dan 40 jaar; 2.personen vanaf 18 jaar die aan de hand van een ingevuld vragenlijstje 'wat krakkemikkig in elkaar zitten'. Een grove zeef dus.

NOODZAKELIJK

Selectie is wel noodzakelijk, zo blijkt uit het onderzoek van dr.Van Enst: van de honderd onderzochte sporters had 16% klachten van algemene aard, 7% had last van duizeligheid, 8% last van hartjagen, 9% van uitstralende pijn ergens in het lichaam, 12% last van eczeem, liefst 19% last van pijn rond de knieschijf, 16% last van de rug, 9% last van de schouders, 4% had last van ellebogen en polsen, 5% van heupen en 3% van enkels.

'Ik vind ook dat sporten door kinderen aanvaardbaarder moet worden', zegt dr. Gee van Enst, 'als een kind zich zes uur per dag afbeult op een piano of viool, vinden we dat normaal. Als een even oud kind bijvoorbeeld eenzelfde aantal uren zou turnen of zwemmen, vinden we dat abnormaal en gestoord en is het kind te eenzijdig bezig. Ik zie geen verschil, mits het sporten onder goede begeleiding gebeurt en het kind er plezier aan beleeft. Het zijn vooroordelen in onze maatschappij, die we moeten opruimen'.

GEE VAN ENST: 'Wielrenners lopen vele malen meer risico door de Tour te rijden dan door dopinggebruik'.

Sport minder belangrijk in nieuw Oost Europa

Samaranch bevreesd voor achteruitgang kwaliteit

= door Guenter Deister DPA=

DE VERANDERINGEN in Oost Europa hebben ook hun weerslag op de Olympische beweging en onlangs heeft de president van het Internationaal Olympisch Comite (IOC) Juan Antonio Samaranch, de zeven Oosteuropese landen uitgenodigd voor een bespreking in Lausanne.

Bij de Olympische Spelen in Seoul in 1988, wonnen de Sovjet Unie, de DDR, Polen, Bulgarije, Roemenië, Hongarije en Tsjechoslowakije samen 53 procent van de gouden medailles en 41 procent van het totaal aantal medailles.

Samaranch is schijnbaar bevreesd dat de kwaliteit van de topsport in Oost Europa achteruit zal gaan en dat de Olympische Spelen daardoor hun attractie zullen verliezen als een ontmoetingsplaats voor 'swerelds beste atleten.

Democratisering in Oost Europa betekent minder politieke bemoeienissen met de sport en meer invloed voor het IOC en minder kans van boycots geinspireerd door politieke overwegingen.

OOK POSITIEF

Reden voor Samaranch om tegenover het Tjechisch Olympisch Comite te verklaren dat de veranderingen ook positieve aspecten hebben.

Een van de belangrijkste veranderingen op het Olympisch toneel zal ongetwijfeld de Duitse hereniging met zich meebrengen. Het is namelijk niet uitgesloten dat Duitsland zich al in 1992 in Barcelona zal presenteren met een gezamenlijke Olympische ploeg en dat zal zeker consequenties hebben voor de medailleverdeling tussen de grote landen.

JUAN ANTONIO SAMARANCH: bevreesd voor achteruitgang van kwaliteit topsport.

In 1988 bij de O.S. in Seoul gingen de eerste vier plaatsen naar de Sovjet Unie met 132 medailles, Oost Duitsland met 92, de Verenigde Staten met 94 en West Duitsland met 40 medailles.

De sportvertegenwoordigers van de zeven Oosteuropese landen zullen ongetwijfeld dezelfde boodschap hebben voor Samaranch: terwijl tot aan Seoul sport werd gebruikt als middel om de superioriteit van de communistische landen te bewijzen, gaat de nieuwe stroming, gepaard met minder overheidssubsidies voor de sport, aangezien al deze landen problemen hebben met hun economie. De 'staatsatleet' behoort tot het verleden. En voorlopig mag niet worden verwacht dat de commercie zijn intrede zal doen bij de sport in de Oostblok-landen. Verwacht mag bovendien worden dat talloze topatleten hun moederland zullen verlaten om 'in dienst' te treden van Westerse landen die hun aantrekkelijker voorwaarden kunnen aanbieden.

DEMOCRATISERING

In het teken van Glasnost en Perestroïka is ook de democratisering van de sport begonnen in de Sovjet Unie en de rest van Oost Europa. Toen de nieuwe minister voor Sportzaken Nikolai Russak in Moskou aantrad, gaf hij te kennen dat in de toekomst het accent zou komen te liggen op het organiseren van sport voor de massa's i.p.v. op prestaties gerichte topsport.

Maar nu de hereniging van Duitsland ter sprake is, zegt hij : 'wij moeten rekening houden met de nieuwe omstandigheden, om een leidende rol voor de Sovjet atleten te kunnen blijven garanderen'. Met andere woorden, de Russen voelen zich op sportgebied bedreigd door de Duitse unificatie en zullen er alles aan doen om toch nummer één te blijven bij de komende Olympische Spelen.

Wat schreef de Amigoe?

Schutterij II

= door Ron Polak =
ZO AF EN TOE kom je een staaltje van cynische schrijfkunst tegen in de krant. Een van de redacteuren van de Amigoe liet iets van zijn kunnen op dit gebied zien toen hij zich zo'n vijftig jaar geleden met het artikel 'Het grote geheim' mengde in de discussie rondom de Curacaose schutt[illegible] en met name een felle [illegible] stilzwijggen en de waas van geheimzinnigheid waarmee de statenleden zich in deze zaak hulden: 'Een dezer dagen zijn de statenleden weder in het diepste geheim opgetrokken naar de statenzaal om daar met verzegelde monden te aanhoren de verschrikkelijke oorlogsgeheimen, welke de geheimzinnige legerstaf van Curacao heeft uitgebroed. 'Herr Hitler heeft verschillende malen gedreigd met een verschrikkelijk geheimzinnig mid[illegible]'.

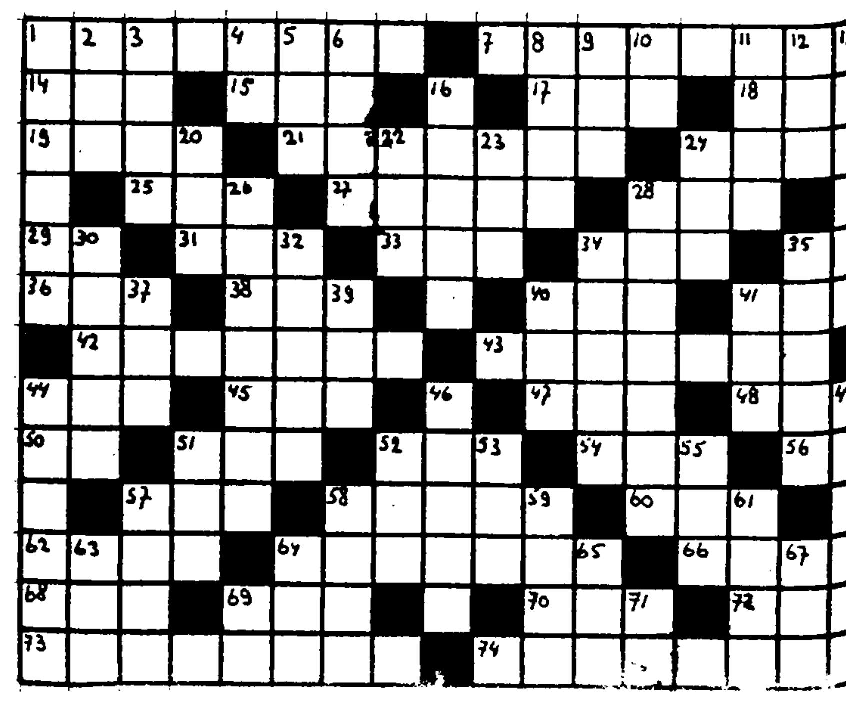
Hij had toch een groot medelijden met de statenleden omdat ze allemaal zware geheime vergaderingen moesten bijwonen. Iets wat een zeer grote druk op hen uitoefende.'Wij horen zelfs, dat de statenleden gemaskerd moeten verschijnen en dat de geheimen worden medegedeeld van achter een zwart gordijn. Nog een zo'n vergadering en onze afgevaardigden moeten opgenomen worden in een herstellingsoord. Ja, het is tegenwoordig geen grapje om statenlid te zijn'.

Er werden van overheidswege geen mededelingen gedaan zodat de schrijver zich afvroeg wie nu eigenlijk de vijand was. (Nederland was nog niet in oorlog). Hij schreef dat het eigenlijk ook niets uitmaakt wie de vijand was. Deze vijand had snode plannen die voor de statenleden levensgevaarlijk konden zijn. ' Maar de vijand heeft hoge premies uitgezet op het levend in de handen krijgen van een statenlid'.
Van het gehele artikel gaat een wonderbaarlijk relativerend effect uit. Mensen vinden zichzelf en hetgeen ze doen zo vreselijk belangrijk dat ze de realiteit uit het oog dreigen te verliezen. De oprichting van een overdreven grote schutterij, de absurde geheimhouding en het gevaar dat Hitler morgen al Curacao kon gaan aanvallen (en als hij dat zou doen of de [illegible] dat zou kunnen stoppen). Het is jammer dat men op dit moment zo weinig van dit relativeringsvermogen nog tegenkomt in de kranten. Je schijnt niet te mogen zeggen dat Curacao eigenlijk maar een vreselijk klein stipje op de wereldkaart is. Zo klein dat het op de meeste kaarten nog niet eens voorkomt.Dit overdreven belang hechten aan de positie van Curacao werd in het artikel van de onbekende redacteur van de Amigoe in 1940 aan het einde van zijn betoog hevig op de korrel genomen; 'We zullen ons in het geheim zo prepareren dat Curacao onoverwinnelijk wordt. Wordt Curacao dan aangevallen dan zal het na de oorlog de naam van 'Onoverwinnelijke' krijgen en de Curacaose schutterij zal met gulden letters vermeld worden in de eindproklamatie der diverse opperbevelhebbers.'
Het was voor mij een verademing om zo een luchtig, cynisch stukje terug te vinden in een toch erg serieuze krant. Natuurlijk was het zo dat voor veel mensen, met name diegene die nog familie in Nederland hadden, een erg spannende tijd: Zou de oorlog nu wel of niet uitbreken? Hoe het allemaal verder is gegaan, ach, de geschiedenis heeft het ons geleerd.

HAMBURG.- Het gebruik van verdovende middelen eist dagelijks slachtoffers in Europa's grote steden. Deze foto werd gemaakt in Hamburg, waar een hulpbrigade te laat aankwam om het leven te kunnen redden van een jongeman die op de openbare toiletten in een stationsgebouw een overdosis had gebruikt. De vrouw rechts die de jongeman begeleidde, legt een verklaring af voor de politie.
Hamburg staat bekend om de handel in 'hard drugs', vooral in de omgeving van de Reeperbahn waar prostitutie en misdaad welig tieren. De Westduitse autoriteiten proberen al jaren te komen tot een betere controle, maar tot nu toe heeft men niet kunnen voorkomen dat er dagelijks slachtoffers vallen.

KRUISWOORD PUZZEL

HORIZONTAAL: 1. Doezelig; 7. Uitzichtloos; 14. Insekt; 15. Lis; 17. Duinvallei; 18. Koor; 19. Hoogachten; 21. Middagvoorstelling; 24. Kleefband; 25. Lichaamsdeel; 27. Klep; 28. Kleur; 29. Bijwoord; 31. Kledingstuk; 33. Voorzetsel; 34. Herstelplaats; 35. Persoonlijk voornaamwoord; 36. Onderricht; 38. Oorveeg; 40. Vragend voornaamwoord; 41. Op afstand; 42. Zaakregister; 43. Vorst; 44. Griekse godin; 45. Houding; 47. Plechtige gelofte; 48. Scherpe kant; 50. Oude maat; 51. Engels bier; 52. Drinkbeker; 54. Voorzetsel; 56. Voorzetsel; 57. Berg op Kreta; 58. Jongensnaam; 60. Vals; 62. Meisjesnaam; 64. Soort stof; 66. Vulkanisch gesteente; 68. Bijbelse figuur; 69. Familielid; 70. Voordeel; 72. Snelle loop; 73. Meetkundige figuur; 74. Kunsthars.

VERTIKAAL: 1. Puntige uitwas; 2. Vod; 3. Soort palm; 4. Oude maat; 5. Drank; 6. Zijtak van de Donau; 8. Voortreffelijkheid; 9. Ontkenning; 10. Hectoliter; 11. Trots; 12. Boom; 13. Tuingerei; 16. Muziekinstrument; 20. Bedrog; 22. Mak; 23. Visgerei; 24. Lichte slag; 26. Stad in Oeganda; 28. Plaats in Zuid Holland; 30. Bengel; 32. Hoofddeksel; 34. Voedingsschema; 35. Tegengaan; 37. Groente; 39. Voorzetsel; 40. Pijn; 41. Meertje; 44. Streek; 46. Verstotene; 49. Borg; 51. Meisjesnaam; 52. Vochtig; 53. Schrijfgerei; 55. Opstootje; 57. Honingbij; 58. Zijtak van de Wolga; 59. Meisjesnaam; 61. Gelijk aan waarde; 63. Maand; 64. Muzieknoot; 65. Begerig; 67. Runderen; 69. Oude Verbond; 71. Voorzetsel.

WINNAAR VORIGE WEEK

Uit het grote aantal inzendingen van dez Amigoe-kruiswoordpuzzel van verleden week is uiteindelijk als gelukkige winnaar van de weekprijs van 25 gulden getrokken:

N. Augusta
Seru Fortunaweg 42
Curaçao

De winnaar kan zijn/haar prijs na identificatie afhalen op het kantoor van de Amigoe. (tot drie uur)
Oplossingen moeten ingediend zijn op Curaçao vóór donderdagmorgen tien uur en op Aruba vóór woensdagmiddag vijf uur en duidelijk en op enveloppe vermelden:
KRUISWOORDPUZZEL

Curaçao: POB 577, Aruba: Caya G.F. Betico Croes 110 en Bonaire: Kaya Governador Debrot 154 t.n.v. Hubert Linkels.

OPLOSSING VORIGE WEEK

HORIZONTAAL: 1. Gevloerd; 8. Negatief; 15. Adel; 16. Verhoor; 18. Levi; 19. Lat; 20. Mei; 21. Sik; 23. Ree; 24. Sm.; 25. Fin; 26. Kar; 28. Fez; 30. Rt; 31. Bok; 32. Baret; 34. Gat; 36. Enak; 38. Bed; 39. Ion; 41. Krab; 43. Eed; 44. Kanonnier; 47. Ale; 48. NG; 49. Faro; 50. Look; 52. Gl; 53. Ober; 54. Engte; 55. Zode; 56. St.; 57. Berm; 59. Twee; 61. Ra; 63. Tip; 65. Huisbazen; 68. Bijl; 69. Reis; 71. Ino; 72. Rat; 73. Koel; 74. Nar; 76. Gelek; 78. Vos; 79. Na; 81. Pot; 83. Pan; 84. Bol; 85. R.G.; 86. Duf; 88. Tal; 90. Dil; 91. Via; 92. Elan; 94. Leenman; 97. Mana; 98. Natikken; 99. Onthutst.

VERTIKAAL: 1. Galsteen; 2. Edam; 3. Vet; 4. Ll.; 5. Even; 6. Rei; 7. Dr.; 8. No.; 9. Eos; 10. Grif; 11. TL; 12. Ier; 13. Ever; 14. Fietsbel; 17. Haar; 20. Mik; 22. Keg; 25. Fok; 26. Kado; 27. Rein; 29. Zak; 31. Bad; 32. Benoeming; 33. Toiletzak; 35. Tra; 37. Negotie; 38. Bar; 40. Neo; 42. Algerije; 44. Kareh; 45. Negeb; 46. Rozen; 49. Feb.; 51. Koe; 56. Stranden; 58. Rui; 60. Wet; 62. Allegaat; 64. Pin; 66. Soep; 67. Aren; 68. Bos; 70. Sap; 73. Kol; 75. Rot; 77. Laan; 78. Vol; 80. Aula; 82. Talk; 84. Bint; 85. Rins; 87. Fat; 89. Lee; 90. Dan; 91. Vat; 93. Ni; 95. En; 96. MO; 97. Mu.

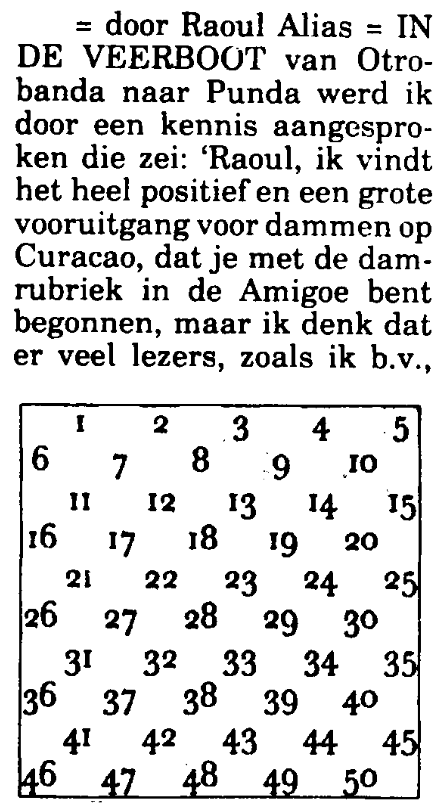
Kieskeurig

Administratief medewerker

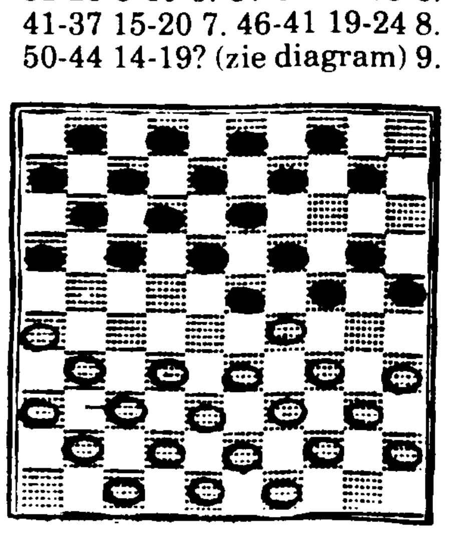
= door Pedro Casimiri =
Per 1 augustus 1990 start een nieuwe opleiding aan de Verrijn Stuartschool in Groningen. Deze school maakt deel uit van een scholengemeenschap waarin het MEAO en het HAVO vertegenwoordigd zijn.
De opleiding tot administratief medewerker duurt twee jaar. De minimale opleidingseis is L.B.O, T-stroom.
Er zijn drie afstudeerrrichtingen, n.l.: Bedrijfsadministratief medewerker, Sekretariaatsmedewerker en Applikatiegebruiker (medewerker voor speciale computerprogramma's). Daarnaast kan in het tweede leerjaar gekozen worden voor een schakelprogramma naar het tweede leerjaar MEAO.
Het programma van de korte twee-jarige administratieve opleiding is in grote lijnen te verdelen in algemeen vormende vakken, beroepsgerichte vakken, schakelvakken en individuele hulp- en studielessen.
In het kader van de algemene vorming wordt les gegeven in: Communikatie, esthetische vorming en handvaardigheid, maatschappelijke en persoonlijke vorming en lichamelijke opvoeding.
De beroepsgerichte vakken zijn in het eerste leerjaar voor alle leerlingen gelijk en verschillen in het tweede leerjaar per studierichting. De beroepsgerichte vakken zijn: Nederlands, Engels en Duits, Economisch-administratieve vorming, toegepaste informatica, machineschrijven/tekstverwerking, postverwerking/archivering/documentering.
Zowel in het eerste als het tweede leerjaar worden schakelvakken gegeven.
De schakelvakken zijn te verdelen in vakken in onderdelen van vakken die gericht zijn op het wegwerken van achterstanden die bijna alle leerlingen hebben. Het gaat hierbij om vakken als spelling, grammatika en rekenen.
Verder zijn er vakken die gevolgd moeten zijn, wanneer een leerling zijn opleiding wil voortzetten aan het MEAO. In dit laatste geval worden in het tweede leerjaar de volgende vakken aangeboden: Algemene economie en Recht. Dit zijn dus keuzevakken in het tweede jaar.
Het is mogelijk vrijstelling te krijgen voor het vak Duits wanneer een leer-ling dit vak niet op het LBO heeft gehad. In het eerste studiejaar is een stageperiode gepland. De stage heeft een oriënterend karakter.
Het examen wordt gedurende de gehele opleiding afgenomen. Dit gebeurt door schoolbeoordelingen en centrale beoordelingen. Door het afleggen van toetsen kan de leerling gedurende de opleiding een deel van het onderwijsprogramma afsluiten. Dit houdt in dat examinering niet alleen plaats vindt aan het einde van het schooljaar. De stage maakt deel uit van het examen. Aan de hand van een praktijkwerkboek wordt bepaald of dat onderdeel voldoende is afgelegd.
Wil je meer over deze opleiding weten schrijf dan naar: Verrijn Stuart School Postbus 2620, 9704 CP Groningen.

Dammen

= door Raoul Alias = IN DE VEERBOOT van Otrobanda naar Punda werd ik door een kennis aangesproken die zei: 'Raoul, ik vindt het heel positief en een grote vooruitgang voor dammen op Curacao, dat je met de damrubriek in de Amigoe bent begonnen, maar ik denk dat er veel lezers, zoals ik b.v.,

zijn, die graag een potje dammen, maar die partijen in die rubriek niet kunnen naspelen omdat zij niets begrijpen van die cijfers'. Voor de lezers, die de nummering van het dambord niet kennen, wil ik daarom het volgende uitleggen: Als je een partij gaat beginnen staan de 20 zwarte schijven op de velden 1 t/m 20 en de witte schijven op de velden 31 t/m 50. Voor het zetten gebruiken wij als teken een - en voor het slaan een x. Zullen we een partijtje dam spelen? Goed dan, neem jij dan wit ik speel wel met zwart. Jij wilt als eerste zet de schijf op veld 32 naar veld 28 brengen. Hoe je dat moet noteren? Heel eenvoudig: 32-28 en ik antwoord met 19-23. Nu moet jij slaan en dat schrijf je zo op: 28x19 en daar ga ik weer: 14x23. Is dat duidelijk. Vandaag laat ik twee of drie slagzetten in de opening zien. De eerste is in Nederland bekend als het 'zetje van van Bergen'. Het gaat zo: 1. 33-29 19-23 2. 39-33 14-19 3. 44-39 10-14 4. 31-26 5-10 5. 37-31 20-25 6. 41-37 15-20 7. 46-41 19-24 8. 50-44 14-19? (zie diagram) 9.

26-21 16x27 10. 32x21 17x26 11. 35-30 24x35 12. 33-28 23x32 13. 37x28 26x46 14. 29-23 18x29 15. 34x5 46x23 16. 5x46 Mocht zwart op de 8ste zet 13-19 spelen i.p.v. 14-19, dan kan wit vervolgen met 9. 32-28 23x32 10. 37x28 en speelt zwart nu 17-22 11. 28x17 11x22, dan volgt de combinatie: 12. 26-21 16x17 13. 34-30 25x23 14. 33-29 en daarna 31x15. De derde combinatie is een 'hielslag', die zich kan manifesteren in een gesloten kerkhof-opstelling na de volgende openingszetten: 1. 33-28 18-23 2. 31-27 20-24 3. 36-31 15-20 4. 41-36 10-15 5. 27-22 12-18 6. 31-27 7-12 7. 39-33 1-7 8. 44-39 17-21 9. 50-44 12-17? (zie diagram).

In deze stand gaat wit op een leuke manier naar dam: 10. 35-30 24x35 11. 34-29 23x34 12. 39x30 35x24 13. 33-29 24x33 14. 28x39 17x28 en 15. 32x1 21x41. Dezelfde combinatie kan zich ook zwart presenteren kijk maar: 1. 33-28 20-24 2. 31-27 15-20 3. 37-31 10-15 4. 41-37 18-23 5. 46-41 24-29 6. 39-33 20-24 7. 44-39 12-18 8. 50-44 7-12 9. 34-30 1-7 10. 39-34?